

**UCHWAŁA NR LII/412/14
RADY MIEJSKIEJ W SZUBINIE**

z dnia 28 października 2014 r.

w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Szubin”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 ustawy z dnia 08 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r., poz. 594, 645 i 1318 oraz z 2014 r. poz. 379 i 1072) uchwała się, co następuje:

- § 1. Przyjmuje się „Strategię Rozwoju Miasta i Gminy Szubin” stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Szubina.
- § 3. Traci moc uchwała nr XXIII/225/01 Rady Miejskiej w Szubinie z dnia 19 lutego 2001 r. w sprawie przyjęcia Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy i Miasta Szubin
- § 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Marek Domżała

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr LII/412/14
Rady Miejskiej w Szubinie
z dnia 28 października 2014 r.

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY SZUBIN

2014

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP	4
I.1. PRZESŁANKI UZASADNIAJĄCE OPRACOWANIE STRATEGII	4
I.2. PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA STRATEGII	4
I.3. PROCES BUDOWY STRATEGII	5
II. DIAGNOZA STANU ISTNIEJĄCEGO	9
II.1. OGÓLNE INFORMACJE O GMINIE	9
II.1.1. Położenie i relacje zewnętrzne	9
II.1.2. Wielkość i podział administracyjny	9
II.1.3. Historia gminy	10
II.2. SPOŁECZEŃSTWO	11
II.2.1. Demografia	11
II.2.2. Wykształcenie	17
II.2.3. Rynek pracy i bezrobocie	18
II.2.4. Aktywność społeczna mieszkańców gminy	20
II.3. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE I ZASOBY NATURALNE	21
II.3.1. Rzeźba terenu	21
II.3.2. Klimat	22
II.3.3. Wody powierzchniowe i podziemne	22
II.3.4. Świat zwierzęcy i roślinny	23
II.3.5. Bogactwo naturalne	23
II.3.6. Obszary chronione	24
II.4. SFERA GOSPODARCZA	24
II.4.1. Rolnictwo	24
II.4.2. Działalność gospodarcza	25
II.4.3. Turystyka	28
II.4.4. Atrakcyjność inwestycyjna i promocja gospodarcza gminy	29
II.5. ŁAD PRZESTRZENNY I INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	30
II.5.1. Infrastruktura drogowa	30
II.5.2. Gospodarka wodno-ściekowa	30
II.5.3. Gospodarka odpadami	33
II.5.4. Gazyfikacja	33
II.5.5. Elektryfikacja	34
II.5.6. Telekomunikacja	34
II.5.7. Budownictwo	35
II.5.8. Ciepłownictwo	35
II.6. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	35
II.6.1. Oświata i wychowanie	35
II.6.2. Służba zdrowia	35
II.6.3. Pomoc społeczna	38
II.6.4. Sport i rekreacja	39
II.6.5. Infrastruktura kulturalna	40
II.7. ZASOBY FINANSOWE GMINY	41
III. IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW I POTRZEB ROZWOJOWYCH GMINY	42
III.1. Raport z badań ankietowych	42
III.2. Analiza SWOT	50
III.3. Analiza podstawowych problemów rozwojowych Miasta i Gminy Szubin	58

IV. WIZJA ROZWOJU GMINY.....	70
V. PLAN OPERACYJNY STRATEGII ROZWOJU	71
VI. ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI.....	82
VII. WDRAŻANIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA ZAŁOŻEŃ STRATEGII.....	86
<i>VII.1. Źródła finansowania .....</i>	<i>86</i>
<i>VII.2. Wdrażanie strategii .....</i>	<i>86</i>
<i>VII.3. Monitoring i ewaluacja .....</i>	<i>87</i>
SPIS TABEL, RYSUNKÓW, WYKRESÓW I SCHEMATÓW	90

I. Wstęp

I.1. Przesłanki uzasadniające opracowanie strategii

Strategia rozwoju, jako instrument podnoszenia konkurencyjności lokalnej jednostki terytorialnej, stanowi kompleksową, perspektywiczną koncepcję określającą cele rozwoju oraz warunki, zasady i etapy ich osiągnięcia. Strategia rozwoju jest nadrzędnym instrumentem zarządzania rozwojem lokalnym i podstawą długookresowej, lokalnej polityki społeczno-gospodarczej.

Planowanie strategiczne stanowi niezbędny element procesu programowania rozwoju jednostki samorządu terytorialnego. Przekazanie części uprawnień władzy centralnej na szczebel samorządowy powoduje przeniesienie części odpowiedzialności za jakość życia mieszkańców na lokalne władze, co z kolei rodzi potrzebę efektywnego i kreatywnego zarządzania posiadanymi zasobami. Jedynie właściwe i starannie zaplanowane zadania mają szansę zarówno zaspokoić zbiorowe potrzeby społeczności, jak i stworzyć komfortowe warunki dla samorealizacji jednostek.

Opracowanie strategii rozwoju nie jest wymogiem ustawowym, jednak wynika z konieczności średniookresowego, uporządkowanego, wskazania kierunków rozwoju. Ponadto, strategia ułatwia późniejszy proces pozyskiwania środków zewnętrznych, niezbędnych na realizację zaplanowanych działań i projektów, w szczególności środków UE.

Przesłanki zewnętrzne to długookresowe i średniookresowe nowe strategiczne dokumenty krajowe oraz programowe Unii Europejskiej na perspektywę 2014-2020 oraz nowa strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego.

Główną przesłanką merytoryczną jest określenie kierunków rozwoju gminy, uwzględniających osiągnięty, aktualny stan, a przede wszystkim potrzeby i aspiracje mieszkańców gminy na kilka najbliższych lat.

Niniejsza strategia ujmuje główne cele i uwarunkowania rozwoju gminy w horyzoncie czasowym do 2020 roku, w zmieniających się uwarunkowaniach wewnętrznych i zewnętrznych. Strategia, jako koncepcja rozwoju lokalnego, pełni z jednej strony funkcję źródła informacji o procesach społeczno-gospodarczych na danym terenie i stanowi istotną inwentaryzację zjawisk zachodzących w jednostce terytorialnej. Z drugiej strony ułatwia i zwiększa spójność podejmowanych przez władze lokalne decyzji, jest planem działania władz lokalnych i wyznacznikiem bieżących działań.

Przesłanki podjęcia prac nad strategią obejmują zarówno uwarunkowania wewnętrzne, jak i zewnętrzne, do których zaliczyć należy:

- nowy okres programowania w UE,
- aktualizacje strategicznych dokumentów krajowych i regionalnych,
- zmiany w polityce lokalnej realizowanej przez powiaty, miasta i gminy w otoczeniu,
- konieczność opracowania nowej strategii, ponieważ poprzednia w znacznej mierze uległa dezaktualizacji (została opracowana w 2000 r.).

Przyjęta hierarchia celów i zadań ułatwi prace lokalnym władzom nastawionym na przeprowadzenie ważnych inwestycji w regionie. Dodatkowo, planowanie, monitorowanie i aktualna ocena przedsięwzięć inwestycyjnych będzie sprzyjać integracji i aktywizacji społecznej wokół zadań realizowanych przez władze Gminy.

I.2. Podstawowe założenia strategii

Strategia powinna uwzględniać poniższe uwarunkowania i być opracowana w oparciu o następujące założenia:

- odnosić się do krajowego systemu prawnego, szczególnie z zakresu planowania strategicznego i

[str. 4](#)

przestrzennego;

- odnosić się do dokumentów planowania strategicznego i przestrzennego samorządu województwa kujawsko-pomorskiego, w szczególności do strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego i planu zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego;
- odnosić się do dokumentów programowych Unii Europejskiej na lata 2014-2020;
- diagnozę sytuacji społecznej i gospodarczej gminy;
- zidentyfikować problemy warunkujące dalszy rozwój gminy Szubin;
- określić wyzwania lokalnej polityki rozwoju;
- zidentyfikować wizję rozwoju gminy Szubin;
- zdefiniować misję gminy Szubin;
- określić cele rozwoju gminy;
- wskazać priorytety i działania.

I.3. Proces budowy strategii

Proces budowy strategii przebiegał w trzech etapach, z czego etap pierwszy obejmował prace przygotowawcze, drugi – opracowanie diagnozy, a trzeci – opracowanie części programowej strategii.

- 1) Prace przygotowawcze: uchwała nr XXXI/243/13 Rady Miejskiej w Szubinie z dnia 14 marca 2013 w sprawie przystąpienia do opracowania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Szubin; wyłonienie podmiotu zewnętrznego do opracowania projektu strategii; powołanie zespołu ds. opracowania strategii; przygotowanie założeń opracowania strategii; konferencja otwierająca prace nad projektem strategii;
- 2) Opracowanie diagnozy – przeprowadzenie badań ankietowych; prace nad projektem strategii – część diagnostyczna (w tym spotkanie grup tematycznych);
- 3) Opracowanie części programowej: prace nad projektem strategii – część programowa (w tym spotkanie grup tematycznych); opracowanie projektu strategii; prezentacja projektu strategii wraz z konsultacjami społecznymi; ocena oddziaływania na środowisko realizacji strategii rozwoju gminy; prace nad projektem strategii w komisjach Rady Miejskiej w Szubinie; przyjęcie strategii przez Radę Miejską w Szubinie.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Szubin powstawała w wyniku połączenia metody eksperckiej, z szeroko pojętymi konsultacjami. Planowanie zrównoważonego rozwoju wymaga określenia istniejących walorów oraz problemów w różnych aspektach tematycznych: życia społecznego, gospodarki, środowiska, infrastruktury. W celu stworzenia pełnego obrazu sytuacji w gminie Szubin niezbędne były informacje bezpośrednio uzyskane od mieszkańców gminy. Udział społeczeństwa w tworzeniu strategii następował w poniższych etapach:

- 1) **Przeprowadzenie ankiety konsultacyjnej** – adresatami ankiety byli mieszkańcy Miasta i Gminy Szubin. Badanie ankietowe mału posłużyć zdiagnozowaniu stanu spraw społecznych, gospodarczych, infrastrukturalnych i środowiskowych w gminie, a także określeniu najważniejszych problemów, walorów i pożądanych kierunków rozwoju. Respondenci mieli możliwość zaproponowania inwestycji i projektów, których realizacja miałaby pozytywny wpływ na rozwój Gminy. Ankiety można było pobrać drogą elektroniczną lub osobiście w budynku Urzędu Miejskiego w Szubinie.
- 2) **Spotkanie organizacyjne** – 17.03.2014 r. odbyło się spotkanie z osobami zaproszonymi do udziału w pracach nad strategią. Podczas spotkania dokonano prezentacji podstawowych założeń strategii oraz dokonano podziału osób na 3 grupy tematyczne (grupa dot. sfery środowiskowej, ładu przestrzennego i infrastruktury technicznej, grupa dot. sfery gospodarczej, grupa dot. sfery społecznej).
- 3) **Organizacja dwóch spotkań warsztatowych** – 07.05.2014 r. oraz 17.06.2014 r. w siedzibie Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szubinie. W trakcie pierwszego spotkania uczestnicy zostali wprowadzeni w tematykę zarządzania strategicznego, zapoznano uczestników z tzw. drzewem problemów, będącym jednym z instrumentów do przeprowadzenia analizy problemów. W trakcie spotkania dokonano

analizy zasobów wewnętrznych Gminy oraz analizy otoczenia zewnętrznego pod kątem szans i zagrożeń dla jej dalszego rozwoju. Zaprezentowano również wyniki badań ankietowych dot. diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie oraz oceny wdrażania jeszcze obowiązującego dokumentu strategicznego. Podczas drugiego spotkania uczestnicy zostali zapoznani z metodyką tworzenia tzw. drzewa celów, określono wizję, priorytety rozwojowe, cele operacyjne oraz zaproponowano kierunki działań.

- 4) **Organizacja spotkania podsumowującego i konsultacje społeczne** – na spotkaniu, które odbyło się 05.09.2014 r., zaprezentowano projekt Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Szubin oraz poddano go konsultacjom społecznym.

Koordynatorem prac nad projektem strategii był Burmistrz Szubina – Ignacy Pogodziński. Skład osobowy poszczególnych grup tematycznych został zaprezentowany w tabelach 1-3.

Tabela 1. Lista członków – grupa dot. sfery środowiskowej, ładu przestrzennego i infrastruktury technicznej

Lp.	Nazwisko i Imię	Instytucja
1.	Baczyński Maciej	KPEC Ciepłownia Szubin
2.	Behnke Zbigniew	Naczelnik Wydziału Gospodarki Przestrzennej; Urząd Miejski w Szubinie
3.	Buczowski Mariusz	Sołtys; Sołectwo Małe Rudy
4.	Gajewski Marek	Mieszkaniec Szubina
5.	Jurek Przemysław	Przedstawiciel Nadleśnictwa Bydgoszcz
6.	Kasprzak Remigiusz	Radny
7.	Kmieć Piotr	Naczelnik Wydziału Inwestycji i Gospodarki Komunalnej; Urząd Miejski w Szubinie
8.	Kończal Violetta	Sołtys; Sołectwo Kołaczkowo
9.	Kowalski Michał	Inżynier Nadzoru; Nadleśnictwo Szubin
10.	Ks. Lesiński Tadeusz	Dekanat Szubiński
11.	Kubiak Iwona	Naczelnik Wydziału Ochrony Środowiska i Rolnictwa; Urząd Miejski w Szubinie
12.	Lis Iwona	Sołtys; Sołectwo Smolniki
13.	Łoboda Kazimiera	Sołtys; Sołectwo Chomętowo
14.	Nowakowski Emil	Radny
15.	Owczarzak Wawrzyniec	Komunalne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szubinie
16.	Pawlicki Edmund	Gminna Spółka Wodna w Szubinie
17.	Petrykowska Justyna	Radna; Sołectwo Mąkoszyn
18.	Pianko Maria	Radna
19.	Słoma Kazimierz	Zastępca Nadleśniczego; Nadleśnictwo Szubin
20.	Stachowiak Teresa	Sołtys; Sołectwo Zamość
21.	Szpechcińska Urszula	Sołtys; Sołectwo Żędowo
22.	Wesołowski Bogumił	Inspektor w Wydziale Gospodarki Przestrzennej; Urząd Miejski w Szubinie
23.	Woźniak Beata	Radna

Lp.	Nazwisko i Imię	Instytucja
24.	Wrona Andrzej	Radny
25.	Wuka Paweł	Sołtys; Sołectwo Rynarzewo

Źródło: opracowanie własne

Tabela 2. Lista członków – grupa dot. sfery gospodarczej

Lp.	Nazwisko i Imię	Instytucja
1.	Borys – Stachowiak Wioletta	Sołtys; Sołectwo Samokłęski Duże
2.	Danielewski Roman	Radny z Szubina
3.	Dudek Piotr	Właściciel Dudek Paragliders sp.j.
4.	Karnowski Edmund	Prezes; Zrzeszenie Prywatnych Właścicieli Nieruchomości w Szubinie
5.	Kłosowski Józef	Prezes Trust Invest Club Sp. z o.o. w Szubinie
6.	Kornalewicz Marek	Przedsiębiorca z Szubina
7.	Krzywdziński Kazimierz	Prezes; Uczniowski Klub Biegacza im. Stefana Bąka, Ognisko Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej „INSTALATOR – PELIKAN”
8.	Lewandowski Andrzej	Sołtys; Sołectwo Kornelin
9.	Lorenc Zbigniew	Bank Spółdzielczy w Szubinie
10.	Maćkowiak Leon	Właściciel P.H.U. Ardorex w Szubinie
11.	Makowiecki Jan	Podstarszy; Cech Rzemiosł Różnych w Szubinie
12.	Nowicki Aleksander	Właściciel DAUKUS Sp. z o.o. w Kołaczku
13.	Oczkowska Silvana	Radna Sejmiku Województwa
14.	Pilarski Zdzisław	Przewodniczący Osiedla Bydgoskiego z Szubina
15.	Sowa Henryk	Sołtys; Sołectwo Szaradowo
16.	Szyburski Adam	Prezes; Huta Szkła Tur Sp. z o.o. w Turze
17.	Wachowiak Tomasz	Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego Minikowo oddział w Szubinie, Radny

Źródło: opracowanie własne

Tabela 3. Lista członków – grupa dot. sfery społecznej

Lp.	Nazwisko i Imię	Instytucja
1.	Adamczewski Piotr	Prezes; Związek Ochotniczych Straży Pożarnych w Szubinie
2.	Błoch – Kitkowska Katarzyna	Naczelnik Wydziału Spraw Obywatelskich; Urząd Miejski w Szubinie
3.	Boruch Lucyna	MGOPS w Szubinie
4.	Boruta Ewelina	MGOPS w Szubinie
5.	Ciszewska Kinga	Dyrektor Zespołu Szkół Specjalnych w Szubinie
6.	Czechowska Kamila	Dyrektor; Muzeum Ziemi Szubińskiej
7.	Ehrlich Beata	MGOPS w Szubinie
8.	Gordon Alina	Dyrektor; Szubiński Dom Kultury
9.	Grzegorek Jolanta	Dyrektor; Szkoła Podstawowa w Chomętowie
10.	Grzeško-Sala Iwona	MGOPS w Szubinie
11.	Hak Adam	Dyrektor; Zespół Szkół w Kowalewie

Lp.	Nazwisko i Imię	Instytucja
12.	Jankowska Halina	Liga Kobiet Polskich Koło w Szubinie
13.	Jęziorowska Magdalena	MGOPS w Szubinie
14.	Junyk Małgorzata	Dyrektor; Szkoła Podstawowa nr 1 w Szubinie
15.	Kabulla Renata	Sekretarz Gminy; Urząd Miejski w Szubinie
16.	Krajewski Artur	Przewodniczący; Rada Osiedla Leśnego w Szubinie
17.	Krzywdziński Kazimierz	Uczniowski Klub Biegacza im. Stefana Bąka, Ognisko Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej „INSTALATOR – PELIKAN”
18.	Lisowski Maciej	Dyrektor; Szkoła Podstawowa w Kołaczkowie
19.	Liss Dariusz	Komendant; Komisariat Policji w Szubinie
20.	Majdziński Wiesław	MGOPS w Szubinie
21.	Marlena Nowaczewska	MGOPS w Szubinie
22.	Masiakowska Beata	MGOPS w Szubinie
23.	Michalak Renata	Dyrektor; Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szubinie
24.	Nosal Mariola	Dyrektor; Szkoła Podstawowa w Turze
25.	Nowakowski Janusz	Dyrektor; Zespół Szkół w Rynarzewie
26.	Nowicka Danuta	Dyrektor; Szkoła Podstawowa w Królikowie
27.	Nowicki Aleksander	Właściciel DAUKUS Sp. z o.o. w Kołaczkowie
28.	Nowicki Marek	Dyrektor; Miejski Zespół Oświaty, Sportu i Rekreacji w Szubinie
29.	Oczkowska Silvana	Radna Sejmiku Województwa
30.	Owczarek Magdalena	Warsztaty Terapii Zajęciowej „Pelikan” w Szubinie
31.	Prybińska Agata	MGOPS w Szubinie
32.	Pyszczyńska Anna	MGOPS w Szubinie
33.	Rojek Gabriela	Dyrektor; Zespół Szkół w Szubinie
34.	Rzeszowski Mirosław	Dyrektor; Rejonowa Biblioteka Publiczna w Szubinie
35.	Sendwicka Ewa	Dyrektor; Przedszkole Samorządowe nr 3
36.	Siewkowska Danuta	Parafialny Oddział Akcji Katolickiej przy parafii św. Andrzeja Boboli w Szubinie
37.	Sobucka Dominika	MGOPS w Szubinie
38.	Stasiak Lidia	Dyrektor; Gimnazjum nr 1 w Szubinie
39.	Szłapińska Teresa	Dyrektor; Niepubliczne Przedszkole „Smerfuś II” w Rynarzewie
40.	Thielmann – Budziak Mirosława	Kierownik Zespołu Kuratorskiego służby Sądowej; Sąd Rejonowy w Szubinie
41.	Tomkowiak Anna	Kierownik; Filia Powiatowego Urzędu Pracy w Szubinie
42.	Wachowska – Guzek Edyta	MGOPS w Szubinie
43.	Wiśniewska Anna	MGOPS w Szubinie
44.	Wolender Natalia	MGOPS w Szubinie

Źródło: opracowanie własne

II. Diagnoza stanu istniejącego

II.1. Ogólne informacje o gminie

II.1.1. Położenie i relacje zewnętrzne

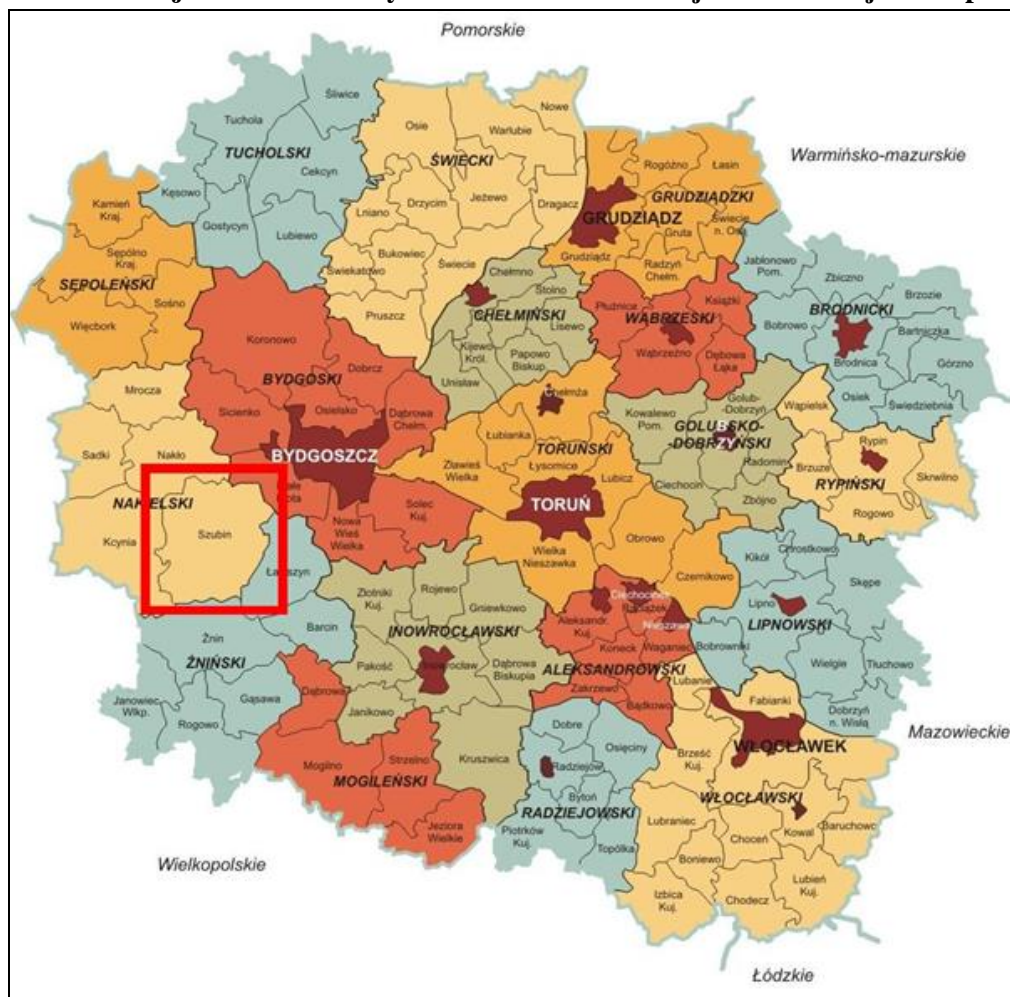
Gmina Szubin położona jest w północno-wschodniej części Pałuk, w powiecie nakielskim, na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Przez Szubin przebiega droga krajowa nr 5 z Gdańska przez Bydgoszcz, Poznań do Wrocławia. Miasto Szubin pełni funkcje handlowe, usługowe oraz kulturalne. Niniejsza jednostka samorządu terytorialnego sąsiaduje z 5 gminami: od północy z Gminą Nakło i Gminą Białe Błota, od wschodu z Gminą Łabiszyn, od południa z Gminą Żnin, od zachodu z Gminą Kcynia.

II.1.2. Wielkość i podział administracyjny

Gmina Szubin jest jedną ze 144 gmin województwa kujawsko-pomorskiego i jedną z 35 gmin miejsko-wiejskich w całym województwie. Powierzchnia gminy wynosi 332,26 km², co stanowi ok. 30% powierzchni powiatu nakielskiego oraz 1,85% powierzchni województwa kujawsko-pomorskiego.

W skład gminy wchodzi miasto Szubin oraz 37 sołectw: Brzózki, Chomętowo, Ciężkowo, Chraplewo, Dąbrówka Słupska, Gąbin, Godzimierz, Grieczna Panna, Kołaczkowo, Kornelin, Kowalewo, Królikowo, Łachowo, Małe Rudy, Mąkoszyn, Nadkanale, Pińsko, Retkowo, Rynarzewo, Samokłęski Duże, Samokłęski Małe, Skórzewo, Słonawy, Słupy, Smolniki, Stary Jarużyn, Szaradowo, Szkocja, Szubin – Wieś, Tur, Wąsosz, Wolwark, Wrzosa, Zalesie, Zamość, Żędowo oraz Żurczyn.

Rysunek 1. Lokalizacja Miasta i Gminy Szubin na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Bydgoszcz

Rysunek 2. Podział gminy na sołectwa

Źródło: Urząd Miejski w Szubinie

II.1.3. Historia gminy

Pierwsze ślady ludzkie na terenach należących do gminy Szubin zostały zarejestrowane już ok. 8000 lat p.n.e. i przypadają na starszą epokę kamienia. Etymologia nazwy miasta wzięła swoje źródło od popularnego nazwiska bądź przezwiska Szuba, czyli rodzaju okrycia wierzchniego podbitego futrem. Obecne miasto zostało utworzone na prawie magdeburskim, a pierwsza wzmianka w źródłach pisanych o nim odnotowana jest na rok 1365. W wiekach od XIV do XVIII Szubin należał administracyjnie do województwa kaliskiego i powiatu kcyńskiego. W średniowiecznych źródłach znajdujemy informację o prawdopodobnym założycielu miasta. Za takowego uważa się Sędziwoja z rodu Pałuków herbu Topór, budowniczego tutejszego zamku gotyckiego i fundatora kościoła. Sędziwój po rezygnacji z kariery duchownego pełnił wiele ważnych politycznie funkcji. Był między innymi podkomorzym poznańskim, starostą generalnym wielkopolskim, starostą krakowskim i wojewodą kaliskim. Po jego śmierci Szubin przeszedł w ręce Macieja z Łabiszyna i jego żony Małgorzaty, córki Sędziwoja. W tym też okresie na zamku szubińskim gościł panujący wówczas król, Władysław Jagiełło.

W epoce średniowiecznej Szubin był jednym z najmniejszych miast Wielkopolski. Herb Szubina przedstawiający pelikana karmiącego swoje młode, symboliczne nawiązanie do mitologii starożytnej, ukształtował się mniej więcej w połowie wieku XV. Stało się to po tym jak dobra szubińskie nabył Jan Czarnkowski herbu Nałęcz z Czarnkowa. W drugiej połowie XVII wieku ludność Szubina liczyła około 450 osób, z czego połowa utrzymywała się z rolnictwa. Dobra szubińskie w 1674 r. trafiły w ręce wielkopolskiej

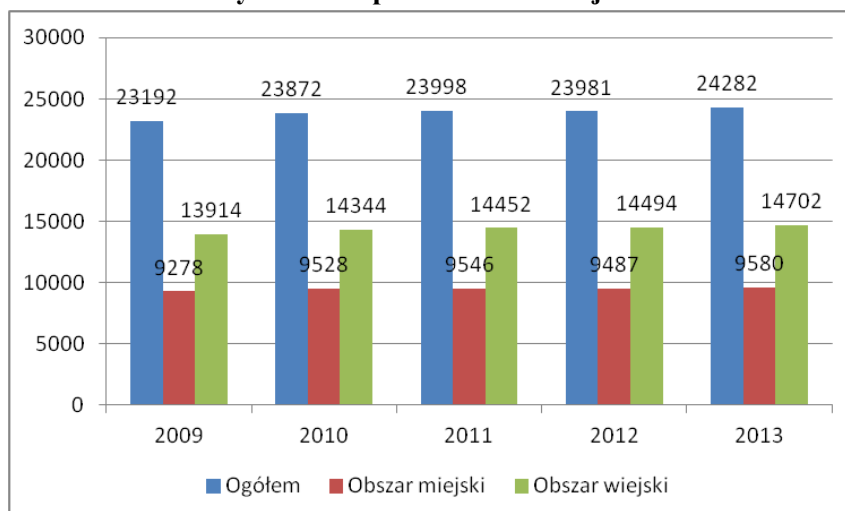
rodziny Konarzewskich herbu Wręby, a następnie od 1731 r. w ręce rodziny Mycielskich. W XIX w. ostatnimi właścicielami dóbr była niemiecka rodzina Kiehn. Rodzina Mycielskich w XVIII w. przebudowała tutejszy zamek w rezydencję barokową. Samo miasto w tym czasie posiadało ratusz znajdujący się w centrum przy dzisiejszym Placu Kościelnym. Według spisu z 1766 r. przy tym placu usytuowanych było 26 domów, a całe miasteczko zamieszkiwało około 660 osób, w tym 596 katolików, 34 protestantów, resztę stanowili Żydzi. Podczas I rozbioru Polski Szubin został włączony do zaboru pruskiego. Podczas trwającego powstania kościuszkowskiego miasto zostało wyzwolone spod panowania pruskiego. Wówczas w działalność powstańczą zaangażował się właściciel dóbr szubińskich Stanisław Mycielski. Jednak upadek powstania przyczynił się do powrotu miasta pod panowanie pruskie, przy czym miasto ostateczną wolność odzyskało w latach Księstwa Warszawskiego. W 1816 r. liczba mieszkańców wzrosła już do 1300 mieszkańców, a już po upływie pół wieku liczba ta podwoiła się. Zabór pruski w XIX w. przyniósł zmiany administracyjne. W 1818 r. roku powstał nowo utworzony powiat szubiński z Szubinem, Łabiszynem, Barcinem, Rynarzewem, Kcynią, Żninem i Gąsawą. Powiat szubiński należał do regencji bydgoskiej, która wraz z regencją poznańską tworzyła Wielkie Księstwo Poznańskie wchodzące w skład Prus. W 1835 r. utworzono w Szubinie sąd ziemski i miejski, który scalono później w sąd powiatowy. Powstały budynki urzędowe, w tym budynek starostwa i poczty, nowy kościół protestancki, szpital powiatowy, zakład wychowawczy, szkoła. Miasto powiatowe zyskało także dzięki uruchomieniu w 1895 r. połączenia kolejowego z Bydgoszczą, a w 1908 r. z Poznaniem. Dzięki istnieniu polskich organizacji społecznych wspieranych przez tutejszych duchownych z parafii p.w. św. Marcina Biskupa społeczeństwo polskie oparło się akcji germanizacyjnej. Zaowocowało to w 1919 r., w czasie powstania wielkopolskiego. Po nieudanych akcjach wyzwolenia 2 i 8 stycznia miasto odzyskało wolność 11 stycznia, po zwycięskiej bitwie o Szubin. W odrodzonej Rzeczpospolitej miasto pozostało powiatem, do 1938 r. w granicach województwa poznańskiego, a następnie w województwie pomorskim. Przed wybuchem wojny liczyło 3521 mieszkańców. Podczas wojny doszło do znacznej eksterminacji mieszkańców Szubina i wywózki na roboty. Wówczas to miasto zmieniło nazwę na Altburgund. Ponowne wyzwolenie miasta nastąpiło 21 stycznia 1945 roku podczas wiślańsko-odrzańskiej ofensywy I Frontu Białoruskiego Armii Czerwonej. Wtedy też miasto powróciło do swojej pierwotnej nazwy.

II.2. Społeczeństwo

II.2.1. Demografia

Według danych Urzędu Miejskiego w Szubinie na dzień 30.06.2014 r. liczba mieszkańców gminy Szubin wynosiła 23 743 osoby, z czego miasto Szubin zamieszkiwało 9 297 osób, a obszar wiejski – 14 446 osób. Na koniec 2013 r. gminę Szubin zamieszkiwały 24 282 osoby, w tym miasto Szubin 9 580 osób, co stanowiło ok. 39,4% wszystkich mieszkańców gminy.

Wykres 1. Ludność Miasta i Gminy Szubin z podziałem na miejsce zamieszkania w latach 2009-2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Całkowita liczba ludności gminy na przestrzeni przedstawionych 5 lat nieznacznie się wahała. W latach 2009-2013 liczba ludności zwiększyła się o 4,7%, tj. o 1090 mieszkańców. Największą liczbę ludności odnotowano w 2013 r. (24 282). Największy wzrost liczby mieszkańców przypadł na lata 2009-2010. Liczba ludności na terenie miasta w analizowanym okresie zwiększyła się o 2,2%, a na terenach wiejskich wzrost ten wyniósł 5,8%.

Tabela 4. Liczba ludności Miasta i Gminy Szubin z podziałem na miejscowości – stan na 30.06.2014 r.

Lp.	Miejscowość	Liczba ludności	Lp.	Miejscowość	Liczba ludności
1.	Szubin	9 297	30.	Retkowo	210
2.	Ameryczka	106	31.	Rynarzewo	1 427
3.	Bielawy	16	32.	Rzemieniewice	48
4.	Brzózki	123	33.	Samokłęski Duże	470
5.	Chobielin	86	34.	Samokłęski Małe	153
6.	Chomętowo	252	35.	Skórzewo	68
7.	Chraplewo	190	36.	Słonawy	213
8.	Ciężkowo	205	37.	Słupy	393
9.	Dąbrówka Słupska	254	38.	Smarzykowo	35
10.	Drogosław	47	39.	Smolniki	335
11.	Gąbin	251	40.	Stanisławka	132
12.	Głębozec	21	41.	Stary Jarużyn	229
13.	Godzimierz	148	42.	Szaradowo	111
14.	Grieczna Panna	56	43.	Szkocja	314
15.	Jeziorowo	18	44.	Szubin-Wieś	403
16.	Kołaczkowo	1 029	45.	Trzciniec	17
17.	Koraczewko	14	46.	Tur	935
18.	Kornelin	151	47.	Wąsosz	318
19.	Kowalewo	682	48.	Wojślawiec	53
20.	Królikowo	539	49.	Wolwark	397
21.	Łachowo	371	50.	Wrzosey	64
22.	Małe Rudy	232	51.	Wymysłowo	79
23.	Mąkoszyn	82	52.	Zalesie	725
24.	Nadkanale	62	53.	Zamość	1 551
25.	Niedźwiady	99	54.	Zazdrość	38
26.	Nowy Świat	12	55.	Zielonowo	39
27.	Olek	46	56.	Żędowo	171
28.	Pińsko	268	57.	Żurczyn	133
29.	Podlaski	24	RAZEM		23 743

Źródło: www.bip.szubin.pl

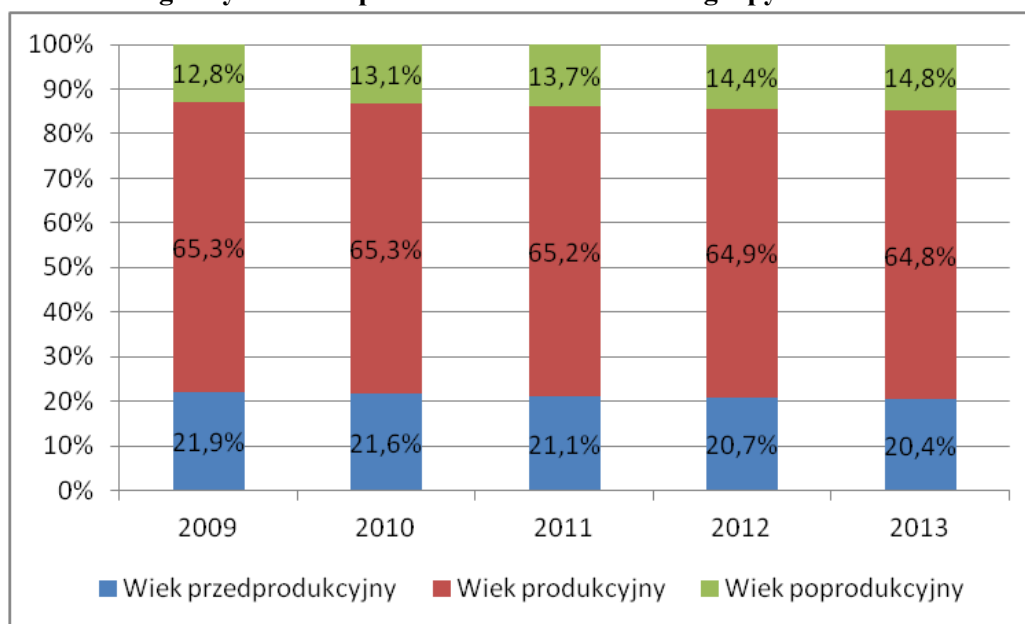
Poza Szubinem, najwięcej osób zamieszkuje miejscowości: Kołaczkowo (1 029 osób), Rynarzewo (1 427 osób) oraz Zamość (1 551 osób). Najmniej osób zamieszkuje miejscowości: Bielawy (16 osób), Jeziorowo (18 osób), Koraczewko (14 osób), Nowy Świat (12 osób), Podlaski (24 osoby), Trzciniec (17 osób).

Tabela 5. Ludność gminy Szubin z podziałem na ekonomiczne grupy wiekowe w latach 2009-2013

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2009	2010	2011	2012	2013
w wieku przedprodukcyjnym						
ogółem	osoba	5072	5165	5058	4959	4965
mężczyźni	osoba	2582	2665	2604	2552	2578
kobiety	osoba	2490	2500	2454	2407	2387
w wieku produkcyjnym						
ogółem	osoba	15 143	15 583	15 649	15 569	15 724
mężczyźni	osoba	8002	8306	8355	8298	8375
kobiety	osoba	7141	7277	7294	7271	7349
w wieku poprodukcyjnym						
ogółem	osoba	2977	3124	3291	3453	3593
mężczyźni	osoba	869	905	972	1054	1117
kobiety	osoba	2108	2219	2319	2399	2476

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Wykres 2. Ludność gminy Szubin z podziałem na ekonomiczne grupy wiekowe w latach 2009-2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

W latach 2009-2013 liczba osób w wieku przedprodukcyjnym ulegała wahaniom, w porównaniu z rokiem bazowym odnotowano spadek liczby ludności o 2,1%. W 2009 r. ludność w wieku do 17 r. ż. stanowiła 21,9% ogółu mieszkańców, a w 2013 r. – 20,4% wszystkich mieszkańców. Nieznacznie zmalała liczba osób w wieku produkcyjnym – o 3,8%. Wzrosła liczba osób w wieku poprodukcyjnym zwiększyła się o 20,7%, tj. o 616 osób. W strukturze ludności w 2009 r. osoby po 65 r. ż. stanowiły 12,8% wszystkich mieszkańców, a w 2012 r. już 14,8%.

Tabela 6. Wskaźnik obciążenia demograficznego na terenie gminy Szubin w latach 2009-2013

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2009	2010	2011	2012	2013
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	53,2	53,2	53,4	54,0	54,4
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	osoba	58,7	60,5	65,1	69,6	72,4
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	19,7	20,0	21,0	22,2	22,9

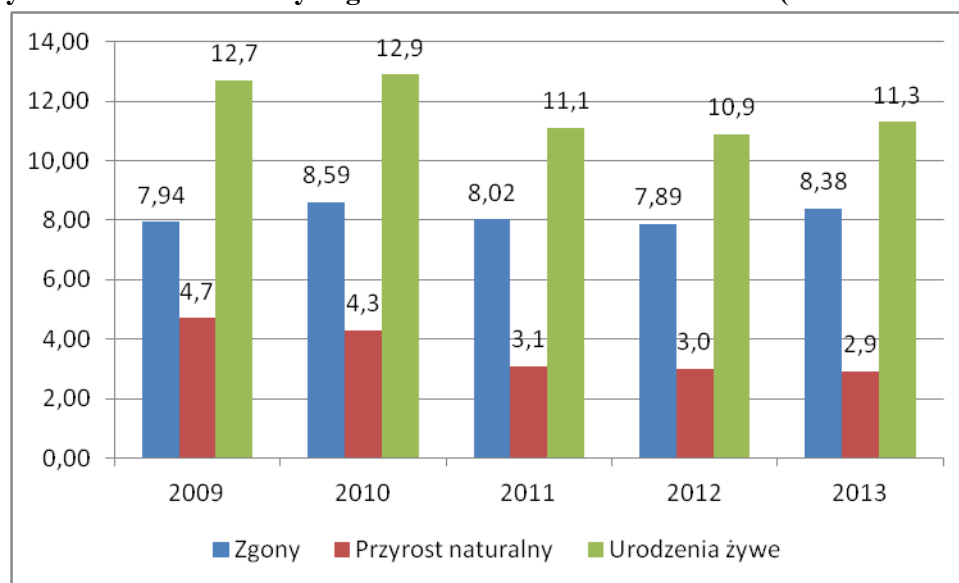
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Analiza wskaźnika obciążenia demograficznego wskazuje, że na terenie gminy Szubin w latach 2009-2013 zwiększył się odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do osób w wieku przedprodukcyjnym. Powyższa sytuacja świadczy o zjawisku starzenia się społeczeństwa. Sytuacja zaobserwowana w gminie Szubin jest tożsama z sytuacją panującą w powiecie nakielskim oraz w województwie kujawsko-pomorskim.

Ruch naturalny

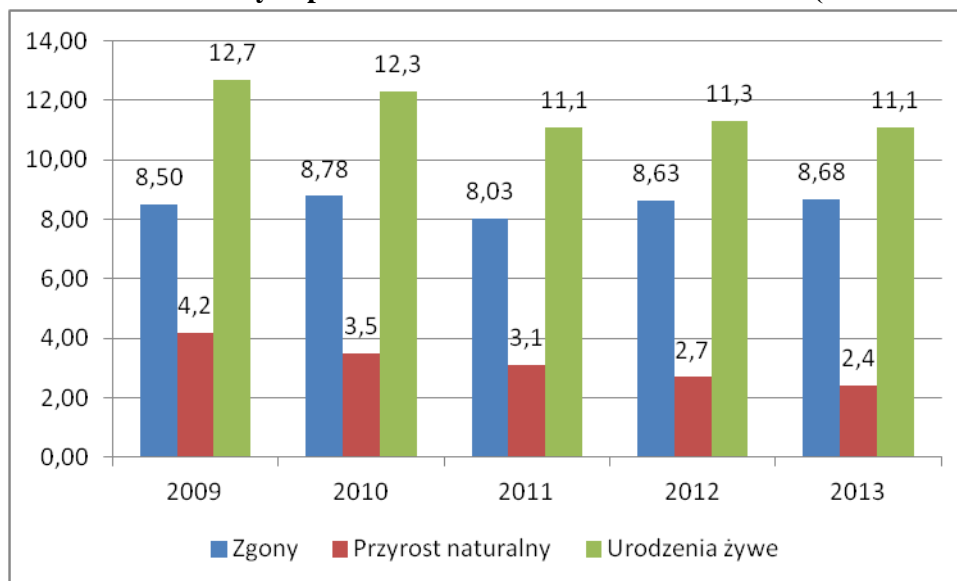
Jak wynika z danych GUS na przestrzeni lat 2009-2013 przyrost naturalny (na 1000 ludności) na terenie gminy Szubin we wszystkich latach był dodatni, co oznacza przewagę liczby narodzin nad zgonami. Największy przyrost naturalny odnotowano w 2009 r. Od tego czasu ulega on systematycznemu zmniejszeniu.

Wykres 3. Ruch naturalny w gminie Szubin w latach 2009-2013 (na 1000 ludności)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Wykres 4. Ruch naturalny w powiecie nakielskim w latach 2009-2013 (na 1000 ludności)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Wskaźniki dotyczące przebiegów procesów demograficznych w gminie Szubin są zbliżone do wskaźników dla powiatu nakielskiego.

Migracje

W latach 2009-2013 na terenie gminy Szubin saldo migracji we wszystkich latach analizy było dodatnie, co oznacza, że więcej osób zameldowało się na teren gminy niż wymeldowało.

Tabela 7. Ruch migracyjny w gminie Szubin w latach 2009-2013

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
zameldowania ogółem	407	405	338	376	364
z miast	265	251	212	194	205
ze wsi	135	149	119	175	159
z zagranicy	7	5	7	7	0
wymeldowania ogółem	314	318	286	328	309
do miast	197	172	176	182	172
na wieś	109	137	106	137	117
za granicę	8	9	4	9	20
saldo migracji	93	87	52	48	55

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Najwięcej osób zameldowuje się z miast, w następnej kolejności z terenów wiejskich. Najmniej osób zameldowuje się z zagranicy. W przypadku wymeldowań najwięcej osób wymeldowuje się do miast, w następnej kolejności na wieś i za granicę. Dane historyczne wskazują, że średniorocznie na obszarze gminy Szubin zameldowuje się 378 osób, a wymeldowuje 311.

Prognoza demograficzna

Zmiany struktury ludności gminy Szubin w latach 2009-2013 sygnalizują występowanie negatywnych tendencji związanych z procesem starzenia się społeczeństwa. Pomimo wzrostu liczby ludności o 4,3%, zauważalne są niepokojące zmiany w poszczególnych grupach wiekowych.

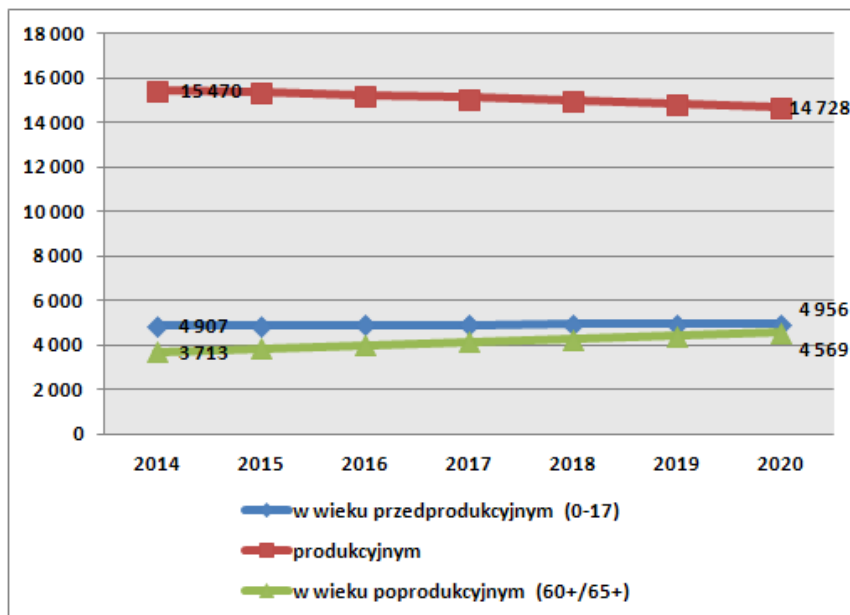
Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym (tj. do 17 r. ż.) obniżyła się o 10,5%. Odnotowano wzrost liczby osób w wieku produkcyjnym (od 18 do 64 r. ż.) o 4,0%. Natomiast w grupie ludności będącej w wieku poprodukcyjnym (powyżej 64 r. ż.) nastąpił najbardziej znaczący wzrost liczby osób – aż o 14,4%.

Wprowadzone zmiany legislacyjne wydłużające wiek aktywności zawodowej wpłyną na złagodzenie przebiegu negatywnych tendencji.

W celu zachowania spójności danych i wniosków pomiędzy okresem wyjściowym a prognozowanym, w tabeli 8 oraz na wykresie 5 zaprezentowano prognozę liczby ludności z podziałem na ekonomiczne grupy wiekowe na terenie gminy Szubin do 2020 roku. Opracowując prognozę liczby ludności, wykorzystano prognozę dla podregionu włocławskiego, do którego zalicza się powiat nakielski, sporządzoną przez GUS.

Dane zawarte w tabeli 8 oraz na wykresie 5 wskazują na niewielki wzrost liczby ludności do 2020 r. o ok. 1,1% w porównaniu z rokiem bazowym (2012).

Wykres 5. Prognoza liczby ludności na terenie gminy Szubin z podziałem na ekonomiczne grupy wiekowe do 2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Prognozy dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2011-2035

Tabela 8. Prognoza liczby ludności na terenie gminy Szubin z podziałem na ekonomiczne grupy wiekowe do 2020 r.

Lata	Ogółem	w wieku przedprodukcyjnym (0-17)	w wieku produkcyjnym (18-59/64)	w wieku poprodukcyjnym (60+/65+)
2014	24 090	4 907	15 470	3 713
2015	24 134	4 906	15 367	3 860
2016	24 167	4 925	15 233	4 008
2017	24 198	4 918	15 123	4 157
2018	24 225	4 941	14 989	4 296
2019	24 242	4 947	14 868	4 427
2020	24 253	4 956	14 728	4 569

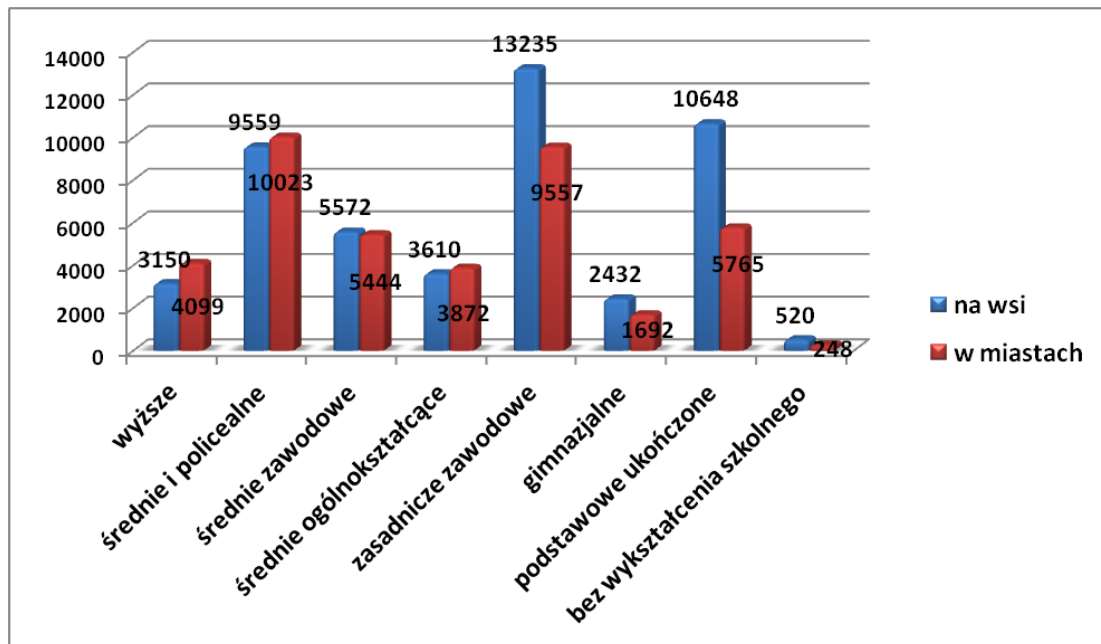
Źródło: opracowanie własne na podstawie Prognozy dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2011-2035

W latach 2014-2020 liczba osób w wieku przedprodukcyjnym zwiększy się o ok. 1% (49 os.), a w przypadku mieszkańców w wieku produkcyjnym nastąpi spadek liczby osób o ok. 5% (742 os.). Przewiduje się wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym o ok. 23%, tj. 856 osoby.

II.2.2. Wykształcenie

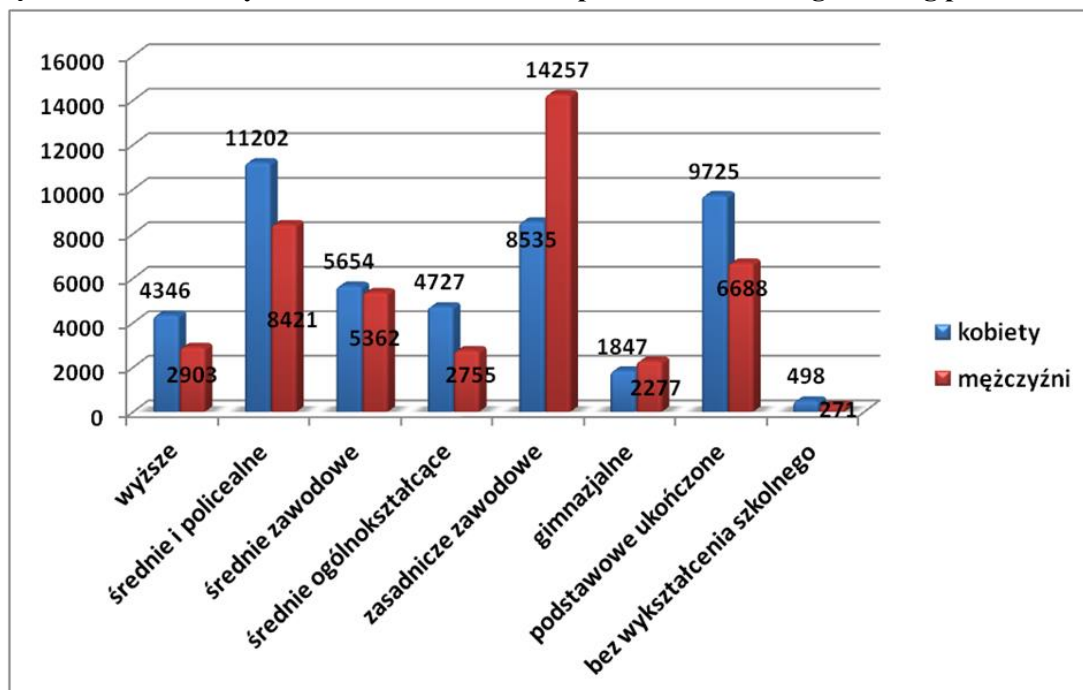
Ze względu na brak informacji dotyczących poziomu wykształcenia w gminie Szubin, przedstawiono dane dla powiatu nakielskiego. Na wykresach 6 i 7 został przedstawiony poziom wykształcenia mieszkańców powiatu nakielskiego z podziałem na miejsce zamieszkania i płeć.

Wykres 6. Poziom wykształcenia mieszkańców powiatu nakielskiego według miejsca zamieszkania w 2011 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Wykres 7. Poziom wykształcenia mieszkańców powiatu nakielskiego według płci w 2011 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

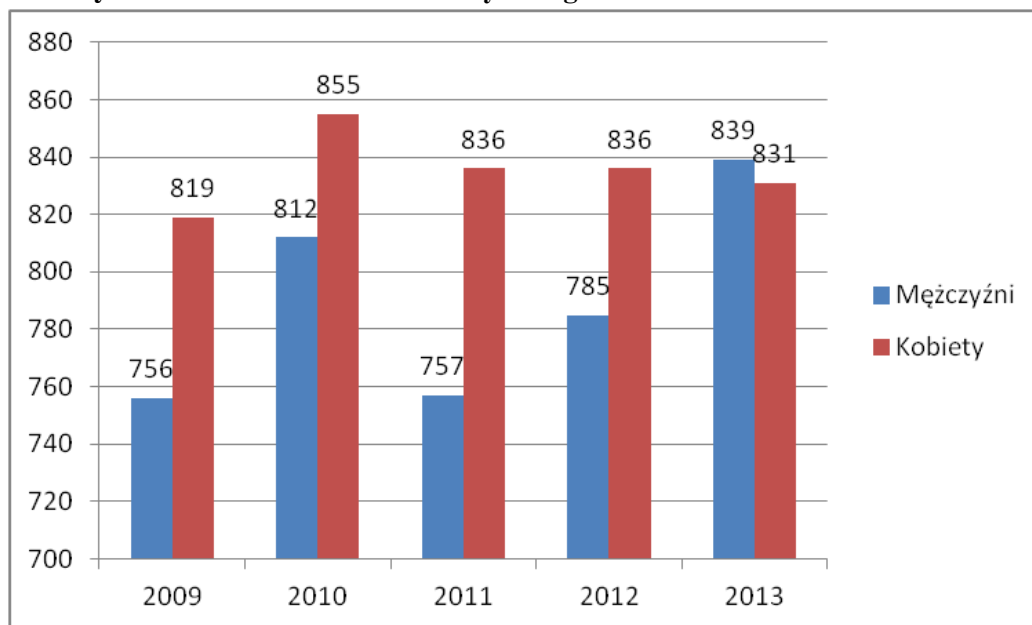
Liczba osób z wyższym wykształceniem wynosiła w 2011 r. 7 429, z czego 4 099 osoby pochodziły z miasta, a 3 150 ze wsi. Największą grupę stanowiły osoby legitymujące się wykształceniem zasadniczym zawodowym – 22 791 osoby. Z pośród nich 9 557 osób pochodziło z miasta, natomiast 13 235 ze wsi. Ogólna liczba osób, które nie posiadają żadnego wykształcenia wynosiła w 2011 r. 768, w tym 248 z miasta, a 520 ze wsi. Z pośród mieszkańców powiatu nakielskiego wyższe wykształcenie posiadało 2 903 mężczyzn i 4 346 kobiet. Oznacza to, że kobiet z wyższym wykształceniem w powiecie nakielskim było aż o 1 443 osoby więcej niż mężczyzn. Natomiast w przypadku wykształcenia zasadniczego zawodowego różnica kształtowała się odwrotnie. Więcej mężczyzn posiadało właśnie takie wykształcenie (14 257), natomiast kobiet z wykształceniem zasadniczym zawodowym było 8 535. W powiecie nakielskim bez żadnego wykształcenia było 498 kobiet i 271 mężczyzn.

Powyższe informacje pokazują dysproporcje w poziomie wykształcenia pomiędzy mieszkańcami miasta a obszarów wiejskich. Z analizy wynika, że mieszkańcy obszarów wiejskich byli gorzej wykształceni niż mieszkańcy miasta. Analizując jednak tendencje zachodzące we współczesnym szkolnictwie m. in. wzrost aspiracji edukacyjnej młodzieży, można przypuszczać, że w strukturze wykształcenia będą następowały pozytywne zmiany.

II.2.3. Rynek pracy i bezrobocie

Na koniec 2013 r. liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w gminie wynosiła 1670, z czego kobiety stanowiły 45% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych. W porównaniu z 2009 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych zwiększyła się o prawie 6%. Największy wzrost odnotowano w roku 2010, co było związane z kryzysem gospodarczym w kraju i na świecie. W latach 2009-2013 liczba zarejestrowanych bezrobotnych kobiet zwiększyła się o 1%, a mężczyzn o prawie 11%. W 2013 r. zarejestrowani bezrobotni stanowili 10,6% liczby ludności w wieku produkcyjnym. Liczbę bezrobotnych w gminie Szubin z podziałem na płeć prezentuje wykres 8.

Wykres 8. Liczba osób bezrobotnych w gminie Szubin w latach 2009-2013

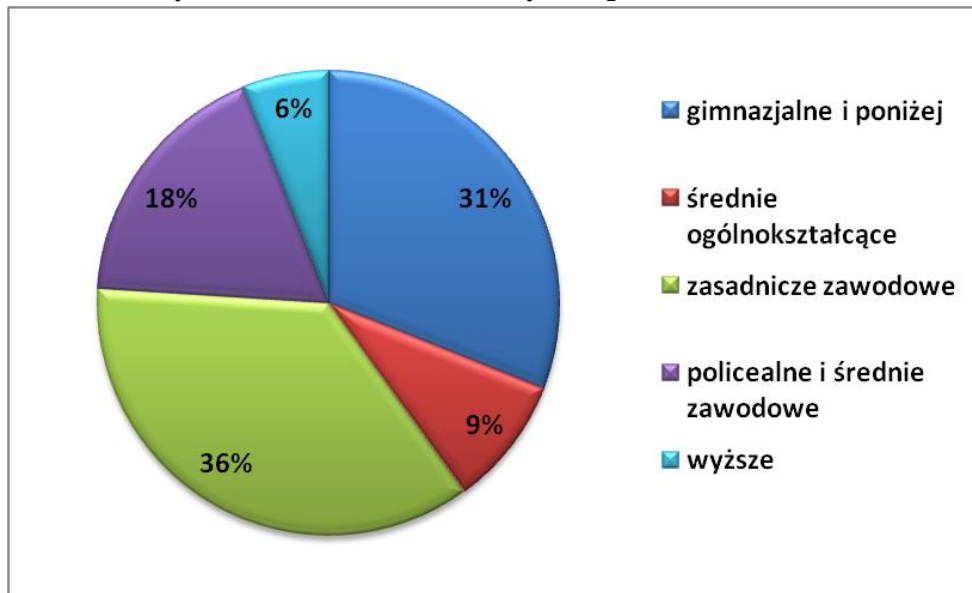

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Znaczna większość bezrobotnych w gminie Szubin to osoby w szczególnej sytuacji zawodowej. Według raportu sporządzonego przez PUP w Nakle nad Notecią dla całego powiatu w strukturze osób bezrobotnych widoczna jest zależność między poziomem wykształcenia a liczbą osób przebywających na bezrobociu. Największy odsetek w grupie bezrobotnych to osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i poniżej. Najmniej liczną grupę bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem wyższym. Wysokie bezrobocie dotyczy również osób stosunkowo młodych. Odsetek osób w młodym wieku

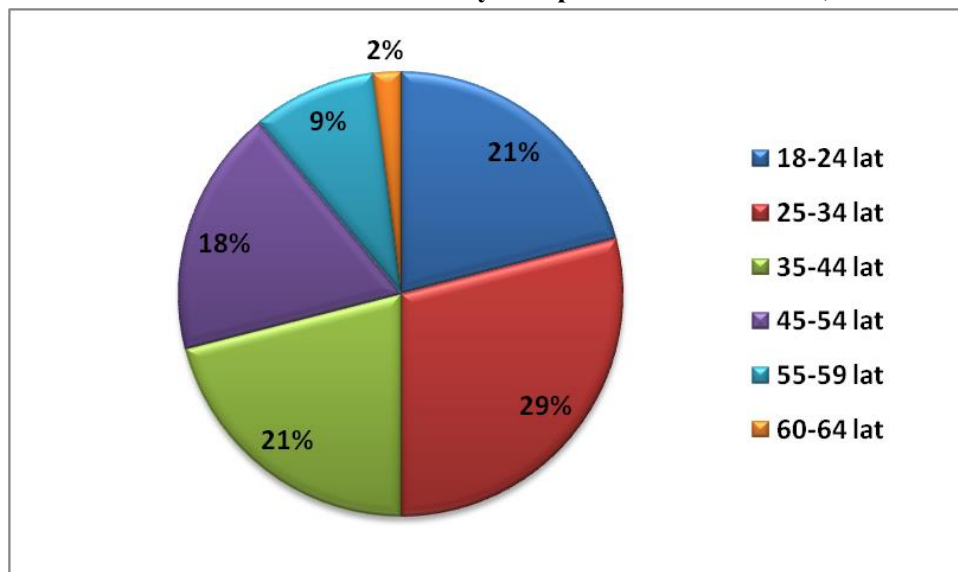
pozostających na bezrobociu wynosi łącznie 71%. Istotnym znaczeniem jest również fakt, że wiele osób pozostaje na długotrwałym bezrobociu. Jedyne 9% zarejestrowanych bezrobotnych pozostaje bez pracy w okresie do 1 miesiąca. Natomiast osoby, które pozostają bez pracy przez znacznie dłuższy okres czasu, stanowią aż 59% (od 6 do 12 miesięcy – 26%; od 12 do 24 miesięcy – 17%; powyżej 24 miesięcy – 16%).

Wykres 9. Struktura wykształcenia osób bezrobotnych w powiecie nakielskim (stan na 09.2013 r.)

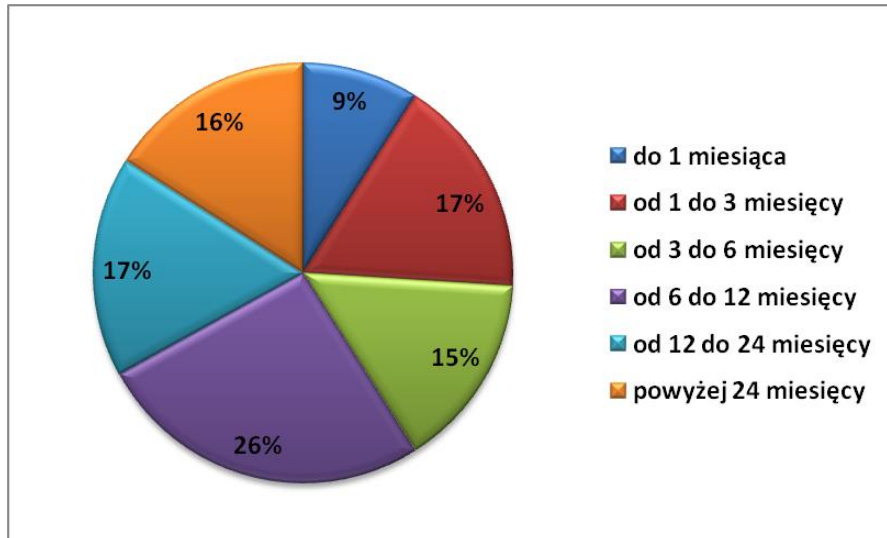
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Nakle nad Notecią

Wykres 10. Struktura wieku osób bezrobotnych w powiecie nakielskim (stan na 09.2013 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Nakle nad Notecią

Wykres 11. Czas pozostawania bez pracy osób bezrobotnych w powiecie nakielskim (stan na 09.2013 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP w Nakle nad Notecią

II.2.4. Aktywność społeczna mieszkańców gminy

Na terenie gminy Szubin jest zarejestrowanych i prężnie działających 39 organizacji pozarządowych, służących dobru publicznemu mieszkańców gminy. Istnienie tego typu organizacji służy zrzeszaniu się mieszkańców, umożliwia rozwijanie własnych aktywności o tematyce politycznej, społecznej, kulturalnej czy też gospodarczej.

Tabela 9. Organizacje pozarządowe działające na terenie gminy Szubin

Lp.	Nazwa organizacji pozarządowej	Siedziba, adres
1.	Pałucko-Pomorskie Stowarzyszenie Astronomiczno-Ekologiczne	Niedźwiady 19, 89-200 Szubin
2.	Szubińskie Towarzystwo Kulturalne	ul. Kcyńska 11, 89-200 Szubin
3.	Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom „Kraina Uśmiechu”	ul. Kcyńska 13, 89-200 Szubin
4.	Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Wsi Chomętowa i Okolic „LEPSZE JUTRO”	Chomętowo 26, 89-200 Szubin
5.	Stowarzyszenie „NASZA NADZIEJA”	ul. Szkolna 4, Kołaczkowo 89-200 Szubin
6.	Stowarzyszenie Inicjatyw Rozwoju Rynarzewa	ul. Strażacka 20, Rynarzewo 89-200 Szubin
7.	Stowarzyszenie Gminna Rada Kobiet	ul. Kcyńska 35, 89-200 Szubin
8.	Stowarzyszenie Producentów Żywności Metodami Ekologicznymi EKOLAND	ul. Jana Pawła II 2, 89-200 Szubin
9.	Kujawsko-Pomorskie Stowarzyszenie Pomocy Bliźniemu „JUDYM”	ul. Powstańców Wlkp. 35, Kołaczkowo 89-200 Szubin
10.	Stowarzyszenie Miłośników Psów Zaprzęgowych „SFORA NAKIELSKA”	ul. Zaułek 7, Tur 89-200 Szubin
11.	Stowarzyszenie „NASZ ZAMOŚĆ”	ul. Wierzbowa 1, Zamość 89-200 Szubin
12.	Uczniowski Klub Biegacza im. Stefana Bąka	ul. Kcyńska 13, 89-200 Szubin
13.	Ognisko Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej „INSTALATOR – PELIKAN”	ul. Mostowa 14, 89-200 Szubin
14.	Ludowy Klub Sportowy „SZUBINIANKA”	ul. Mostowa 14, 89-200 Szubin

Lp.	Nazwa organizacji pozarządowej	Siedziba, adres
15.	Szubińskie Towarzystwo Siatkówki „SALSA”	ul. Mostowa 14, 89-200 Szubin
16.	Uczniowski Klub Sportowy „Szachowa Dwójka”	ul. Tysiąclecia 1, 89-200 Szubin
17.	Uczniowski Klub Sportowy „MOASEK”	ul. Kcyńska 36, 89-200 Szubin
18.	Uczniowski Klub Sportowy „JEDYNKA”	ul. Św. Marcina 11, 89-200 Szubin
19.	Ludowy Zespół Sportowy „VICTORIA” Kołaczkowo	ul. Ułańska, Kołaczkowo 89-200 Szubin
20.	Ludowy Zespół Sportowy „ZIELONI” Zalesie	Zalesie, 89-200 Szubin
21.	Ludowy Zespół Sportowy „ISKRA” Samokłęski Duże	Samokłęski Duże 11, 89-200 Szubin
22.	Uczniowski Klub Sportowy „PELIKAN”	ul. Wyzwolenia 21, 89-200 Szubin
23.	Liga Kobiet Polskich Koło w Szubinie	ul. Świerkowa 5, 89-200 Szubin
24.	Towarzystwo Pamięci Powstania Wielkopolskiego 1918/1919	ul. Strażacka 20, Rynarzewo 89-200 Szubin
25.	Liga Kobiet Polskich Koło w Zamościu	ul. Świerkowa 5, Zamość 89-200 Szubin
26.	Towarzystwo Do Walki z Kalectwem Koło w Szubinie	ul. Kochanowskiego 1, 89-200 Szubin
27.	Polski Czerwony Krzyż Koło w Szubinie	ul. Ogrodowa 3, 89-200 Szubin
28.	Ludowy Zespół Sportowy „ISKRA” Zamość – Rynarzewo	ul. Sosnowa 15, Zamość 89-200 Szubin
29.	Chorągiew Kujawsko-Pomorska ZHP Hufiec ZHP „Pałuki” Gromada Zuchowa „Ogniste Pióra”	89-200 Szubin
30.	Bractwo Strzeleckie w Szubinie	ul. Sportowa 5, 89-200 Szubin
31.	Fundacja Pomocy Dzieciom i Młodzieży z wadami rozwojowymi „PODAJ RĘKĘ”	ul. Chraplewska 1, 89-207 Królikowo
32.	Ludowy Zespół Sportowy „AGROPIN” Pińsko	Pińsko 17/3, 89-200 Szubin
33.	Stowarzyszenie Old Boy’s	ul. Mostowa 14, 89-200 Szubin
34.	Uczniowski Klub Sportowy „JASTRZĘBIE”	ul. Tysiąclecia 1, 89-200 Szubin
35.	Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „ORZEŁ”	ul. Strażacka 20, Rynarzewo 89-200 Szubin
36.	Uczniowski Klub Sportowy „OGRODNIK”	ul. Kochanowskiego 1, 89-200 Szubin
37.	Parafialny Oddział Akcji Katolickiej przy Parafii św. Andrzeja Boboli	ul. Ogrodowa 1, 89-200 Szubin
38.	Ludowy Zespół Sportowy „PAŁUKI” Królikowo	ul. Szkolna 1/2, Królikowo 89-200 Szubin
39.	Środowiskowy Uczniowski Klub Sportowy „ISKRA” w Zamościu	ul. Bydgoska 58, Zamość 89-200 Szubin

Źródło: Urząd Miejski w Szubinie

Na terenie gminy Szubin swoje siedziby posiadają głównie: stowarzyszenia, uczniowskie i ludowe kluby sportowe, towarzystwa, ligi. Uwzględniając obszar działalności organizacji pozarządowych, można je podzielić głównie na: sportowe, kulturalne, edukacyjne, pomocy społecznej, turystyczne i pozostałe.

II.3. Środowisko przyrodnicze i zasoby naturalne

II.3.1. Rzeźba terenu

Gmina Szubin zajmuje 332,26 km² powierzchni z czego 7,7 km² przypada na miasto Szubin. Pod względem zajmowanej powierzchni gmina klasyfikuje się na drugim miejscu spośród wszystkich gmin województwa kujawsko-pomorskiego. Gmina położona jest w zasięgu Pojezierza Gnieźnieńskiego. Obszar

gminy to krajobraz typowo nizinny. Znaczną część zajmują pola uprawne. Elementem dominującym w topografii jest pradolina rzeki Noteć i jej dopływu – rzeki Gąsawki. Rzeźbę terenu stanowi morena denna z wałami moreny czołowej wznoszącej się średnio od 90 do 120 m n. p. m. Na terenie gminy występują jeziora rynnowe, które położone są w strefie Obszaru Chronionego Krajobrazu Jezior Żędowskich. Pod względem geomorfologicznym obszar gminy usytuowany jest w środkowej części antyklinorium Kujawsko-Pomorskiego.

II.3.2. Klimat

Gmina Szubin znajduje się na pograniczu dzielnic nadnoteckiej i środkowej. Dzielnic nadnotecka, w obrębie której znajduje się północna część gminy, ma charakter przejściowy od chłodnej dzielnicy pomorskiej do cieplejszej środkowej. Dni z przymrozkiem jest ok. 100-110, natomiast dni mroźnych – ok. 30-50. Czas trwania pokrywy śnieżnej jest dość zróżnicowany – pomiędzy 30 a 60 dniami. Okres wegetacji wynosi 210-220 dni. Średnia roczna temperatura na tym obszarze wynosi 7,1-7,6°C; najcieplejszym miesiącem jest lipiec i jego średnia temperatura kształtuje się na poziomie 17,2-17,9°C, natomiast w najzimniejszym miesiącu – lutym średnia temperatura wynosi -3,0-3,3°C.

Opady w gminie wynoszą średnio ok. 550 mm/rok. Południowa część gminy znajduje się w dzielnicy środkowej, charakteryzującej się najniższymi w Polsce opadami (poniżej 500 mm/rok). Wielkość opadów atmosferycznych wpływa na zasoby wód powierzchniowych, stosunki wodne w glebie oraz na stan powietrza atmosferycznego m. in. poprzez wymywanie zanieczyszczeń gazowych i pyłowych z atmosfery.

II.3.3. Wody powierzchniowe i podziemne

Wody powierzchniowe

Największą rzeką na terenie gminy jest Noteć – prawostronny dopływ Warty o długości 388,4 km. Pozostałymi rzekami na obszarze gminy Szubin są:

- **Gąsawka** (długość odcinka na terenie gminy wynosi 26,3 km; dorzecze rzeki Odry) – jej łączna długość to 56,9 km,
- **Biała Struga** (długość odcinka na terenie gminy wynosi 9,9 km; dorzecze rzeki Odry) – lewostronny dopływ Gąsawki, uchodzący do rzeki w miejscowości Szubin,
- **Czarny Rów** (długość odcinka na terenie gminy wynosi 13km; dorzecze rzeki Odry) – prawoboczny dopływ Gąsawki. Na terenie gminy odwadnia 4 jeziora: Gąbin, Skrzyńka, Wąsoskie i Żędowskie.

W granicach administracyjnych gminy Szubin znajduje się 5 dużych jezior, do których zalicza się:

- **Jezioro Żędowskie** (zlewnia rzeki Gąsawki; o powierzchni 66,8 ha; objętości 8 350 tys. m³; głębokości maksymalnej 25 m);
- **Jezioro Wąsoskie** (zlewnia rzeki Gąsawka; o powierzchni 60,6 ha; objętości 7 575 tys. m³; głębokości maksymalnej 25 m) – Jezioro pełni ważne funkcje rekreacyjne dla mieszkańców okolicy. Nad jego wschodnim wybrzeżem zlokalizowany jest ośrodek wypoczynkowy. W sezonie letnim, podczas ciepłych dni, nad jego wodami wypoczywa kilkaset osób. W bezpośrednim sąsiedztwie jeziora znajdują się zabudowania wsi Wąsosz. Niestety bliskość miejsc hodowli trzody chlewnej i bydła powoduje zagrożenie skażeniem bakteriologicznym wód;
- **Jezioro Skrzyńka** (zlewnia rzeki Gąsawka; o powierzchni 20,3 ha; objętości 1 624 tys. m³; głębokości maksymalnej 17,5 m);
- **Jezioro Gąbin** (zlewnia rzeki Gąsawka; o powierzchni 52,9 ha; objętości 3 968 tys. m³, głębokości maksymalnej 15 m).

Na terenie gminy znajduje się również kilka mniejszych jezior tj. Jezioro Bagno czy Jezioro Głębocek oraz kilkanaście oczek wodnych.

Do wód powierzchniowych gminy Szubin można zaliczyć również obwody rybackie, takie jak:

- Obwód rybacki rzeki Noteci nr 3,
- Obwód rybacki rzeki Noteci nr 4,
- Obwód rybacki jezior Żnińskich, w dorzeczu rzeki Noteci nr 11, na rz. Gąsawce nr 2,
- Obwód rybacki rzeki Gąsawki nr 3, w dorzeczu rzeki Noteci nr 12,
- Obwód rybacki jeziora Gąbin, w dorzeczu rzeki Noteci nr 14, w zlewni rz. Gąsawki nr 3,
- Obwód rybacki jeziora Meszno, w dorzeczu rzeki Noteci nr 15, w zlewni rz. Gąsawki nr 4.

Na obszarze gminy Szubin znajduje się również 11 stawów hodowlanych: Występ-Chobielin (235 ha), Słupy (4,52 ha), Folsz obręb Kowalewo (2,54 ha), Chobielin (0,74 ha), Żurczyn (1,39 ha), Zamość (0,175 ha), Zazdrość (0,1 ha), Rynarzewo (9 ha), Tur (1,91 ha), Smolniki (0,94 ha) i Małe Rudy (0,12 ha).

Wody podziemne

W obrębie gminy Szubin występują dwa piętra wodonośne o charakterze użytkowym. Największe znaczenie użytkowe i największymi zasobami charakteryzuje się czwartorzędowy poziom wodonośny. Wody te stanowią główne źródło wody pitno-gospodarczej dla mieszkańców gminy poprzez ujęcia komunalne oraz wodociągi.

W rejonie miasta Szubin zostały rozpoznane tzw. wody jurajskie. Niestety nie mogą być one wykorzystywane przez lokalną ludność, ze względu na ich wysoki poziom zasolenia.

Na terenie gminy znajdują się 3 zbiorniki wód podziemnych:

- Zbiornik nr 138 – „Pradolina Toruń-Eberswalde”,
- Zbiornik nr 142 – „Zbiornik międzymorenowy Inowrocław-Dąbrowa”,
- Zbiornik nr 143 – „Subzbiornik Inowrocław-Gniezno”.

Na obszarze gminy eksploatowanych jest 13 ujęć wody wraz ze stacjami uzdatniania.

II.3.4. Świat zwierzęcy i roślinny

Teren gminy Szubin znacznie wyróżnia się pod względem bogactwa flory i fauny na tle innych obszarów. Na taką sytuację ma wpływ duże zróżnicowanie środowiska, jak również bezpośrednie sąsiedztwo jednego z głównych na Niziu Środkowoeuropejskim szlaków migracji roślin i zwierząt.

Lasy zajmują powierzchnię ok. 35% (wskaźnik lesistości dla gminy przekracza wskaźnik dla województwa i kraju). Duże znaczenie przyrodnicze dla terenu gminy Szubin mają obszary śródpolnych zadrzewień i zakrzewień. Na terenie gminy występuje także wiele gatunków zwierząt będących pod całkowitą ochroną.

II.3.5. Bogactwo naturalne

W granicach gminy Szubin udokumentowanych zostało kilka obszarów szacunkowych złóż surowców mineralnych, głównie kruszyw. Do tych terenów należą:

- Godzimierz - Stanisławka (piaski różne, pow. 4 ha, zasoby szacunkowe na 250 tys. ton),
- Królikowo Las (piaski różne, powierzchnia 4 ha, zasoby szacunkowe na 180 tys. ton),
- Dąbrówka Słupska (piaski drobne i średnie, pow. 2 ha, zasoby szacunkowe na 80 tys. ton).

Na terenie wsi: Słonawy, Szaradowo, Kowalewo, Wąsosz, Zazdrość występują pozostałe złoża, są eksploatowane i wykorzystywane przede wszystkim dla potrzeb drogownictwa i budownictwa.

Poza tym liczne odwierty przeprowadzone podczas robót poszukiwawczych za węglem brunatnym w okolicach Bydgoszczy (obejmujących także rejon gminy Szubin) pomogły wykryć w osadach permskich warstwy soli potasowej, a w utworach trzeciorzędowych pokłady węgla brunatnego. Ze względu na swoje właściwości nie posiadają one znaczenia przemysłowego.

II.3.6. Obszary chronione

Na terenie gminy Szubin występują następujące formy ochrony przyrody:

- **„Obszar Chronionego Krajobrazu Jezior Żędowskich”**, obejmujący swoim zasięgiem ciąg jezior rynnowych od Jeziora Sobiejuskiego poprzez Jezioro Żędowskie, Wąsoskie, Skrzyńka i Gąbin. Na ogólną powierzchnię obszaru, obejmującą 10 km², przypada: 1,5 km² lasów, 3,46 km² wód, ok. 5,04 km² użytków rolnych,
- **248 pomników przyrody** (w tym aleja drzew składająca się z 82 drzew)
- **rezerwat faunistyczny „Czapliniec Dziewicza Góra”** (projektowany) o powierzchni 9,78 ha. Teren ten znajduje się na północ od Szubina. Głównym celem utworzenia rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych miejsc lęgowych czapli siwej,
- dwa użytki ekologiczne w postaci bagna wraz z otaczającą łąką nad jeziorem Oleckim oraz w pobliżu miejscowości Chobielin,
- **obszary NATURA 2000:**
  - ✓ **Solińska Szubińska** o powierzchni 361,9 ha, w całości położony na terenie gminy Szubin. Obszar obejmuje słonolubne łąki, pastwiska i szuwały - siedlisko skrajnie rzadkie i ginące w Polsce, wymienione w Załączniku I Dyrektywy Siedliskowej: śródładowe halofilne łąki. Obszar stanowi ważną część polskich zasobów tego typu siedliska.
  - ✓ **Łąki Trzęślicowe w Folszu** o powierzchni 2130,8 ha (całkowita powierzchnia obszaru). Obszar obejmuje rozległy kompleks łąk świeżych i wilgotnych, zajmujące największe powierzchnie łąki świeże; znacznie mniejsze łąki dębowe i marginalne - murawy napiaskowe. Poza siedliskami przyrodniczymi występują torfowiska niskie porośnięte turzycowiskami i łozowiskami wraz ze zbiorowiskami "welonowymi". Na wydmach znajdują się siedliska roślinności kserotermicznej.
  - ✓ **Równina Szubińska-Łabiszyńska** o powierzchni 2816,2 ha (całkowita powierzchnia obszaru). Równina Szubińska-Łabiszyńska obejmuje dno doliny ukształtowanej przez rzekę Noteć. Wypełniają ją organiczne gleby podlegające ochronie - torfy niskie i mursze. Zagospodarowana jest jako układ łąkowy mający swoją kontynuację w postaci kompleksu łąk Nadnoteckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Krajobraz gminy Szubin tworzą również parki wiejskie i zabytkowe, do których można zaliczyć: Chobielin, Królikowo, Stary Jarużyn, Łachowo, Retkowo oraz Szubin.

II.4. Sfera gospodarcza

II.4.1. Rolnictwo

Podstawową formą użytkowania gruntów na terenie gminy Szubin jest użytkowanie rolnicze. Użytki rolne stanowią prawie 41% ogólnej powierzchni gminy, lasy i grunty leśne pokrywają prawie 35% powierzchni gminy, natomiast pozostałe grunty i nieużytki zajmują łącznie ok. 24%. Wśród użytków rolnych dominują grunty orne, które stanowią ok. 80% powierzchni użytków rolnych. Rolniczy charakter gminy oraz znaczne powierzchnie obszarów leśnych są podstawą rozwoju turystyki i rekreacji.

W produkcji roślinnej dominują zboża (pszenica, żyto, jęczmień). Z innych upraw dość znaczącą powierzchnię arealu użytków rolnych zajmują rośliny pastewne. Najlepsze wyniki produkcyjne osiągają rolnicy w południowej części gminy (Retkowo, Królikowo, Ciężkowo). Brak jest na terenie niniejszej jednostki samorządu terytorialnego rozwiniętej produkcji sadowniczej i ogrodniczej. Pomimo dużego arealu łąk i pastwisk (ok. 20% powierzchni użytków rolnych), jedynie łąki nadnoteckie są wysokoprodukcyjne.

Do obszarów funkcjonalnych na terenie gminy Szubin zaliczyć można:

- obszary położone w południowej części gminy w granicach sołectw: Królikowo, Ciężkowo, Retkowo, Żędowo i Chomętowo, które charakteryzują się glebami o wysokiej bonitacji, grunty orne. Występują tu gospodarstwa o dużym areale. Preferencje dla produkcji rolniczej o wysokiej towarowości i intensywności. Duża przydatność rolnicza;
- obszary położone w południowej części gminy w granicach sołectw: Wąsosz, Dąbrówka Słupska, Żędowo i Chomętowo – charakteryzują się glebami o dość wysokiej bonitacji, ale z racji atrakcyjnych walorów przyrodniczych preferuje się rolnictwo zrównoważone i funkcje rekreacyjno-letniskowe. Średnia przydatność rolnicza. Możliwy rozwój agroturystyki i produkcji żywności metodami ekologicznymi;
- obszary położone w północnej części gminy w granicach części sołectw: Rynarzewo, Samokłęski Małe, Samokłęski Duże, Godzimierz, Łachowo, Kołaczkowo, Zalesie, Wolwark i Mąkoszyn – charakteryzują się glebami o niskiej i średniej bonitacji. Preferencje dla wielofunkcyjnego rolnictwa. Możliwa lokalizacja obiektów związanych z przetwórstwem rolnym i rozwój funkcji pozarolniczych. Rolnictwo ekstensywne (rodzaj rolnictwa, w którym nie stosuje się sztucznych środków wspomagających uprawy takich, jak nawozy mineralne i pestycydy, co skutkuje jednak zmniejszonymi plonami). Słaba przydatność rolnicza;
- obszary położone w środkowozachodniej, północnej oraz wschodniej części gminy w granicach części sołectw: Słonawy, Samokłęski Duże, Wolwark, Grzeczna Panna, Łachowo, Szkocja, Tur, Żurczyn, Zamość, Kornelin, Smolniki, Chomętowo i Mąkoszyn – leśne z enklawami gruntów rolnych o bardzo niskiej bonitacji, nieprzydatnych rolniczo. Możliwy rozwój funkcji rekreacyjnych i letniskowych. Wskazane dolesienia;
- obszary położone w środkowej części gminy (część sołectw: Kowalewo, Dąbrówka Słupska, Zalesie, Smolniki) i kompleksy łąk nadnoteckich w północo-wschodniej części gminy – łąk w części południowej wymagających ochrony, mało przydatnych rolniczo. Łąki nadnoteckie są potencjalnym zapleczem dla produkcji bydła mlecznego;
- obszar położony w środkowej części gminy tworzący strefę miejską – duże rozdrobnienie gospodarstw i działek rolnych. Możliwa produkcja ogrodnicza, nasienna itp. Funkcja żywicielska dla aglomeracji miejskich.

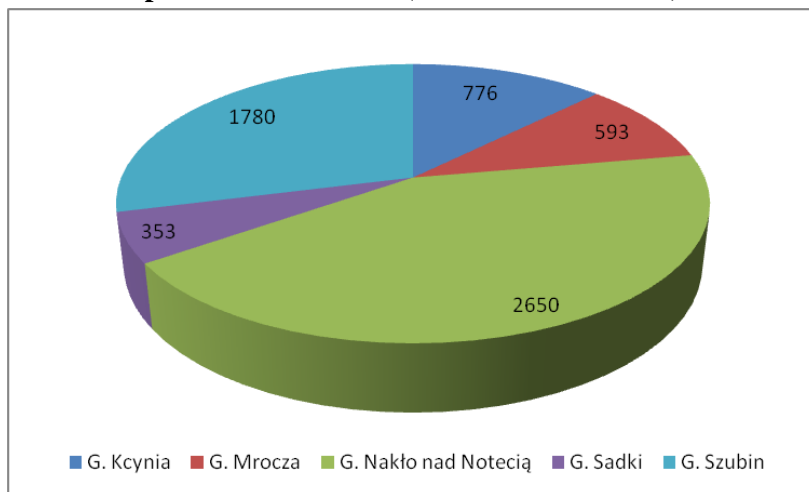
Ponadto, na terenie gminy Szubin funkcjonuje 15 gospodarstw ekologicznych.

II.4.2. Działalność gospodarcza

Według danych Urzędu Statystycznego w Bydgoszczy na dzień 31.07.2014 r. w gminie Szubin było zarejestrowanych 1815 podmiotów gospodarki narodowej, co w porównaniu do roku 2013 r. oznacza wzrost liczby przedsiębiorstw o 35 podmiotów. W sektorze prywatnym funkcjonowało 1767 podmiotów, a w sektorze publicznym – 44 podmioty.

W powiecie nakielskim w roku 2013 zarejestrowanych było 6152 podmioty gospodarcze. Pod względem liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2013 r. gmina Szubin uplasowała się na drugim miejscu. W gminie zarejestrowanych było prawie 28,9% wszystkich podmiotów wpisanych do rejestru REGON w powiecie nakielskim.

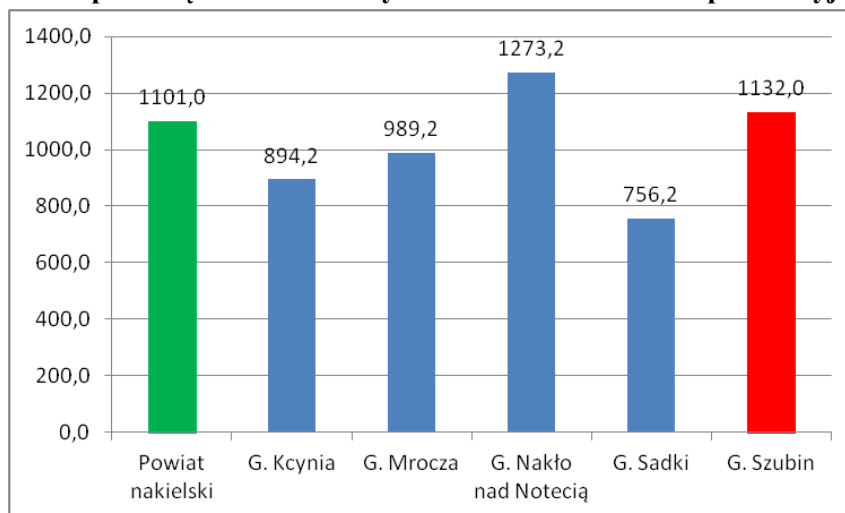
Wykres 12. Procentowy rozkład ilości zarejestrowanych przedsiębiorstw z podziałem na gminy w powiecie nakielskim (stan na 31.12.2013 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Według danych GUS w 2013 r. na terenie gminy Szubin wskaźnik podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym wynosił 1132 jednostek gospodarczych. W stosunku do roku wcześniejszego, odnotowano wzrost o 42 jednostki. Dla porównania pod koniec tego samego roku w całym powiecie nakielskim wskaźnik ten był bardzo podobny i wynosił 1101 jednostek gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym. Wykres 16 prezentuje liczbę przedsiębiorstw na 10 tys. mieszkańców we wszystkich gminach powiatu nakielskiego.

Wykres 13. Liczba przedsiębiorstw na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2013 r.

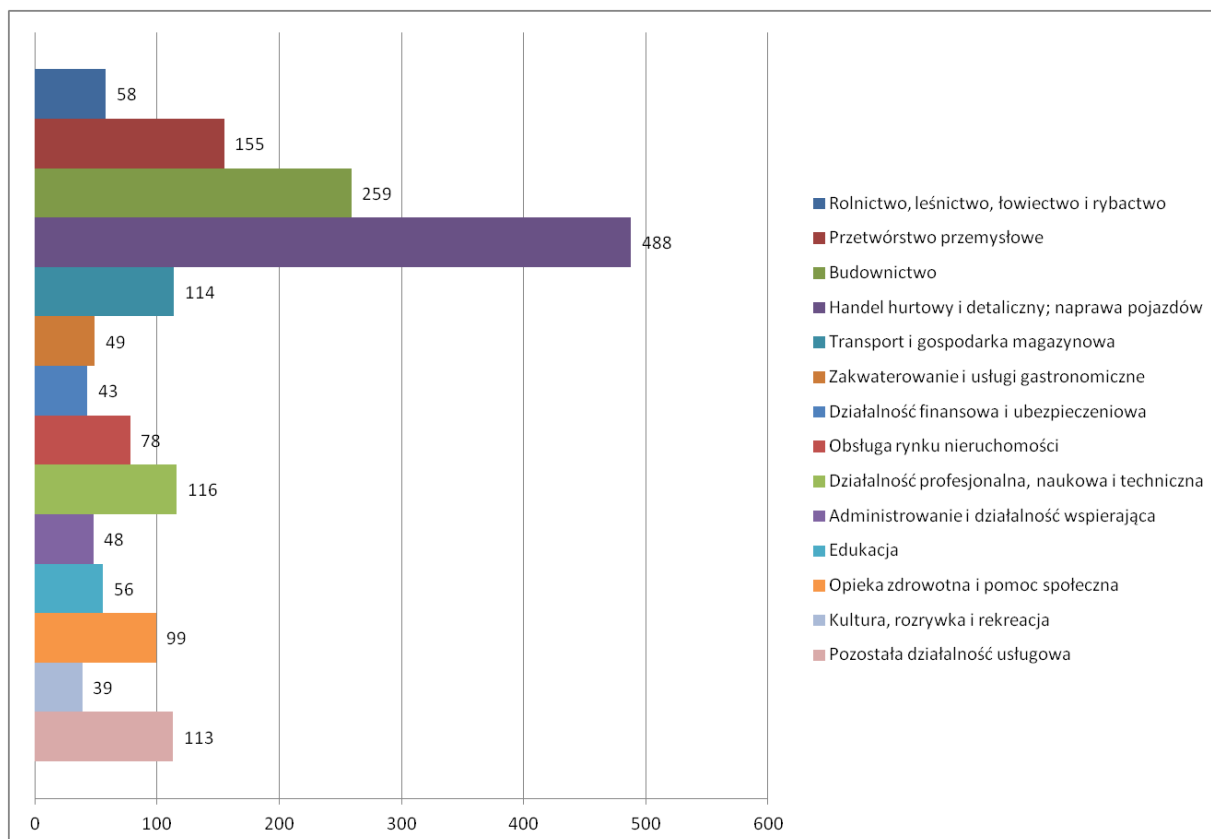

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Według danych na dzień 31.07.2014 r. w sektorze prywatnym dominowały osoby fizyczne, prowadzące działalność gospodarczą – 1429 przedsiębiorstw, co stanowiło prawie 81% wszystkich przedsiębiorstw z sektora prywatnego zarejestrowanych na terenie gminy Szubin. Wśród zarejestrowanych przedsiębiorstw znalazło się 1743 mikroprzedsiębiorstw (przedsiębiorstwa zatrudniające do 9 pracowników oraz osiągające roczny obrót nie przekraczający równowartości 2 milionów euro), 58 małych przedsiębiorstw (przedsiębiorstwa zatrudniające od 10 do 49 pracowników oraz osiągające roczny obrót nie przekraczający równowartości 10 milionów euro), 14 średnich przedsiębiorstw (przedsiębiorstwa zatrudniające od 50 do 249 pracowników oraz osiągające roczny obrót nie przekraczający równowartości 50 milionów euro) oraz 1 duże przedsiębiorstwo (przedsiębiorstwa zatrudniające od 250 pracowników).

W rejestrze REGON w 2014 r. dominowały podmioty gospodarcze z takich branż jak: handel hurtowy i detaliczny – 491 jednostek (w 2013 – 488), budownictwo – 263 jednostki (w roku 2013 – 259) oraz przetwórstwo przemysłowe – 165 jednostek (w roku 2013 – 155 jednostek). Na wykresie 14 przedstawiono liczbę przedsiębiorstw wg sekcji PKD w roku 2013.

Wykres 14. Podmioty gospodarcze gminy Szubin wpisane do rejestru REGON wg sekcji PKD 2007 w 2013 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Na dzień sporządzania strategii, na terenie gminy Szubin jednymi z największych podmiotów gospodarczych są:

- „Lechpol” Sp. z o. o. Przedsiębiorstwo Wielobranżowe z siedzibą w Szubinie – firma specjalizuje się w sprzedaży nawozów krajowych i importowanych, sprzedaży kwalifikowanego materiału siewnego, sprzedaży środków ochrony roślin, obrotem płodami rolnymi, paszami, koncentratami i śrutami poekstrakcyjnymi, hurtową sprzedażą węgla krajowego i importowanego,
- ABS sp. j. Bińczyk E.C., Świtalscy R.A. z siedzibą w Szubinie – hurtownia wielobranżowa,
- BASIS Materiały Budowlane z siedzibą w Szubinie – zaopatrywanie w materiały budowlane innych hurtowni, przedsiębiorstw budowlanych, instytucji oraz odbiorców detalicznych,
- Ibis Sp. z o. o. z siedzibą w Szubinie – firma z wieloletnim doświadczeniem w produkcji maszyn piekarniczych. Oferta obejmuje: misiärki spiralne, piece piekarnicze oraz piece cukiernicze, komory garownicze, wywrotnice dzieży a także systemy załadowczo-rozładowcze,
- Astor z siedzibą w Kowalewie – produkcja mebli łazienkowych,
- Huta szkła TUR z siedzibą w Turze – największy zakład w gminie z tradycjami sięgającymi 1842 r. Firma zatrudnia ok. 150 osób. Obecnie wchodzi w skład Grupy SORT, firmy handlowej będącej dostawcą opakowań szklanych. Huta oprócz tradycyjnej produkcji realizuje również zamówienia na opakowania nietypowe,

- Hurtownia Motoryzacyjna GORDON Sp. z o.o. z siedzibą w Szubinie – hurtownia motoryzacyjna,
- Arkus & Romet Group Sp. z o.o. – Wydział w Kowalewie – firma produkująca rowery,
- Przedsiębiorstwo Wielobranżowe ACORD Sp. z o.o., Zakład Produkcji Nadwozi w Kowalewie – produkcja zabudów do samochodów ciężarowych i dostawczych oraz wyposażenie samochodów w osprzęt potrzebny do pracy,
- DomGaz z siedzibą w Szubinie – produkcja kotłów grzewczych na wszystkie rodzaje paliw,
- DAUKUS Sp. z o.o. z siedzibą w Kołaczkowie – grupa producentów warzyw,
- Hsf Logistics Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Szubinie – firma logistyczna,
- Dudek Paragliders – produkcja paralołtn i akcesoriów związanych z paralołtniarstwem.

II.4.3. Turystyka

Obszar gminy wyróżnia się nie tylko licznymi walorami krajobrazowymi, ale również wieloma zabytkami. Na terenie gminy znajduje się 405 obiektów będących pod ochroną Konserwatora Zabytków, w tym 287 zespołów parkowo-folwarczno-pałacowych. W tabeli 11 zaprezentowano zabytki zlokalizowane na terenie gminy.

Tabela 10. Zabytki na terenie gminy Szubin wpisane do rejestru zabytków - stan na 31.03.2014 r.

Miejscowość	Zabytek
Chobielin	zespół dworski (młynarski), XIX w.: dwór młynarza, dom tzw. leśniczówka, budynek gospodarczy, młyn wodny, jaz, park z poł. XIX w.
Chraplewo	zespół dworski z I poł. XIX w.: dwór, park
Pińsko	zespół dworski z ok. 1870 r.: dwór, park z II poł. XIX w.
Samokłęski Duże	kościół par. p. w. św. Bartłomieja Apostoła
	zespół pałacowy z II poł. XIX w.: pałac, park
Stupy	kościół p. w. św. Wita
	zespół dworski z XVIII/XIX w.: dwór, park z k. XIX w.
Szaradowo	kościół p.w. św. Mikołaja Biskupa
Szubin	kościół par. p. w. św. Marcina
	kościół cmentarny p. w. św. Małgorzaty
	ruiny zamku
Zalesie	zespół pałacowy z poł. XIX w.: pałac, park
	folwark z XIX/XX w.: gorzelnia, strażnica, wozownia

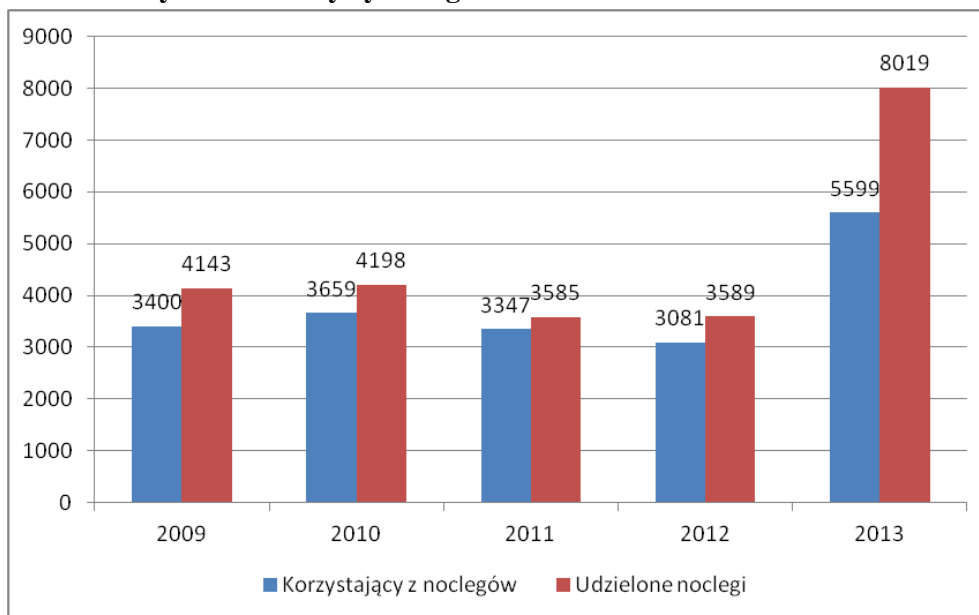
Źródło: Narodowy Instytut Dziedzictwa

Innym istotnym elementem na mapie turystycznej gminy jest Szklany Tur – ekspozycja wyrobów szklanych oraz urządzeń i produktów związanych z hutnictwem szkła znajdująca się w świetlicy wiejskiej we wsi Tur. Szklany Tur jest atrakcją Ekomuzeum Doliny Noteci, nawiązującą do lokalnych tradycji i specyfiki wsi, w której od 170 lat działa huta szkła Tur.

Na bazę noclegową w gminie Szubin składają się cztery gospodarstwa agroturystyczne, jeden hotel i jeden motel oferujące łącznie 51 miejsc noclegowych. Na terenie gminy usługi gastronomiczne oferuje 6 restauracji oraz 13 barów i pizzerii, ponadto funkcjonuje jedna dyskoteka (Terminal). Zdecydowana większość lokali gastronomicznych znajduje się w mieście Szubin.

Ruch turystyczny na terenie gminy charakteryzuje się dosyć niską dynamiką, jednak w roku 2013 można zaobserwować zwiększenie liczby turystów w porównaniu do roku 2012.

Wykres 15. Turystyka w gminie Szubin w latach 2009-2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

II.4.4. Atrakcyjność inwestycyjna i promocja gospodarcza gminy

Na atrakcyjność inwestycyjną gminy Szubin wpływa kilka czynników, do których można zaliczyć między innymi: dobry stan środowiska naturalnego w gminie, istniejąca gospodarka jest przyjazna środowisku i odpowiada potrzebom mieszkańców, społeczeństwo gminy jest wykształcone, zdrowe i świadome, na terenie gminy istnieją dobre warunki przestrzenne i techniczne dla rozwoju gospodarczego.

Uwarunkowania wewnętrzne mogą przyczynić się do napływu inwestorów, bowiem na terenie gminy:

- istnieje przestrzeń do realizacji budownictwa mieszkaniowego i rozwoju gospodarczego,
- istnieje dobra łączność telefoniczna,
- liczne obiekty do zagospodarowania,
- czyste środowisko – brak wpływu dużych zakładów przemysłowych,
- ciągły wzrost świadomości rolników,
- zainteresowanie wśród mieszkańców rozwojem małej i średniej przedsiębiorczości,
- możliwość rozwoju turystyki,
- duży potencjał ludzki,
- wysoko wykwalifikowana kadra pedagogiczna,
- liczne pielęgnowane tradycje ludowe,
- rozwinięta sieć placówek kulturalnych w gminie,
- liczne walory krajobrazowe i turystyczne,
- występowanie cennych obiektów historycznych,
- tereny różnorodne krajobrazowo,
- dobre zasoby wód głębinowych,
- dobre warunki do rozwoju rolnictwa,
- czyste powietrze,
- dobrze rozwinięty system porozumiewania się ze społecznością,
- przychylne nastawienie władz do rozwiązywania lokalnych problemów,

- dobry układ komunikacyjny,
- duża lesistość terenu,
- posiadanie sieci gazowych wysokiego i średniego ciśnienia,
- duże rezerwy terenów pod budownictwo mieszkaniowe i przemysłowe,
- intensywnie działająca oczyszczalnia ścieków,
- dobrze rozwinięta sieć energetyczna.

Warto też zaznaczyć, że gmina Szubin położona jest na dobrym szlaku komunikacyjnym w niewielkiej odległości od trzech dużych ośrodków miejskich takich jak: Bydgoszcz (odległość ok. 26 km), Toruń (odległość ok. 73 km) i Poznań (odległość ok. 104 km).

Gmina Szubin jest również obszarem o bogatych walorach przyrodniczych. Bez wątpienia może to mieć wpływ na rozwój agroturystyki w regionie. Przyczyni się to nie tylko do spadku bezrobocia, ale również podniesie poziom życia mieszkańców, a także będzie dobrym czynnikiem promocyjnym dla gminy.

Wśród potencjalnych inwestorów gmina Szubin może być postrzegana, jako rozwijająca się, gospodarna i przyjazna inwestorom. W ostatnich latach na terenie gminy miały miejsce liczne inwestycje infrastrukturalne, w tym rewitalizacja centrum miasta. Wskazuje to nie tylko na poprawę życia mieszkańców, ale również na to, że gmina Szubin intensywnie się rozwija, wykorzystując w tym celu dostępne środki i możliwości, np. fundusze unijne. Zakończona realizacja nowych projektów jest dowodem skuteczności podejmowanych działań. Ważnym jest ukształtowanie wizerunku mieszkańców gminy Szubin, jako osób charakteryzujących się pracowitością, gospodarnością, oszczędnością, rzetelnością, uczciwością i porządkiem. Istotnym aspektem w przyciągnięciu inwestorów na tereny gminy Szubin jest nagłośnienie i propagowanie wdrażanych w gminie ułatwień. Przykłady udanych inwestycji z różnych branż należy pokazywać, jako dobre praktyki służące za wzór dla kolejnych przedsięwzięć. Ważnym tłem dla atrakcyjnej dla inwestorów oferty powinny być wysokie standardy ich obsługi, które zapewnia Urząd Miejski. Przywołanie pozytywnych działań, które do tej pory zakończyły się sukcesem może okazać się inspiracją dla inwestorów i będą w stanie uwiarygodnić wizerunek gminy, jako atrakcyjnej pod inwestycje. Gmina powinna opierać się na publikowaniu ofert skierowanych do inwestorów z zapewnieniem i gwarancją swobodnego rozwoju przyszłej inwestycji.

II.5. Ład przestrzenny i infrastruktura techniczna

II.5.1. Infrastruktura drogowa

Szubin położony jest w odległości ok. 26 km od Bydgoszczy i ok. 73 km od Torunia. Połączenie z Bydgoszczą stanowi droga krajowa nr 5 o funkcji międzynarodowej E-261, natomiast z Toruniem Szubin połączony jest drogą krajową nr 5 i nr 10. Podstawowy układ drogowy w gminie tworzą:

- droga krajowa o dł. 20,84 km w tym dł. obwodnicy 5,78 km,
- 3 drogi wojewódzkie o łącznej dł. 29,97 km,
- 19 dróg powiatowych o łącznej dł. 93,13 km,
- 133 drogi gminne o łącznej dł. 188,80 km.

Przez gminę przebiega droga krajowa nr 5 (E-261) relacji Nowe Marzy-Lubawka (na trasie Białe Błota – obwodnica Szubina – Żnin). Drogi wojewódzkie na terenie gminy Szubin obejmują następujące drogi: nr 246 Paterek – Szubin – Łabiszyn oraz nr 247 Kcynia – Szubin.

II.5.2. Gospodarka wodno-ściekowa

Na terenie gminy Szubin usługi komunalne w zakresie zaopatrzenia ludności w wodę pitną oraz oczyszczania ścieków komunalnych świadczy Komunalne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szubinie. Podmiot ten zarządza: Oczyszczalnią Ścieków Komunalnych w Szubinie oraz Oczyszczalnią Ścieków Komunalnych w Potulicach, gm. Nakło n. Notecią.

Oczyszczalnia ścieków w Szubinie jest instalacją do mechaniczno-biologicznego oczyszczania ścieków komunalnych. Obiekt charakteryzuje się podwyższonym stopniem usuwania zanieczyszczeń związków organicznych BZT5, ChZT, jak również redukcją związków biogennych tj. azotu i fosforu. Posiada również punkt zlewny dla ścieków dowożonych z szamb oraz ciąg przeróbki i suszenia osadów. Składa się z dwóch ciągów technologicznych o łącznej przepustowości 1344 m³/d. Na terenie gminy Szubin działa czynnie 12 ujęć wody wraz ze stacjami uzdatniania.

Tabela 11. Komunalne ujęcia wody na terenie gminy Szubin

Lp.	Nazwa ujęcia / Lokalizacja	Właściciel / Użytkownik
1.	Ujęcie w Gąbinie	KPWik w Szubinie Sp. z o.o.
2.	Ujęcie w Kołaczkwie	KPWiK w Szubinie Sp. z o.o.
3.	Ujęcie w Samokłeskach Dużych	
4.	Ujęcie w m. Szubin Wieś	
5.	Ujęcie w Szubinie	
6.	Ujęcie w Rynarzewie	
7.	Ujęcie w Królikowie	
8.	Ujęcie w Żurczynie	
9.	Ujęcie w m. Łachowo	
10.	Ujęcie w m. Żędowo	
11.	Ujęcie w m. Słupy	
12.	Ujęcie w m. Chraplewo	

Źródło: www.bip.powiat.nakielski.lo.pl

Na terenie gminy Szubin zlokalizowane są również ujęcia wód podziemnych wykorzystywanych do celów gospodarczych i rolniczych. Zestawienie ujęć przedstawia tabela 12.

Tabela 12. Eksploatowane ujęcia wód podziemnych do celów rolniczych i przemysłowych

Lp.	Nazwa ujęcia /Lokalizacja	Właściciel / Użytkownik
1.	Ujęcie w m. Zalesie	Firma „GROSZ” Marian Oczkowski, Zalesie
2.	Ujęcie w Zamościu	Zakład Szkółkarski ŻYWOTNIK, Edward Tuczyński, Filia Zamość
3.	Ujęcie w Szubinie	Miejski Zespół Oświaty Sportu i Rekreacji w Szubinie
4.	Ujęcie w m. Kołaczkowo	Kołaczkowo
5.	Ujęcie w m. Żurczyn	Zarząd Rodzinnego Ogrodu Działkowego „ŻURCZYN”

Źródło: dane Urzędu Miejskiego w Szubinie

Na cele gospodarcze wykorzystywana jest również woda czerpana z ujęć powierzchniowych. Pozwolenia wodnoprawne na szczególne korzystanie z wód dla potrzeb stawów rybnych udzielono dla:

- Gospodarstwa Stawowego Słupy Sp. z o.o., Królikowo,
- Osoby fizycznej, Kowalewo.

Woda do celów przeciwpożarowych pobierana jest z hydrantów zlokalizowanych na sieci wodociągowej na obszarze miasta i terenach wiejskich.

Na terenie gminy Szubin w 2013 r. długość sieci wodociągowej wynosiła łącznie 267,5 km, w tym 41,2 km na obszarze miejskim i 226,3 km na obszarze wiejskim. W porównaniu z rokiem 2008 odnotowano wzrost o ponad 13,5%, tj. o 31,9 km. Wraz ze wzrostem długości sieci wodociągowej sukcesywnie wzrastała liczba połączeń do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. W latach 2008-2012 liczba tych połączeń

zwiększyła się o 354 szt. W 2012 r. do gospodarstw domowych dostarczono 706,2 dam³ wody. W analizowanym okresie liczba osób korzystających z sieci wodociągowej zwiększyła się o 6,6%, tj. z 18 720 do 19 960 osób.

Tabela 13. Sieć wodociągowa na terenie gminy Szubin w latach 2008-2012

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2008	2009	2010	2011	2012
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	235,6	245,9	264,6	266,7	266,9
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	3762	3859	3979	4025	4116
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³ (dekametr) 1 dam ³ = 1 000 m ³	686,0	669,7	696,1	685,6	706,2
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	18 720	18 965	19 642	19 889	19 960
zużycie wody na 1 mieszkańca ogółem	m ³	29,8	29,0	29,3	28,6	29,3
zużycie wody na 1 mieszkańca w miastach	m ³	36,6	35,7	35,0	34,8	34,3
zużycie wody na 1 mieszkańca na wsi	m ³	25,2	24,5	25,6	24,5	26,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Średnie zużycie wody na 1 mieszkańca gminy Szubin utrzymuje się od kilku lat na stałym poziomie. Można również zaobserwować nieznaczny spadek ilości zużywanej wody. Od 2008 roku do końca 2012 roku ogólne zużycie wody na 1 mieszkańca zmniejszyło się o 0,5 m³. Spadek zużycia wody może być spowodowany m. in.: wzrostem cen wody, jak również większą świadomością ekologiczną mieszkańców.

W gminie funkcjonuje system zbiorowego odprowadzania ścieków komunalnych poprzez system kanalizacji eksploatowanej przez Komunalne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Szubinie.

Tabela 14. Sieć kanalizacyjna na terenie gminy Szubin w latach 2008-2012

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2008	2009	2010	2011	2012
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	18,3	19,2	21,5	29,4	30,5
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	843	890	920	1005	1064
ścieki odprowadzone	dam ³	263	255	264	262	274
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w miastach	osoba	7061	7154	7368	7408	7401
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	7951	8075	8318	8628	8803

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Na terenie gminy w roku 2013 długość sieci kanalizacyjnej wyniosła 31,6 km, w tym 21,9 km na obszarze miejskim i 9,7 na obszarze wiejskim. W latach 2008-2013 długość sieci kanalizacyjnej wzrosła o 13,3 km. Wraz z rozbudową sieci kanalizacyjnej zwiększała się liczba połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. W latach 2008-2012 odnotowano wzrost o 26,6%, tj. o 221 przyłączy. Wzrosła także ilość odprowadzonych ścieków z 263 dam³ (2008) do 274 dam³ (2012). Zwiększyła

się również liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej o 10,7%. Z sieci kanalizacyjnej korzystają głównie mieszkańcy Szubina, którzy w 2012 r. stanowili 84,1% wszystkich użytkowników sieci kanalizacyjnej.

Pozostali mieszkańcy korzystają ze zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków. Na terenie gminy Szubin funkcjonuje 2437 zbiorników bezodpływowych oraz 252 przydomowe oczyszczalnie ścieków.

II.5.3. Gospodarka odpadami

Źródłem wytwarzania odpadów komunalnych na terenie gminy Szubin są: gospodarstwa domowe, obiekty infrastruktury takie jak: handel, usługi, zakłady rzemieślnicze, szkolnictwo, zakłady produkcyjne w części socjalnej, itp.

Tabela 15. Odpady na terenie gminy Szubin w latach 2008-2012

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2008	2009	2010	2011	2012
Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku						
ogółem	t	6329,42	6391,15	5409,86	4951,84	5029,44
z gospodarstw domowych	t	4497,92	4179,86	3398,52	3402,66	3428,40
odpady z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca	kg	195,5	181,1	143,2	142,2	142,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Zgodnie z danymi GUS ilość zmieszanych odpadów komunalnych w analizowanym okresie ulegała wahaniom, jednak zauważalna jest tendencja malejąca. W 2012 r. z terenu gminy zebrano ok. 5029 ton zmieszanych odpadów komunalnych, w tym odpady pochodzące z gospodarstw domowych stanowiły ponad 68% wszystkich odpadów. Zmniejszyła się ilość odpadów przypadająca na 1 mieszkańca z 195,5 kg (2008) do 142,3 kg (2012).

II.5.4. Gazyfikacja

Operatorem systemu gazowego na terenie gminy Szubin jest Pomorska Spółka Gazownictwa Oddział Zakład Gazowniczy w Bydgoszczy. Przedsiębiorstwo świadczy usługi dystrybucji gazu na terenie miasta oraz w miejscowości Tur. W trakcie gazyfikacji znajdują się miejscowości: Brzózki oraz Szubin-Wieś. Ponadto, przedsiębiorstwo rozważa możliwość gazyfikacji Kowalewa, Rynarzewa, Smolnik oraz Zamościa. Pozostała część gminy nie jest zgazyfikowana. Przez teren gminy przebiegają dwa dystrybucyjne gazociągi wysokiego ciśnienia DN 150:

- relacji Żnin – Kcynia – Nakło,
- odgałęzienie od ww. gazociągu w kierunku Szubin – Kruszyn Krajeński stanowiący źródło zasilania dla m. Szubin.

Tabela 16. Sieć gazowa na terenie gminy Szubin w latach 2008-2012

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012
Długość czynnej sieci ogółem w m	48 702	50 602	51 961	52 759	53 256
Długość czynnej sieci przemysłowej w m	24 984	24 984	24 984	24 984	24 984
Długość czynnej sieci rozdzielczej w m	23 718	25 618	26 977	27 775	28 272
Czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych w szt.	228	341	358	383	406
Odbiorcy gazu	321	358	404	406	542
Odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	253	286	293	282	254

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012
Odbiorcy gazu w miastach	320	357	402	404	536
Zużycie gazu w tys. m ³	424,60	511,70	578,00	559,10	665,30
Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań w tys. m ³	338,60	411,30	485,90	414,90	340,00
Osoby korzystające z sieci gazowej	800	1093	1261	1247	1709

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Sieć gazowa na terenie gminy jest sukcesywnie rozbudowywana. W latach 2008-2012 długość sieci zwiększyła się o ponad 4,5 km. W 2012 r. długość sieci gazowej wyniosła 53,256 km, w tym czynna sieć przesyłowa stanowiła 46,9%, a czynna sieć rozdzielcza 53,1%. Wraz z rozbudową sieci gazowej zwiększała się liczba czynnych przyłączy do obiektów. W analizowanym okresie liczba czynnych przyłączy gazowych zwiększyła się o 78,1%, tj. o 178 szt. Liczba odbiorców gazu zwiększyła się 68,8% i na koniec 2012 r. wyniosła 542 odbiorców, w tym 536 odbiorców z terenu Szubina. Prawie połowa odbiorców zużywała gaz do celów grzewczych (47%). Ogólne zużycie gazu wzrastało każdego roku. W 2008 roku zużycie gazu kształtowało się na poziomie 424,60 tys. m³, a w 2012 odnotowano jego zużycie już na poziomie 665,30 tys. m³. Mieszkańcy gminy przygotowując posiłki i ciepłą wodę użytkową korzystają głównie z kuchni węglowych, elektrycznych i z gazu propan-butan dostarczanego w butlach 11 kg.

II.5.5. Elektryfikacja

Operatorem energii na terenie gminy jest ENEA Operator Oddział Dystrybucji w Bydgoszczy. Źródłem zasilania gminy i miasta w energię elektryczną są 3 główne punkty zasilania 110/15 kV (Szubin, Paterek, Kcynia). Na terenie gminy funkcjonowało 276 km linii napowietrznych oraz 24 km linii kablowych.

Tabela 17. Ilość pobranej energii elektrycznej w miastach na terenie gminy Szubin na przestrzeni lat 2008-2012

Energia elektryczna w miastach	2008	2009	2010	2011	2012
Na 1 mieszkańca w kWh	699,5	709,8	718,6	716,9	721,0
Na 1 odbiorcę (gospodarstwo domowe) w kWh	2173,9	2154,0	2184,4	2134,5	2105,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Na przestrzeni lat 2008-2012 zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca na terenie miasta nieznacznie wzrosło. W 2008 r. zużycie energii elektrycznej wynosiło 699,5 kWh, a w 2012 r. – 721,0 kWh. Tendencja wzrostowa zużycia energii może być spowodowana m.in. wzrostem ilości urządzeń elektrycznych w domostwach, dłuższą eksploatacją urządzeń na prąd, itp. Dane zaprezentowane w tabeli 17 wskazują na spadek zużycia energii elektrycznej w gospodarstwach domowych. Stan ten może być spowodowany wyposażaniem mieszkań m. in. w urządzenia energooszczędne.

II.5.6. Telekomunikacja

Na terenie gminy Szubin występują następujące stacje bazowe telefonii komórkowej:

- stacja bazowa telefonii komórkowej należąca do Polskiej Telefonii Komórkowej „Centertel” zlokalizowana na wieży kościoła p.w. św. Andrzeja Boboli w Szubinie,
- stacja bazowa telefonii komórkowej należąca do Polska Telefonia Cyfrowa Sp. z o.o. w Kowalewie,
- stacja bazowa telefonii komórkowej PTK „Centertel” zlokalizowana na maszcie obserwacyjnym Nadleśnictwa Szubin w miejscowości Szubin – Wieś ,
- stacja bazowa telefonii komórkowej PLUS GSM „Chomętowo” w Chomętowie.

Stacje bazowe są podstawowym elementem struktury sieci komórkowej. Stanowią one w istocie urządzenie nadawczo-odbiorcze, łączące sieć telefonii komórkowej z telefonami komórkowymi.

II.5.7. Budownictwo

Warunki mieszkaniowe stanowią jeden z głównych elementów kształtujących warunki życia na danym terenie. Zabudowa gminy Szubin obejmuje zabudowę zakładową, zagrodową oraz mieszkaniową (mieszkania i domy jednorodzinne).

W 2012 r. zasób mieszkaniowy tworzyło 6759 mieszkań o łącznej powierzchni 530 127 m². Średnia powierzchnia mieszkań w gminie wynosiła 78,43 m², w tym na terenie miasta 68,43 m², a na obszarach wiejskich 86,54 m². W tym samym roku analizy liczba mieszkań oddanych do użytku wynosiła 117 szt. o łącznej powierzchni 11 618 m², w tym:

- 13 mieszkań komunalnych,
- 24 mieszkania przeznaczone na sprzedaż lub wynajem,
- 80 mieszkań indywidualnych.

W roku 2012 na terenie miasta do sieci wodociągowej miało dostęp 99% mieszkań (wzrost o 0,3% w porównaniu do 2008 r.). Dostęp do łazienki miało 94,9% mieszkań (wzrost o 5,2%). W centralne ogrzewanie w 2012 r. wyposażonych było 74,3% mieszkań (wzrost o 1,4%). W 2012 r. 96,6% mieszkań było podłączonych do wodociągów (wzrost o 2,6%). Łazienki posiadało 89,5% mieszkań (wzrost o 7,8%). W centralne ogrzewanie było wyposażonych 74,3% mieszkań (wzrost o 8,9%).

II.5.8. Ciepłownictwo

Na terenie miasta funkcjonuje miejska sieć ciepłownicza, której właścicielem jest Komunalne Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Bydgoszczy. Obszar wiejski gminy nie jest wyposażony w sieć ciepłowniczą.

W 2011 r. z miejskiej sieci ciepłowniczej korzystało 20 odbiorców, którzy zużyli ogółem 33 710 GJ energii ciepłej na potrzeby c.o. oraz 13 400 GJ na potrzeby c.w.u.

Na terenie gminy, poza siecią ciepłowniczą, funkcjonują również indywidualne źródła ciepła w postaci kotłowni lokalnych oraz palenisk domowych zasilanych głównie węglem, olejem opałowym oraz w niewielkim stopniu energią elektryczną.

W ostatnich latach na terenie gminy Szubin przeprowadzono szereg działań związanych z termomodernizacją budynków. Były to działania prowadzone głównie przez Urząd Miejski oraz Spółdzielnię Mieszkaniową w Szubinie. Prace termomodernizacyjne prowadzone przez Spółdzielnię Mieszkaniową polegały głównie na wykonaniu dociepleń oraz wymianie stolarki drzwiowej i okiennej, dzięki którym m.in. zmniejszyło się o około 20-25% zapotrzebowanie na energię cieplną budynków przy ul. Dąbrowskiego i Nowej. Do kluczowych inwestycji przeprowadzonych przez Urząd Miejski należy modernizacja kotłowni w ośrodku zdrowia w Królikowie w ramach, której zdemontowano stary piec c.o. i zamontowano nowy o mocy 150 kW na ekogroszek oraz zmodernizowano całą technologię kotłowni. Ponadto przeprowadzono prace termomodernizacyjne w obiektach użyteczności publicznej należących do gminy: Gimnazjum nr 1, Szkole Podstawowej nr 1, Przedszkolu nr 3 i Muzeum Ziemi Szubińskiej.

II.6. Infrastruktura społeczna

II.6.1. Oświata i wychowanie

Na terenie gminy Szubin bazę oświatową tworzą:

- Przedszkole Samorządowe nr 2 w Szubinie,
- Przedszkole Samorządowe nr 3 w Szubinie,

- Przedszkole Niepubliczne „Smerfuś II” w Rynarzewie,
- Przedszkole Niepubliczne „Słoneczko” w Szubinie,
- Zespół Szkół w Szubinie,
- Zespół Szkół w Rynarzewie,
- Zespół Szkół w Kowalewie,
- Szkoła Podstawowa nr 1 w Szubinie,
- Szkoła Podstawowa w Królikowie,
- Szkoła Podstawowa w Turze,
- Szkoła Podstawowa w Chomętowie,
- Szkoła Podstawowa w Kołaczku,
- Zespół Szkół Specjalnych w Szubinie,
- Gimnazjum nr 1 w Szubinie,
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Szubinie,
- Liceum Ogólnokształcące w Szubinie,
- Szkoła Techniczna Zespołu Szkół Bydgoskiego Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Kołaczku.

Przedszkola

Na terenie gminy Szubin funkcjonują obecnie 4 przedszkola (2 przedszkola samorządowe oraz 2 przedszkola niepubliczne). Poza przedszkolami w roku 2012 na terenie gminy Szubin funkcjonowało 13 oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych oraz 10 innych form wychowania przedszkolnego – tzw. punktów przedszkolnych. Tabela 18 prezentuje podstawowe dane statystyczne dot. wychowania przedszkolnego w gminie na przestrzeni lat 2008-2012.

Tabela 18. Wychowanie przedszkolne na terenie gminy Szubin w latach 2008-2012

Wychowanie przedszkolne	2008	2009	2010	2011	2012
Przedszkola/liczba dzieci	3/381	3/359	3/350	4/381	4/399
Oddziały przedszkolne/liczba dzieci	6/93	13/235	12/232	13/250	13/278
Inne formy wychowania przedszkolnego (punkty przedszkolne)/liczba dzieci	0/0	8/160	8/164	8/169	10/230
Ogółem liczba dzieci	474	754	746	800	907

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Zespołu Oświaty, Sportu i Rekreacji w Szubinie

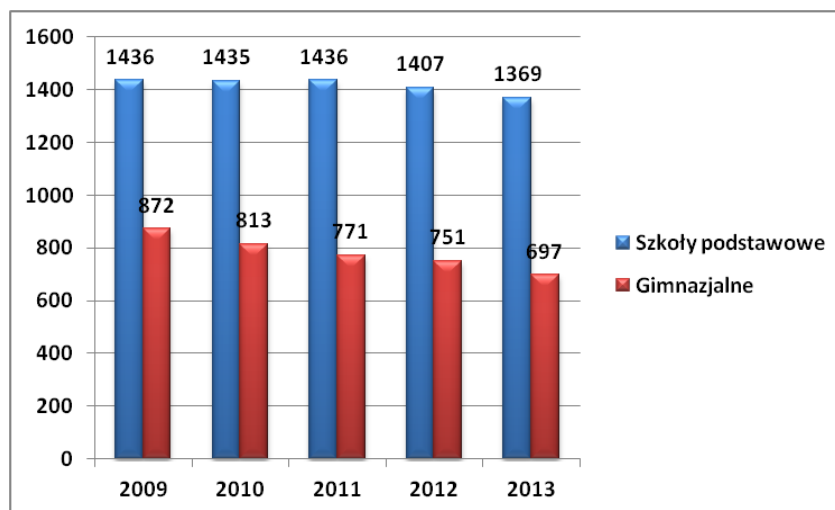
Na przestrzeni badanych lat liczba przedszkoli oddziałów przedszkolnych oraz punktów przedszkolnych systematycznie wzrastała, w efekcie czego w roku liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym na terenie gminy Szubin w roku 2012 wzrosła o 91% w porównaniu do roku 2008. Ocenia się, że na chwilę obecną istniejąca baza przedszkolna na terenie gminy jest adekwatna do występujących potrzeb. Tym samym korzystnie wpływa na rynek pracy pod kątem możliwości podjęcia pracy zawodowej przez rodziców dzieci w wieku przedszkolnym, jak również na dzieci. Rola wychowania przedszkolnego jest bowiem

bardzo istotna w kształtowaniu osobowości młodego człowieka, uczy dzieci samodzielności oraz otwartości na drugiego człowieka i współpracy z rówieśnikami.

Szkoły podstawowe i gimnazjalne

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego oraz Miejskiego Zespołu Oświaty, Sportu i Rekreacji w Szubinie na przestrzeni lat 2009-2013 liczba uczniów uczęszczających do szkół podstawowych i gimnazjalnych na terenie gminy Szubin zmniejszyła się o 10,49%.

Wykres 16. Liczba uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjalnych w gminie Szubin w latach 2009-2013

Źródła: opracowanie własne na podstawie BDL GUS i MZiOS w Szubinie

Szkoły ponadgimnazjalne

Szkolnictwo ponadgimnazjalne na terenie gminy Szubin obejmuje Liceum Ogólnokształcące w Szubinie oraz Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Szubinie, w ramach którego funkcjonują: Zasadnicza Szkoła Zawodowa (zawód: sprzedawca, klasy wielozawodowe), Liceum dla Dorosłych oraz Technikum (kierunki: technik logistyk, technik spedycji, technik ekonomista). Ponadto, na terenie gminy, w Kołaczkwie, funkcjonuje od 2013 roku Szkoła Techniczna Zespołu Szkół Bydgoskiego Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Kołaczkwie kształcąca w kierunku technik logistyk. Na dzień pierwszego września liczba uczniów w szkole wynosiła 30 osób.

W 2012 r. do zasadniczej szkoły zawodowej uczęszczało 137 uczniów (w porównaniu do 2008 r. jest to spadek o 84 osoby). Liczba osób uczęszczających do liceum wyniosła w 2012 roku 200 i zmalała o 36 osób w porównaniu do roku 2008. Liczba uczniów w technikum zmniejszyła się w latach 2008-2012 o 43 osoby – spadła ze 141 do 98 osób. Do liceum uzupełniającego w 2012 roku uczęszczało 16 osób.

Komputeryzacja w szkołach

Komputeryzacja w szkołach na terenie gminy Szubin kształtuje się na różnym poziomie, w zależności od typu szkoły. Szkoły podstawowe wyposażone są łącznie w 9 pracowni komputerowych, w których znajduje się 229 komputerów. W gimnazjach znajdują się łącznie 4 pracownie komputerowe z 118 komputerami. W przypadku szkół ponadgimnazjalnych są one wyposażone w 3 pracownie komputerowe z 113 komputerami. Według danych GUS za 2012 roku na jeden komputer z dostępem do Internetu przypadało w gminie 9,89 uczniów szkół podstawowych (w 2008 roku – 11,29), 10,15 uczniów szkół gimnazjalnych (w 2008 roku – 14,54), 3,05 uczniów szkół zawodowych (w 2008 roku – 8,04), 1,78 uczniów zasadniczych szkół zawodowych (w 2008 roku – 4,91), 9,52 uczniów liceów ogólnokształcących (w 2008 roku – 11,24). Na terenie gminy podejmuje się działania w zakresie szerszego stosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych. W roku szkolnym 2012/2013 Szkoła Podstawowa w Rynarzewie uczestniczyła w realizacji Rządowego programu

rozwijania kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie stosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych „CYFROWA SZKOŁA”.

II.6.2. Służba zdrowia

W zakresie ochrony zdrowia i życia na terenie gminy funkcjonuje Nowy Szpital w Nakle i Szubinie Sp. z o.o., z siedzibą w Szubinie przy ul. Ogrodowej 9. Szpital w Szubinie wyposażony jest w 6 oddziałów: blok operacyjny, oddział chirurgiczny, oddział dziecięcy, oddział noworodkowy, oddział ginekologiczno-położniczy oraz oddział wewnętrzny. Dodatkowo na terenie szpitala działa 12 poradni specjalistycznych: chirurgii ogólnej, chirurgii urazowo-ortopedycznej, chorób płuc, dermatologiczna, diabetologiczna, ginekologiczno-położnicza, neurologiczna, otolaryngologiczna, reumatologiczna, urologiczna, zdrowia psychicznego i odwykowa. W szpitalu funkcjonuje również szkoła rodzenia.

Mieszkańcy gminy Szubin mają zapewnioną opiekę lekarską również poprzez działanie przychodni lekarskich. Do takich obiektów na terenie gminy zaliczają się:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Lekarz Domowy” w Szubinie,
- MEDYK Sp. z o.o. – gabinety lekarskie i gabinet zabiegowy w Szubinie,
- gabinet lekarski i zabiegowy w Rynarzewie,
- gabinet lekarski i zabiegowy w Turze,
- gabinet lekarski w Chomętowie,
- gabinet lekarski w Królikowie.

W 2012 r. na terenie gminy udzielono 101 260 porad w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej oraz 136 172 porad lekarskich w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej.

Na terenie gminy funkcjonuje 5 aptek:

- Apteka Dbam o Zdrowie w Szubinie,
- Apteka ALBA w Szubinie,
- Apteka Dr Max w Szubinie,
- Apteka „Pałucka” w Rynarzewie,
- Apteka „Nad Notecią” w Turze.

W 2012 r. na jedną aptekę ogólnodostępną przypadało 4796 osób. W porównaniu z powiatem nakielskim wskaźnik ten był niewiele wyższy w gminie, bowiem w powiecie na jedną aptekę ogólnodostępną przypadały 4342 osoby.

Mieszkańcy gminy Szubin mają również możliwość skorzystania z placówek szpitalnych znajdujących się w Bydgoszczy.

II.6.3. Pomoc społeczna

Na terenie gminy Szubin wsparcie socjalne sprawowane jest przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Ośrodek jest samodzielną jednostką organizacyjną samorządu terytorialnego, która realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej. Celem podejmowanych przez MGOPS działań jest umożliwienie mieszkańcom miasta i gminy Szubin przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są oni w stanie pokonać we własnym zakresie.

Według danych GUS w 2012 r. ze środowiskowej pomocy społecznej skorzystały 1043 gospodarstwa domowe. Pomoc społeczna objęła 2962 osoby. W tym samym roku analizy na terenie gminy Szubin 948 rodzin otrzymało zasiłki rodzinne na dzieci. Zasiłki pobierane przez rodziców przeznaczone były dla 1954 dzieci. Ponadto, w noclegowniach, domach pomocy społecznej i schroniskach przebywało 80 bezdomnych. W 2012 r. wypłacono 5869 tys. zł świadczeń rodzinnych, 3329 tys. zł zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz 1240 tys. zł zasiłków pielęgnacyjnych.

II.6.4. Sport i rekreacja

Gmina Szubin stwarza warunki do uprawiania różnych dyscyplin sportowych. Na terenie gminy zlokalizowanych jest 12 trawiastych boisk sportowych do gry w piłkę nożną oraz 5 przyszkolnych boisk asfaltowych. Wielofunkcyjne boisko przy hali Widowiskowo-Sportowej daje możliwość uprawiania różnych dyscyplin sportu. Na terenie Szubina znajduje się również Stadion Miejski. W 2010 r. oddano do użytku kompleks boisk „Orlik 2012” przy Zespole Szkół w Rynarzewie, a w 2011 r. salę gimnastyczną przy Szkole Podstawowej w Królikowie.

Stadion Miejski dysponuje trawiastą nawierzchnią i pawilonem sportowym. Rozgrywają się na nim mecze ligowe oraz międzynarodowe (można zaliczyć do nich np.: eliminacje do Mistrzostw Europy U-17 chłopców czy eliminacje do Mistrzostw Europy U-19 kobiet). Jedną z ostatnich dużych inwestycji w gminie była budowa Hali Widowiskowo-Sportowej, wyposażonej w pełnowymiarowe boisko sportowe oraz zaplecze o wysokim standardzie. Dzięki programowi „Orlik 2012” na terenie Szubina powstały dwa ogólnodostępne, bezpłatne kompleksy boisk sportowych wraz z szatniami i zapleczem socjalnym.

Na terenie gminy Szubin odbywają się liczne imprezy sportowe, a także organizowanych jest wiele zajęć sportowych i rekreacyjnych. Zaliczają się do nich między innymi:

- Hala Widowiskowo-Sportowa przy Szkole Podstawowej nr 1 w Szubinie:
  - Szubiński Festiwal Tańca, w tym Grand Prix Polski,
  - turnieje judo w zasięgu makroregionalnym.
- Ognisko TKKF „Instalator – Pelikan” oraz Uczniowski Klub Biegacza:
  - skok wzwyż „Szukam następców A. Partyki”,
  - czwarki lekkoatletyczne,
  - mecze brydżowe dla dorosłych,
  - Bieg Coopera,
  - rzut podkową Grand-Prix
  - wakacje na wesoło – festyn,
  - Bieg Niepodległości,
  - Bieg im. Stefana Baka.
- Ludowy Klub Sportowy „Szubinianka”:
  - sekcja piłki nożnej,
  - sekcja koszykówki,
  - sekcja judo.
- Uczniowskie Kluby Sportowe:
  - mecze w ramach rozgrywek Wojewódzkiej Ligi Młodzieżowej w tenisa stołowego,
  - Mistrzostwa Województwa Młodzików, Kadetów i Żaków,
  - turnieje mini tenisa ziemnego,
  - turnieje piłki nożnej o puchar prezesa UKS,
  - wakacyjne zawody sportowe,
  - pluszowy miś dla najmłodszych.
- Szkolny Związek Sportowy:
  - organizator i koordynator imprez sportowych dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów na szczeblu gminy, powiatu i województwa. W ramach rozgrywek zorganizowano m.in. zawody koszykówki, tenisa stołowego, piłki nożnej, lekkoatletyki, unihokeja, piłkarskich 5-tek, biegów przełajowych i siatkówki. W zawodach biorą udział wszystkie szkoły podstawowe i gimnazja.

Na terenie gminy działają również Ludowe Zespoły Sportowe. Do zespołów, które uczestniczą w związkowym systemie rozgrywek należą:

- piłka nożna – KL „B” LZS „Viktoria” Kołaczkowo, LZS „Iskra” Zamość, LZS „Iskra” Samokłęski Duże oraz LZS „Zieloni” Zalesie;
- liga gminna piłki nożnej – LZS „Rolnik – Gwiazda” Wąsosz – Żędowo, LZS Ciężkowo, LZS „Zjednoczeni” Chraplewo, LZS „Hutnik” Tur, LZS „Czarni” Kowalewo, LZS Królikowo;
- tenis stołowy – LZS „Orzeł” Rynarzewo;
- szachy – KL „A” LZS Szubin.

Jednym z istotnych punktów rekreacyjno-wypoczynkowych na terenie gminy jest wieś Wąsosz – położona w południowo-środkowej części gminy w odległości 8 km od Szubina. Wieś położona jest w obszarze Chronionego Krajobrazu Jezior Żędowskich nad jeziorem Wąsoskim. Przy jeziorze znajduje się plaża i boisko sportowe. Ze względu na dogodne i malownicze tereny rekreacyjno-wypoczynkowe w okresie letnim Wąsosz jest licznie odwiedzany przez mieszkańców z okolicznych miast. W odległości 4 km do wsi znajduje się pierwsza na terenie gminy ścieżka przyrodnicza Folusz, powstała z inicjatywy Urzędu Miejskiego w Szubinie w 2004 r. Trasa rozpoczyna się miejscowości Kowalewo. Ścieżka prowadzi do mostu na Gąsawce, przy dawnym młynie Folusz, a następnie przez łąki i polne drogi do miejscowości Słupy. Długość trasy wynosi 6 km.

Na terenie gminy Szubin i w okolicach wyznaczone są również dwie ścieżki rekreacyjno-edukacyjne, do których należą: Dziewicza Góra oraz Zielonowo w leśnictwie Kowalewo.

II.6.5. Infrastruktura kulturalna

Institucjami przyczyniającymi się do kształtowania życia kulturalnego mieszkańców gminy Szubin są:

- **Muzeum Ziemi Szubińskiej im. Zenona Erdmanna**, które gromadzi muzealia w trzech działach: Historia, Etnografia, Sztuka. Na co dzień czynne są ekspozycje stałe o tytułach: „Dzieje Szubina i ziemi szubińskiej”, „Zamek rycerski w Szubinie”, „Historia harcerstwa”, „II wojna światowa”, „Powstanie Wielkopolskie na ziemi szubińskiej” oraz „Lokalna kultura materialna”. Dział poświęcony Etnografii dotyczy zbiorów odnoszących się do historycznego regionu Pałuk. Obok wystaw stałych placówka udostępnia czasowe wystawy zewnętrzne z kraju i zagranicy. Od 2012 r. muzeum realizuje wystawy plenerowe na rynku w Szubinie w ramach zagospodarowania przestrzeni publicznej. Muzeum prowadzi działalność badawczą i wydawniczą. Placówka organizuje również konkursy wiedzy, plastyczne i fotograficzne. Muzealna aula wykorzystywana jest do organizacji uroczystości patriotycznych, koncertów przedstawień teatralnych. Przy muzeum działa Klub Seniorów ZHP oraz Koło Towarzystwa Pamięci Powstania Wielkopolskiego 1918-1919,
- **Szubiński Dom Kultury**, który stwarza warunki dla rozwoju indywidualnej i zbiorowej aktywności kulturalnej m.in. poprzez koła i zespoły zainteresowań dla dzieci i młodzieży oraz sekcje dla dorosłych. Starsi mieszkańcy mogą doskonalić swoje umiejętności w sekcjach Klubu Seniora. Placówka tworzy warunki do rozwoju i zachowania folkloru, a także rękodzieła artystycznego i ludowego. Dowodem na taką działalność jest najstarszy w Polsce konkurs Sztuki Ludowej Pałuk (w 2013 r. odbyła się 51 edycja). SDK organizuje imprezy rozrywkowe, festyny, przedstawienia teatralne, koncerty i wystawy artystyczne. Przy domu kultury działają amatorskie ruchy artystyczne, np. istniejąca 35 lat grupa Plama's oraz grupy młodzieżowe. SDK współtworzy i promuje kulturę gminy i lokalnych twórców kultury. Oprócz prac amatorów galeria wystawia również prace twórców uznanych w Polsce i za granicą,
- **Rejonowa Biblioteka Publiczna w Szubinie**, której podlega sześć filii wiejskich w: Chomętowie, Królikowie, Rynarzewie, Samokłęskach Małych i Słonawach oraz filia szpitalna. Biblioteka ma w swoich zbiorach 75 tys. książek. Według Danych GUS w 2012 r. z zasobów biblioteki skorzystało 3 878 osób. Biblioteka udostępnia również kilkanaście tytułów czasopism i prasy. W ramach biblioteki prowadzone są kawiarenki internetowe zarówno w Szubinie, jak i w filiach bibliotecznych. W szubińskiej bibliotece od 10 lat działa Klub Miłośników Fotografii FLESZ. W galerii znajdującej się w

budynku biblioteki organizowanych jest kilka wernisaży rocznie. Ponadto w bibliotece swoją siedzibę ma Szubińskie Towarzystwo Kulturalne, które zajmuje się propagowaniem, kultywowaniem i upowszechnianiem dziedzictwa kulturalnego Pałuk. W obiekcie swoją siedzibę mają też Związek Kombatantów RP oraz Koło Emerytów, Rencistów i Inwalidów. Dodatkowo w bibliotece mieszkańcy mają możliwość skorzystania z bezpłatnych porad prawnych.

II.7. Zasoby finansowe gminy

Budżet gminy jest finansowym wyrazem i instrumentem polityki gospodarczej. Dochody i wydatki gminy Szubin w latach 2009-2013 przedstawia tabela 19.

Tabela 19. Dochody i wydatki budżetu gminy Szubin na przestrzeni lat 2009-2013 w PLN

Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Dochody	55 851 858,17	55 650 817,77	58 154 910,03	63 432 195,72	64 515 246,62
Wydatki	57 998 129,76	60 897 785,02	64 317 095,12	63 381 662,68	62 992 159,15
Dochody ogółem na 1 mieszkańca gminy	2 419,61	2 344,67	2 429,50	2 633,35	2 688,25
Wydatki ogółem na 1 mieszkańca gminy	2 512,59	2 565,74	2 686,93	2 631,25	2 624,78

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na przestrzeni lat 2009-2013 dochody gminy Szubin wzrosły o ok. 15%. W 2013 r. dochody gminy wyniosły 64 515 246,62 zł. Wydatki gminy w tym samym okresie zwiększyły się o prawie 9% i w 2013 r. wyniosły 62 992 159,15 zł. W 2013 r. dochody na 1 mieszkańca kształtowały się na poziomie 2 688,25 zł, a wydatki na poziomie 2 624,78 zł.

III. Identyfikacja problemów i potrzeb rozwojowych gminy

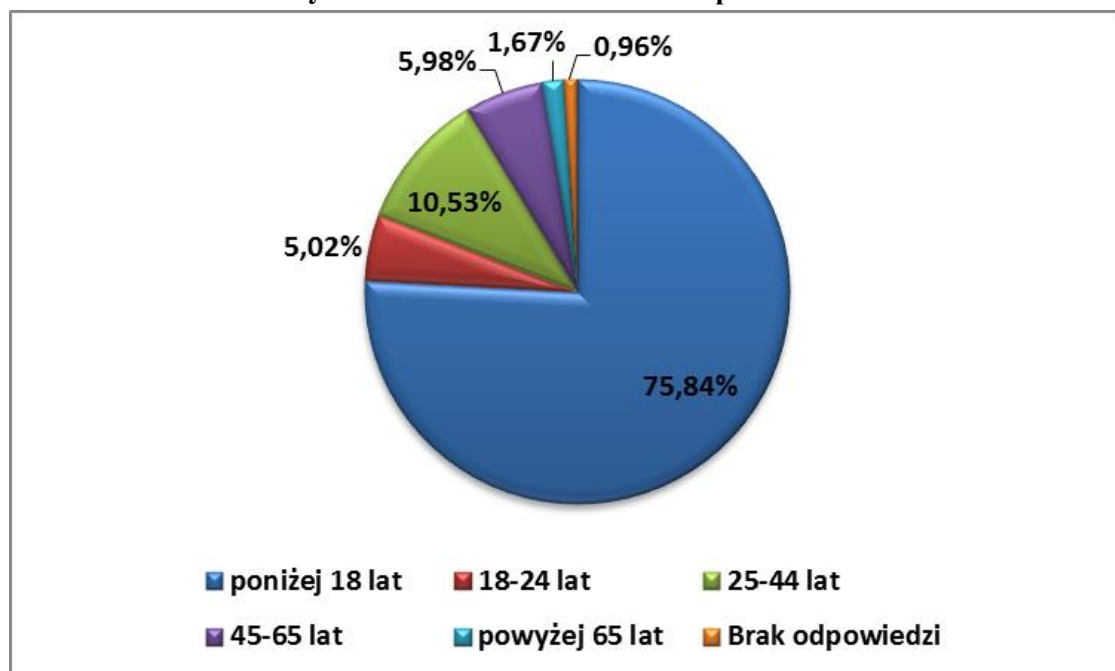
III.1. Raport z badań ankietowych

Dla pełnego zobrazowania sytuacji panującej w mieście i gminie Szubin potrzebne są informacje uzyskane bezpośrednio od mieszkańców. W tym celu zostały przeprowadzone konsultacje. W otrzymanych ankietach mieszkańcy dostali możliwość wyrażenia opinii o gminie i zaproponowania jej dalszych kierunków rozwoju. Podsumowanie rozdziału stanowi wzór kwestionariusza ankietowego, który został wykorzystany do przeprowadzenia badań wśród mieszkańców.

W badaniu wzięło udział 418 osób, z czego 220 (52,6%) stanowiły kobiety, natomiast 194 (46,4%) – mężczyźni. 4 osoby (niecały 1%) nie udzieliły żadnej odpowiedzi.

Znaczną większość ankietowanych stanowiły osoby w wieku przedprodukcyjnym, czyli poniżej 18 roku życia. Grupa ankietowanych w tym przedziale wiekowym stanowiła 75,84% wszystkich badanych. Warto wziąć pod uwagę, że $\frac{3}{4}$ respondentów to młodzież uczącą się i to ich opinia o gminie będzie głosem przeważającym w tym badaniu. Wśród pozostałych ankietowanych wiek kształtował się następująco: 10,53% - osoby w wieku 25-44lat, 5,98% - osoby w wieku 45-65 lat, 5,02% - osoby w wieku 18-24 lat, natomiast 1,67% - osoby powyżej 65 lat. Z pośród wszystkich opiniodawców 0,96% nie udzieliło żadnej odpowiedzi. Struktura wiekowa respondentów zobrazowana jest na wykresie 16.

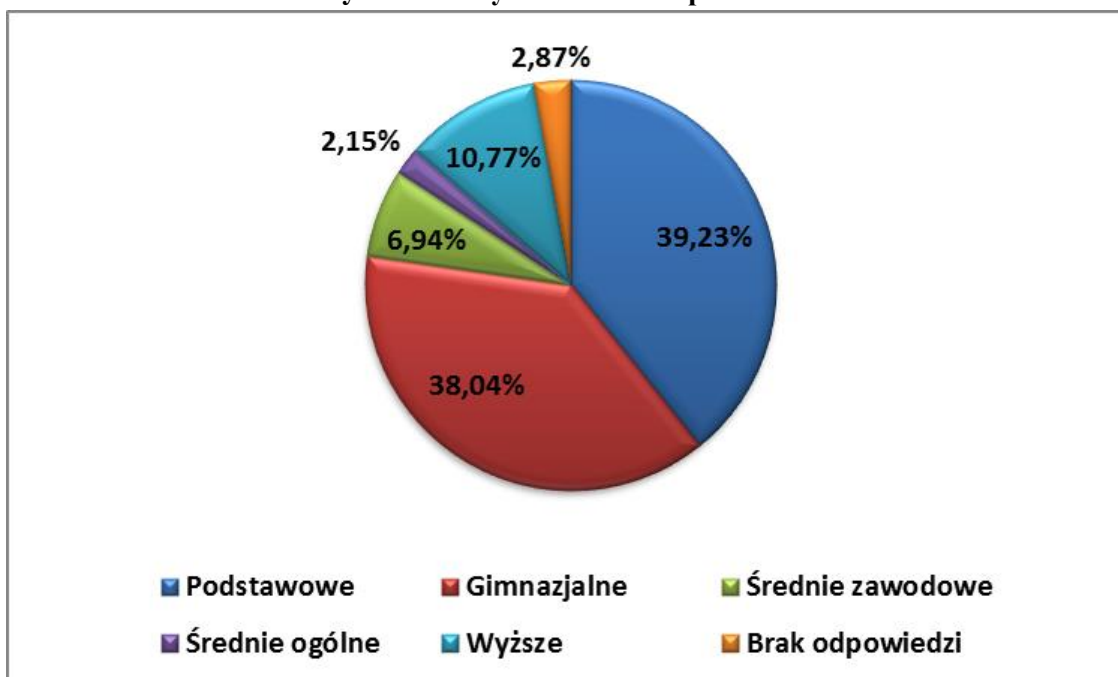
Wykres 17. Struktura wiekowa respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Najliczniejszą grupę wśród ankietowanych stanowiły osoby posiadające wykształcenie podstawowe i gimnazjalne. 39,23% osób zadeklarowało wykształcenie podstawowe, natomiast 39,04% - gimnazjalne. Wykształcenie wyższe posiadało 10,77% badanych. 6,94% osób zaznaczyło wykształcenie średnie zawodowe. Najmniej liczną grupę stanowili ankietowani z wykształceniem średnim ogólnym, jedyne 9 osób (2,15%). 12 osób (2,87%) nie udzieliło żadnej odpowiedzi na zadane pytanie. Strukturę wykształcenia respondentów prezentuje wykres 17.

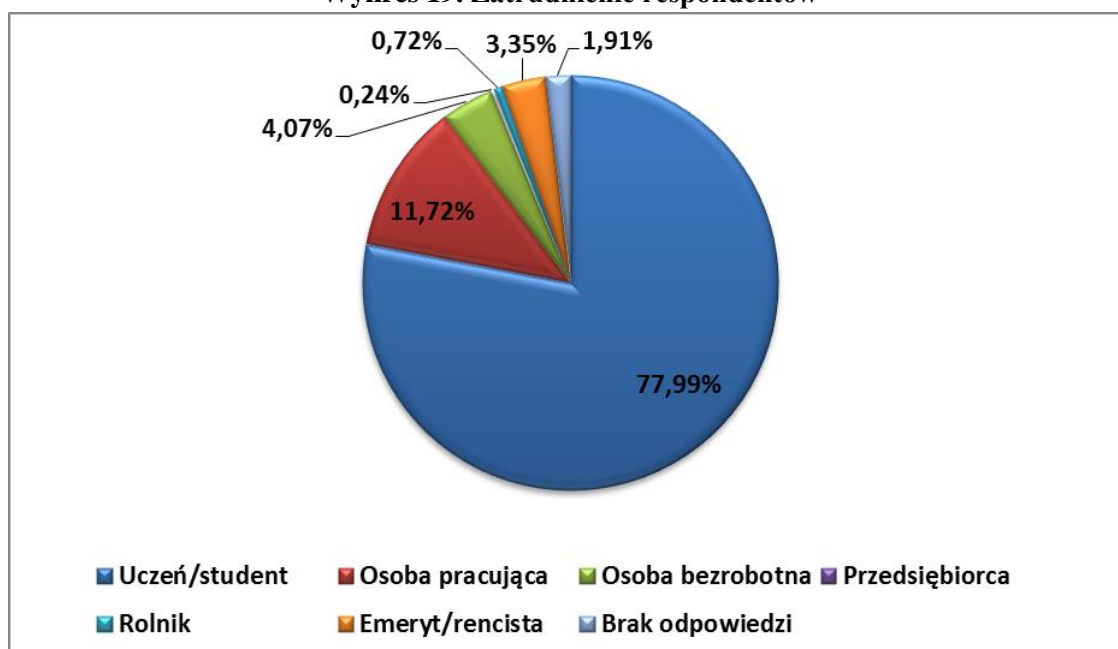
Wykres 18. Wykształcenie respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Z pośród wszystkich opiniujących najliczniejszą grupę stanowiły osoby ze statusem ucznia/studenta – 77,99%. Następną w kolejności była grupa osób pracujących – 11,72%. Niewielki odsetek wszystkich badanych stanowiły: osoby bezrobotne – 4,07% oraz emeryci/renciści – 3,35%. Najmniej liczną grupę stanowili respondenci będący przedsiębiorcami – 0,24% oraz rolnicy - 0,72%. Strukturę zatrudnienia prezentuje wykres 18.

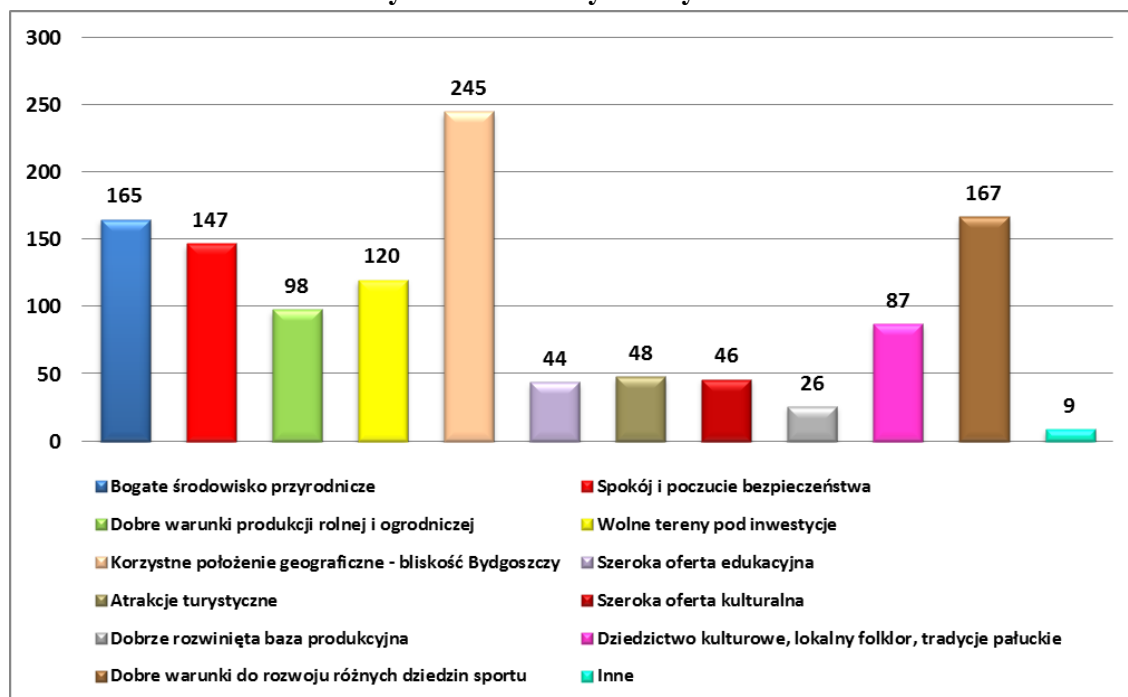
Wykres 19. Zatrudnienie respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Pierwsze pytanie, jakie otrzymali mieszkańcy, dotyczyło największych walorów miasta i gminy Szubin, jakie obecnie dostrzegają. Respondenci mieli możliwość wyboru trzech spośród dziesięciu podanych odpowiedzi. Jednak nie wszyscy zaznaczyli dokładnie trzy odpowiedzi. Część osób zaznaczyło ich mniej, część więcej. Byli też tacy, którzy pominieli to pytanie nie zaznaczając żadnego waloru. Walory miasta i gminy Szubin szczegółowo obrazuje wykres 19.

Wykres 20. Walory Gminy Szubin

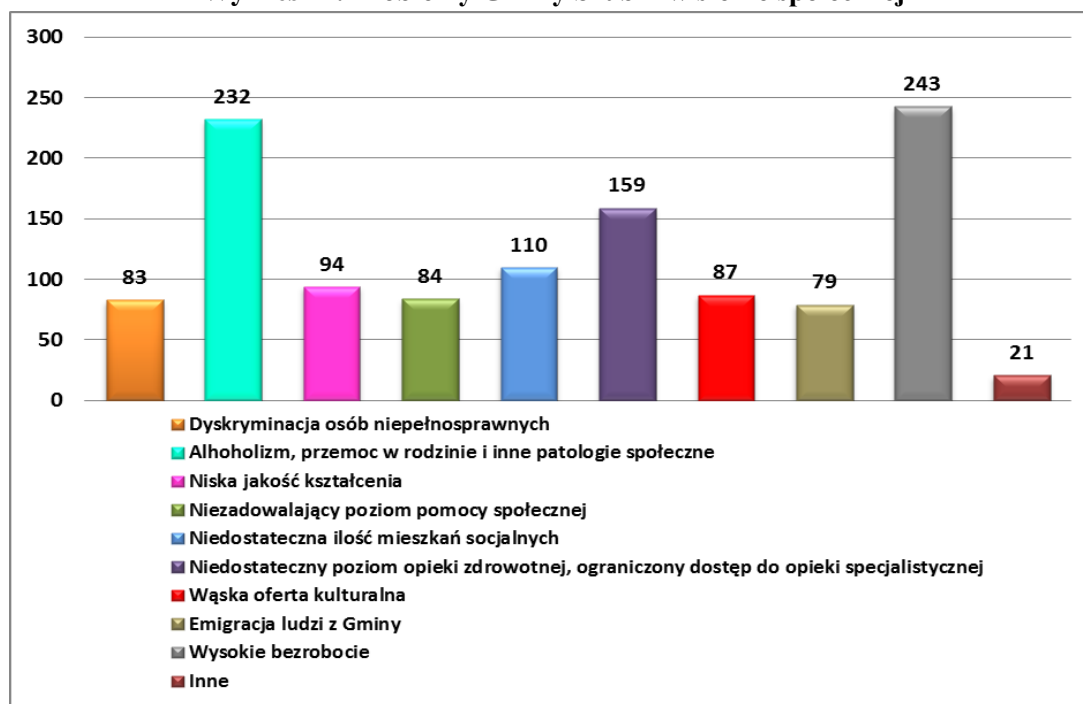

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Za największy walor Gminy Szubin mieszkańcy uznali „korzystne położenie geograficzne – bliskość Bydgoszczy” – 245 odpowiedzi (20,38%). Na drugim miejscu uplasowały się, ze zbliżoną liczbą wskazań, 3 odpowiedzi: „dobre warunki dla rozwoju różnych dziedzin sportu” – 167 odpowiedzi (13,89%), „bogate środowisko przyrodnicze” – 165 odpowiedzi (13,73%) oraz „spokój i poczucie bezpieczeństwa” ze 147 odpowiedziami (12,23%). Pozostałe odpowiedzi stanowiły mniej niż 10%.

W dalszej części ankiety mieszkańcy zostali poproszeni o wskazanie trzech najistotniejszych problemów gminy w zakresie czterech sfer: społecznej, gospodarczej, przestrzennej i środowiskowej oraz infrastrukturalnej. Rozkład odpowiedzi na to pytanie przybliżają wykresy od 20 do 23.

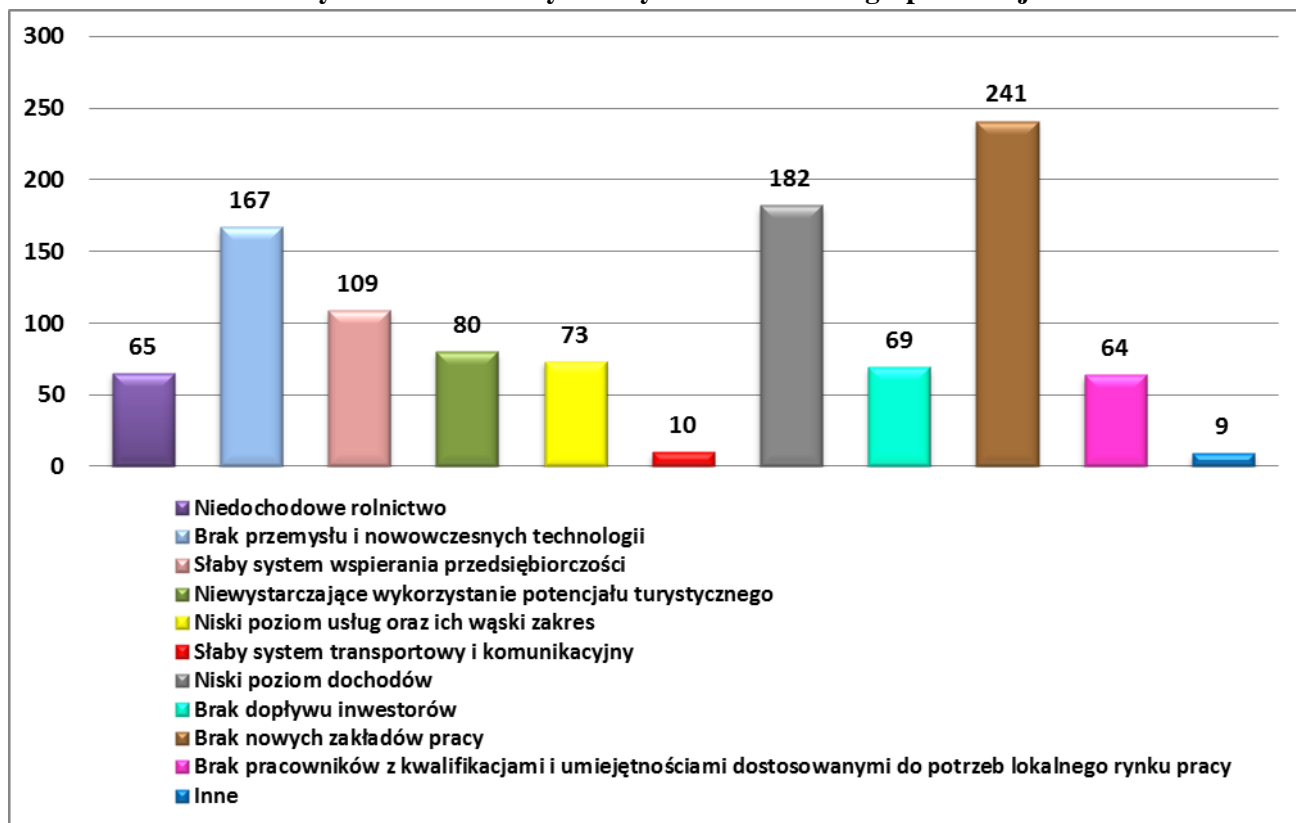
Wykres 21. Problemy Gminy Szubin w sferze społecznej

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Według mieszkańców najistotniejszymi problemami dotyczącymi sfery społecznej są: „wysokie bezrobocie” – 20,39% odpowiedzi oraz „alkoholizm, przemoc w rodzinie i inne patologie społeczne” – 19,46% wszystkich odpowiedzi. W następnej kolejności respondenci wskazywali „niedostateczny poziom opieki zdrowotnej, ograniczony dostęp do opieki specjalistycznej” – 13,34% wszystkich odpowiedzi. Pozostałe zasugerowane problemy były wskazywane przez mniejszą ilość osób.

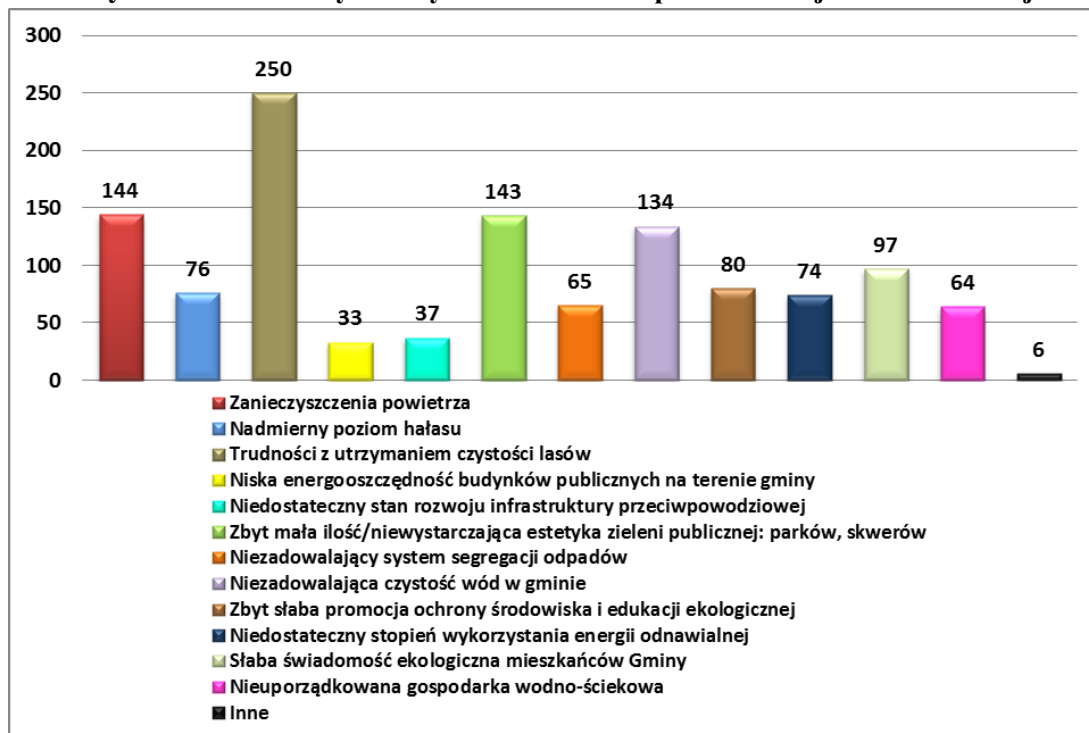
Wykres 22. Problemy Gminy Szubin w sferze gospodarczej

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

W przeprowadzonym badaniu respondenci wskazali „brak nowych zakładów pracy” jako najistotniejszy problem gminy w sferze gospodarczej. Takiej odpowiedzi udzieliła ponad 1/5 mieszkańców, co stanowiło 20,76% wszystkich odpowiedzi. Za następne w kolejności problemy uznano „niski poziom dochodów” – 182 odpowiedzi (15,68%) oraz „brak przemysłu i nowoczesnych technologii” – 167 odpowiedzi (14,38%). Pozostałe wskazane w ankiecie problemy uznano za mniej istotne. Najmniej odpowiedzi uzyskał „słaby system transportowy i komunikacyjny”, jedynie 0,86% wszystkich wskazanych problemów.

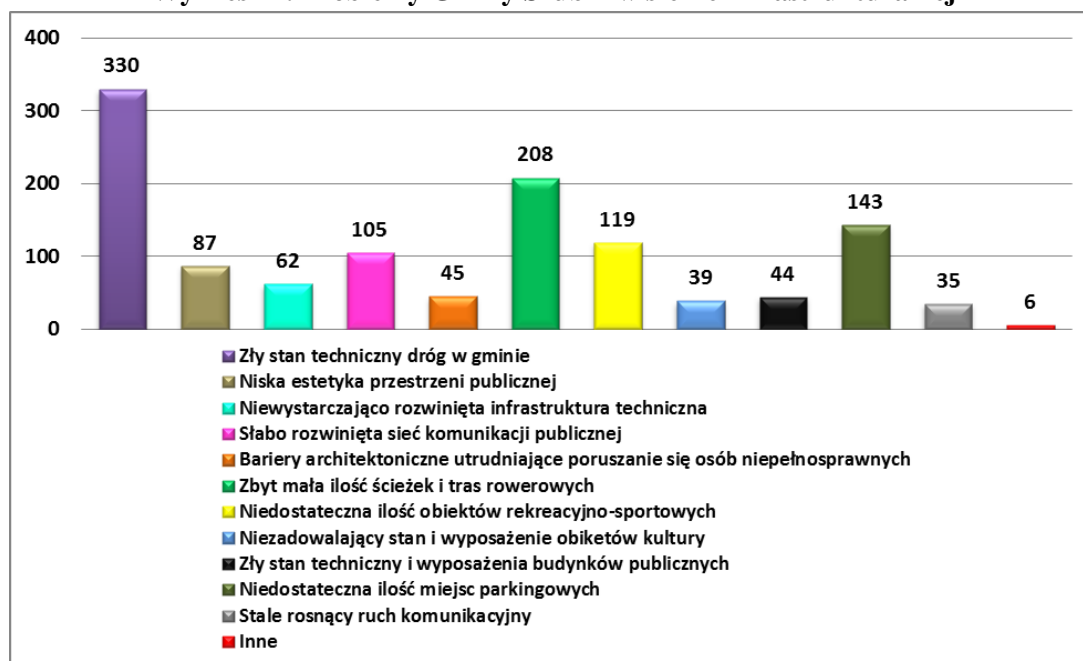
Wykres 23. Problemy Gminy Szubin w sferze przestrzennej i środowiskowej

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Według mieszkańców gminy, którzy wzięli udział w badaniu, najdotkliwszym problemem ich otoczenia ze sfery przestrzennej i środowiskowej jest „trudność z utrzymaniem czystości lasów”. Taka odpowiedź została wskazana 250 razy (20,78%). W następnej kolejności zostały wskazane 3 problemy: „zanieczyszczenia powietrza” – 144 odpowiedzi (11,97%), „zbyt mała ilość/niewystarczająca estetyka zieleni publicznej: parków, skwerów” – 143 odpowiedzi (11,89%) oraz „niezadawalająca czystość wód w gminie” ze 134 odpowiedziami (11,14%). Pozostałe problemy były wskazywane o wiele rzadziej. Według respondentów najmniej istotnym problemem sfery środowiskowej i przestrzennej jest „niska energooszczędność budynków publicznych na terenie gminy”. Zaledwie 33 uznały to za problem gminy (2,74%).

Wykres 24. Problemy Gminy Szubin w sferze infrastrukturalnej

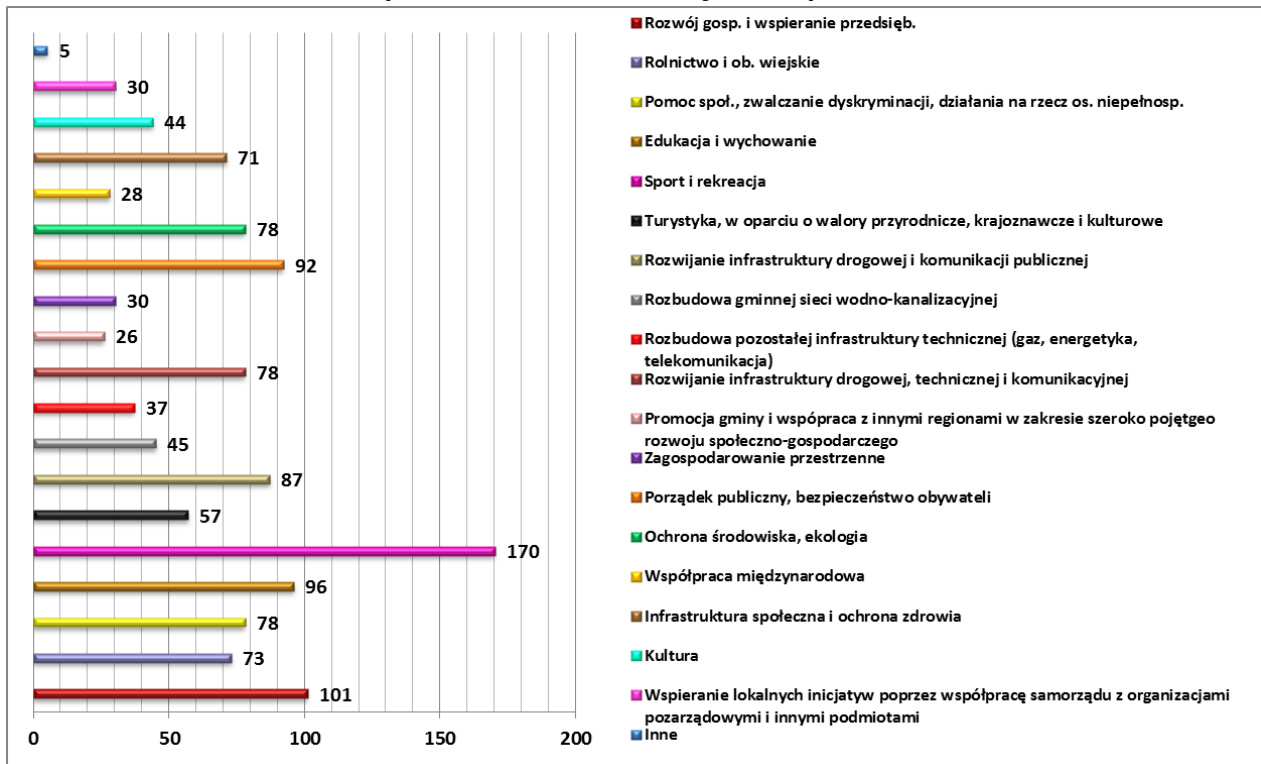

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Za najistotniejszy problem gminy w sferze infrastrukturalnej ankietowani uznali „zły stan techniczny dróg w gminie”. Odpowiedź ta została wskazana aż przez 330 osób, co stanowi ponad ¼ wszystkich odpowiedzi. Następnym w kolejności istotnym problemem jest „zbyt mała ilość ścieżek i tras rowerowych” – 208 odpowiedzi (17,01%).

W kolejnej części ankiety respondenci zostali poproszeni o wskazanie trzech, według nich priorytetowych, kierunków rozwoju gminy. Ankietowani mieli do wyboru 18 odpowiedzi. Na wykresie 25 został zaprezentowany rozkład odpowiedzi na to pytanie.

Wykres 25. Kierunki rozwoju Gminy Szubin

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Najwięcej ankietowanych uznało, że głównym kierunkiem rozwoju gminy powinien być „sport i rekreacja” – 170 odpowiedzi (13,87%). Następnym w kolejności został wskazany „rozwój gospodarczy i wspieranie przedsiębiorstw” ze 101 odpowiedziami (8,24%). Pozostałe proponowane kierunki rozwoju były wskazywane niemalże na podobnym poziomie. Według respondentów „promocja gminy i współpraca z innymi regionami w zakresie szeroko pojętego rozwoju społeczno-gospodarczego” jest najmniej przyczyniającym się do rozwoju kierunkiem działania. Odpowiedzi takiej udzieliło zaledwie 26 osób (2,12%).

W przeprowadzonej ankiecie pojawiło się również pytanie otwarte, dotyczące zaproponowania przez ankietowanych konkretnych propozycji inwestycyjnych, możliwych do przeprowadzenia na terenie gminy Szubin.

Złożone przez ankietowanych propozycje były bardzo zróżnicowane. Na podstawie analizy udzielonych odpowiedzi do zasugerowanych przez mieszkańców gminy inwestycji należą:

1) W sferze społecznej:

- odwołanie z funkcji dyrektora Szubińskiego Domu Kultury,
- utworzenie w gminie wydziału ds. promocji i turystyki,
- utworzenie placówek szkół policealnych o profilach dostosowanych do potrzeb regiony, np. szkoła rolnicza,
- budowa nowych oddziałów przedszkolnych i żłobków,

- rozbudowa świetlic,
- utworzenie odpowiednio zaadaptowanych miejsc spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej,
- ułatwienie rehabilitacji dla osób niepełnosprawnych,
- utworzenie szkoły sportowej,
- zwiększenie działań profilaktycznych w zakresie uzależnień,
- organizacja kursów samoobrony,
- lepsza pomoc dla osób starszych i samotnych,
- założenie spółdzielni socjalnej,
- nowe mieszkania socjalne,
- inwestycje w szkoły – remonty, doposażenia,
- utworzenie grupy AA,
- budowa boisk wielofunkcyjnych na terenach wiejskich,
- budowa boiska wielofunkcyjnego w Samoklęskach,
- budowa boisk przy szkołach,
- budowa domu pomocy dla osób starszych,
- większy wybór szkół ponadgimnazjalnych o profilu technicznym,
- zwiększenie działalności służb porządkowych; częstsze kontrole patroli policyjnych,
- zwiększenie aktywności i wydajności pomocy społecznej,
- rozbudowa muzealnictwa na terenie gminy,
- odbudowa zamku,
- organizacja większej liczby imprez kulturalnych,

2) W sferze gospodarczej:

- zwiększenie zaadaptowanych terenów inwestycyjnych w gminie,
- promowanie turystyki,
- budowa promenady nad Notecią,
- wspieranie rozwoju firm,
- nowe miejsca pracy,
- dotacje dla małych gospodarstw,
- inwestycja w promocję Pałuk – zwiększenie atrakcyjności turystycznej regionu,
- pomoc gminy w tworzeniu nowych miejsc pracy,
- ułatwienie dostępu mieszkańcom do funduszy unijnych – powstanie punktu informacyjnego,
- rozwój przemysłu – budowa dużych zakładów pracy,
- dotacje dla rolników,
- rozwój bazy rekreacyjnej i noclegowej nad jeziorem Wąsowskim,
- zaopatrywanie wymagających pomocy gospodarstw w sprzęty rolnicze,
- budowa przystani kajakowej w Turze,
- tworzenie ekologicznych upraw
- wspieranie przedsiębiorczości lokalnej,
- utworzenia zakładów pracy chronionej,
- budowa inkubatora przedsiębiorczości,
- organizacja kursów zawodowych,
- dotacje dla firm świadczących usługi na rynku lokalnym,

3) W sferze ochrony środowiska i zasobów przyrodniczych:

- utworzenie Pałuckiego Parku Krajobrazowego,
- wspieranie inicjatyw w zakresie korzystania z odnawialnych źródeł energii
- wspieranie inicjatyw proekologicznych

- zalesienie nowych terenów,
- uatrakcyjnienie parków miejskich,
- promocja ekologii,
- dotacje dla mieszkańców na wymianę przestarzałych źródeł ciepła na nowoczesne i ekologiczne,
- rozwój sieci gazowej,
- zwiększenie kontroli spalania odpadów plastikowych,
- zwiększenie ochrony lasów,
- zaopatrzenie terenów wiejskich w dostateczną ilość pojemników na odpady,
- budowa rowów melioracyjnych.
- rozpoczęcie ogólnie gminnej akcji dokarmiania zwierząt zimą,
- oczyszczanie zbiorników wodnych,
- instalacja filtrów na kominach w budynkach użyteczności publicznej,
- zagwarantowanie miejsca składowania zużytych sprzętów elektrycznych,
- tworzenie parków,
- utworzenie strzeżonych kąpielisk,
- zwiększenie kontroli nad nielegalnymi wysypiskami śmieci,
- ograniczenie wycinki drzew na terenie gminy,

4) W sferze infrastruktury:

- budowa parkingu dwupoziomowego przy Kościele św. Andrzeja,
- budowa ścieżek rowerowych,
- zwiększenie dofinansowania na remonty elewacji zniszczonych budynków z terenu gminy,
- ukończenie procesu kanalizacji całego obszaru gminy,
- remonty dróg,
- budowa nowych dróg,
- budowa chodników,
- budowa gazociągu,
- zwiększenie ilości miejsc parkingowych,
- zwiększenie obszaru objętego infrastrukturą wodociągową,
- zwiększenie ilości kursów autobusowych pomiędzy miejscowościami,
- polepszenie jakości dróg w małych wioskach, np. Kowalewo, Smolniki, Łachowo,
- zwiększenie dostępności do budynków użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych,
- poprawa stanu drogi na odcinku Szubin – Łabiszyn,
- budowa parkingu przy Domu Kultury w Rynarzewie,
- budowa obwodnicy Rynarzewa,
- budowa świetlic dla dzieci z terenów wiejskich,
- otwarcie publicznych toalet,
- budowa oczyszczalni ścieków,
- budowa basenu,
- budowa placów zabaw,
- rozbudowa oświetlenia dróg,
- budowa dróg dojazdowych do nowo powstałych osiedli,
- wybudowanie kina w Szubinie,
- zwiększenie liczby połączeń autobusowych na trasie Szubin – Nakło.

III.2. Analiza SWOT

Zaprezentowana analiza SWOT to metoda diagnozy sytuacji społeczności lokalnej. Nazwa techniki pochodzi od pierwszych liter angielskich słów. Szczegółowa analiza SWOT polega na rozważeniu:

- **Sił (Strengths) – mocnych stron** – czynników wewnętrznie pozytywnych - atutów, które w sposób pozytywny wyróżniają z otoczenia, tworzące podstawy dla rozwoju, podnoszące atrakcyjność i konkurencyjność w oczach mieszkańców, inwestorów, osób odwiedzających,
- **Słabości (Weaknesses) – słabych stron** – czynników wewnętrznie negatywnych – konsekwencji ograniczeń zasobów, mających negatywny wpływ na rozwój gminy lub utrudniających realizację zamierzeń, obniżających pozycje zarówno w oczach mieszkańców, jak i inwestorów zewnętrznych,
- **Szans (Opportunities) – czynników zewnętrznie pozytywnych** – zjawisk i tendencji w otoczeniu, które odpowiednio wykorzystane stają się impulsem do rozwoju, cechy makrootoczenia, które sprzyjają rozwojowi gminy,
- **Zagrożenia – (Threats) – czynników zewnętrznie negatywnych** – wszystkich czynników zewnętrznych, które postrzegane są jako bariery, cechy makrootoczenia, które mogą spowolnić rozwój gminy.

Czynniki usystematyzowane jako mocne i słabe strony traktowane są jako wewnętrzne uwarunkowania gminy, odnoszące się bezpośrednio do zasobów i problemów istniejących na jej obszarze. Szanse i zagrożenia są traktowane jako uwarunkowania zewnętrzne, niezależne, których zaistnienie w otoczeniu gminy może na nie oddziaływać.

Poniżej znajdują się wyniki analizy SWOT pogrupowane na trzy sfery funkcjonowania Miasta i Gminy Szubin:

- sfera środowiskowa, ładu przestrzennego i infrastruktury technicznej;
- sfera gospodarcza,
- sfera społeczna.

W celu wskazania kluczowych zagadnień warunkujących strategię i kierunki rozwoju gminy dokonano oceny poszczególnych czynników pod kątem ich istotności dla rozwoju gminy, przyjmując następującą skalę oceny:

- 1 – słabe oddziaływanie,
- 2 – średnie oddziaływanie,
- 3 – silne oddziaływanie,
- 4 – bardzo silne oddziaływanie.

Tabela 20. Analiza SWOT – sfera środowiskowa, ładu przestrzennego i infrastruktury technicznej

MOCNE STRONY	ODDZIAŁYWANIE	SŁABE STRONY	ODDZIAŁYWANIE
Walory przyrodnicze: lasy, jeziora, rzeka Noteć Atrakcyjna oferta przyrodnicza Czyste jeziora - kąpieliska	4	Bardzo słabo rozwinięta sieć kanalizacyjno-sanitarna	4
Dobra jakość i rozmieszczenie dróg wojewódzkich	4	Brak sprawnego wewnętrznego połączenia komunikacyjnego	4
Dobra jakość dróg powiatowych	4	Bardzo słabo rozwinięta melioracja	4

Bliska odległość dużej aglomeracji	4	Brak utwardzonych dróg dojazdowych do obszarów wiejskich	4
Przebieg drogi krajowej – projektowana dalsza część drogi ekspresowej S5	4	Duże rozproszenie zabudowy	4
Atrakcyjne położenie terenu	4	Brak określonych planów modernizacyjnych	4
Walory historyczne	4	Brak pełnej sieci wodociągowej	4
Wielka zabudowa jednorodzinna	4	Jakość dróg wewnątrz gminy	4
Bliskie położenie w stosunku do Bydgoszczy	3	Problem dużej ilości śmieci wyrzucanych do lasów	4
Istnienie linii kolejowej nr 356	3	Brak boisk wielofunkcyjnych w miejscowościach zamieszkałych przez ok. 2 tys. mieszkańców bez placówki szkolnej	4
Duża ilość terenów pod zabudowę mieszkaniową	3	Wysoka emisja zanieczyszczeń (przestarzała technologia grzewcza) Nie ekologiczny system grzewczy	3
Duży potencjał leśny i krajobrazowy gminy	3	Brak wystarczających połączeń komunikacyjnych z miastami spoza gminy	3
Tereny pod strefę przemysłową	3	Brak ścieżek rowerowych	3
Duża ilość działek budowlanych	3	Brak uporządkowanej gospodarki przestrzennej	3
Promocja gminy Szubin	3	Brak uzbrojonych terenów pod zabudowę	3
Dostęp do głównej trasy drogowej	3	Słaba komunikacja z Bydgoszczą (PKP, PKS)	3
Dobrze rozwinięta baza sportowa	3	Niewykorzystanie warunków turystycznych	3
Połączenie komunikacyjne	2	Brak budownictwa socjalnego	3
Zdrowy i czysty teren	2	Niska świadomość ekologiczna mieszkańców	2
		Brak zorganizowanych terenów rekreacyjnych	2
RAZEM	63	RAZEM	68
SZANSE	ODDZIAŁYWANIE	ZAGROŻENIA	ODDZIAŁYWANIE
Zmiana ustawy o budownictwie	4	Nierozwiązany problem zanieczyszczonych lasów	4

Budowa trasy szybkiego ruchu S5	4	Zamykanie zakładów pracy	4
Wprowadzenie nowoczesnych systemów grzewczych	4	Brak środków finansowych na bieżące utrzymanie	4
Zwiększone dofinansowania unijne (zmniejszenie poziomu wkładu własnego) Pozyskanie środków unijnych na rozwój przedsiębiorczości	4	Brak inwestorów zewnętrznych	4
Powstanie strefy ekonomicznej w Kornelinie	4	Zwiększenie wkładu własnego	4
Nowa perspektywa finansowa UE	4	Kryzys ekonomiczny	4
Rozwój turystyki pieszej i rowerowej	4	Opóźnienie rozbudowy S5	4
Budowa lokali mieszkaniowych traktowanych, jako tzw. „sypialnia Bydgoszczy”	4	Zmniejszenie atrakcyjności terenów	3
Program AUL – Aktywne Udostępnienie Lasu	3	Emigracja ludności z gminy w związku z przebiegiem trasy S5	3
Rozwój świadomości ekologicznej	2	Budowa kolejnych supermarketów	3
Pozyskanie funduszy na rozwój ekologii	2	Brak pełnej kanalizacji – pogłębiające się zanieczyszczanie środowiska	3
Wzrost ruchu pasażerskiego na linii kolejowej Bydgoszcz – Szubin - Kcynia	2	Mała ilość środków finansowych do dyspozycji w budżecie gminy	3
Rozwój odnawialnych źródeł energii	2	Brak gospodarki niskoemisyjnej	3
Ograniczenie emisji gazów cieplownicznych	2	Wzrost bezrobocia	3
		Budowa basenu – koszty utrzymania przewyższające dochód	2
RAZEM	45	RAZEM	51

Źródło: opracowanie własne

Tabela 21. Analiza SWOT – sfera gospodarcza

MOCNE STRONY	ODDZIAŁYWANIE	SŁABE STRONY	ODDZIAŁYWANIE
Położenie gminy przy trasie szybkiego ruchu S5	4	Niski poziom rozwoju przedsiębiorczości	4
Usytuowanie wśród atrakcyjnych terenów przyrodniczych (jeziora, lasy)	4	Brak dobrze rozwiniętej infrastruktury na terenie gminy (w tym dróg wewnętrznych)	4

Bliska lokalizacja Bydgoszczy	4	Brak bazy turystyczno - hotelowej	4
Aktualnie istniejące przedsiębiorstwa	4	Brak przemysłu i skonkretyzowanego planu rozwoju	4
Pozytywne oddziaływanie konkurencji, tzw. „zdrowa konkurencja”	4	Zbyt duży nakład finansowy na sferę społeczną w porównaniu do gospodarczej	4
Możliwość migracji mieszkańców Bydgoszczy	4	Wysokie koszty odrolnienia gruntów rolnych	4
Poziom wykształcenia młodzieży	3	Zbyt duża ilość linii energetycznych	4
Przedsiębiorczość mieszkańców gminy	3	Zbyt mała ilość osób dobrze przygotowanych do pozyskiwania środków unijnych	3
Gmina rolniczo - przyrodnicza	3	Brak miejsc pracy - bezrobocie	3
Dostępność do akwenów wodnych	3	Brak szkół zawodowych z ofertą dostosowaną na potrzeb lokalnego rynku pracy	3
Systematyczny rozwój i powstawanie nowych przedsiębiorstw	3	Niewystarczająca pomoc dla małych i średnich przedsiębiorstw	3
Zasoby naturalne	2	Brak komunikacji kolejowej	3
Budownictwo mieszkaniowe	1	Zbyt duże podziały między miastem a wsią	3
		Brak komórki odpowiedzialnej za skuteczne pozyskiwanie środków unijnych	3
		Brak uregulowanej polityki mieszkaniowej dla przyjezdnych	3
		Brak inicjatyw gospodarczych wśród lokalnych przedsiębiorców	3
		Brak wyeksponowania/promocji lokalnych atrakcji turystycznych	3
		Niskie dochody mieszkańców	2
		Brak środków na realizację założonych przedsięwzięć	2
		Niski poziom przygotowania zawodowego	1
RAZEM	42	RAZEM	63

SZANSE	ODDZIAŁYWANIE	ZAGROŻENIA	ODDZIAŁYWANIE
Rozbudowa drogi szybkiego ruchu S5	4	Brak zainteresowania większej części społeczeństwa rozwojem gminy	4
Nowa transza środków z UE	4	Brak środków strukturalnych	4
Stwarzanie inicjatyw współpracy gospodarczej	4	Brak zjazdów do gminy z drogi S5	4
Napływ zewnętrznych inwestorów	4	Ukierunkowanie działań gminy jedynie na tereny miejskie	4
Utworzenie rozpoznawalnych atrakcji turystycznych	4	Niejasność w przepisach podatkowych	3
Opracowanie planów zagospodarowania przestrzennego	4	Wysokie bezrobocie	3
Utworzenie prężnie działających ośrodków sportu i rekreacji	4	Utrzymujący się zły stan dróg wewnętrznych	3
Rozwój centrów logistycznych przy trasie S5	4	Zbyt duże nakłady finansowe na cele społeczne	3
Powołanie tzw. klubu przedsiębiorców, zrzeszającego lokalnych inwestorów, wspólne opiniowanie, konsultacje ws. rozwoju gospodarczego gminy również z władzami gminy	4		
Rozwój strefy ekonomicznej w Kowalewie	4		
Pozytywnie nastawiona polityka lokalnych władz do działalności lokalnych przedsiębiorców	3		
Dobre wyniki gospodarcze Polski (wzrost gospodarczy)	3		
Rosnąca średnia płaca krajowa, podniesienie płacy minimalnej	3		
Utworzenie ośrodka współpracy gospodarczej	3		
Wzrost przedsiębiorczości mieszkańców	3		
Utworzenie tzw. przewodnika po biznesie – ułatwienie zakładania nowego przedsiębiorstwa, powołanie opiekunów nowych na rynku przedsiębiorców	3		

Bliskość rynku pracy w Bydgoszczy	2		
Podniesienie poziomu edukacji mieszkańców	1		
RAZEM	61	RAZEM	28

Źródło: opracowanie własne

Tabela 22. Analiza SWOT – sfera społeczna

MOCNE STRONY	ODDZIAŁYWANIE	SŁABE STRONY	ODDZIAŁYWANIE
Działalność Uniwersytetu Trzeciego Wieku – prelekcje, wykłady	4	Słaba infrastruktura sportowa	4
Przebudowa rynku w Szubinie	4	Małe zaangażowanie obywateli	4
Kulturalna działalność placówek oświatowych	4	Utrudnienia komunikacyjne w dostępie do wydarzeń kulturalnych spoza gminy	4
Położenie gminy na mapie województwa	4	Przestarzała baza komputerowa w szkołach	4
Rozwój osiedli	4	Słabo rozwinięta sieć informatyczna	4
Tradycja regionalna	4	Brak dobrego szkolnictwa zawodowego	4
Funkcjonujące i współpracujące ze sobą instytucje	4	Wysokie bezrobocie	4
Dobra organizacja i współpraca służb społecznych	4	Dostęp do opieki specjalistycznej	4
Wykwalifikowana kadra pracowników socjalnych	4	Niechęć osób korzystających z pomocy społecznej do proponowanych i stwarzanych zmian	4
Działalność MGOPS	4	Niskie dochody mieszkańców	4
Stabilność finansowa oświaty	4	Brak bezpłatnych zajęć dla dzieci	4
Działalność Muzeum Ziemi Szubińskiej i Biblioteki Publicznej	4	Brak monitoringu miasta	4
Promocja Szubina na rocznicę 650-lecia istnienia	3	Brak ośrodka wspierającego profilaktykę uzależnień	4
Rozwój organizacji samorządowych	3	Brak bazy rekreacyjno - wypoczynkowej	4
Walory przyrodnicze i turystyczne	3	Zły dostęp do lekarzy specjalistów, długi czas czekania na badania	4
Odpowiednie wykorzystanie	3	Niewystarczająca ilość	3

środków unijnych		miejsc pracy	
Dążenie mieszkańców do zmian na lepsze	3	Brak lokali gastronomicznych	3
Bliskość położenia z Bydgoszczą	3	Brak instytucji pomocowych dla osób starszych i niepełnosprawnych, np. domu dziennego pobytu dla osób starszych i niepełnosprawnych	3
Połączenie komunikacyjne na terenie miasta	3	Słaba komunikacja miasta z wsią	3
Aktywizacja osób starszych	3	Niewystarczająca ilość miejsc w żłobkach i przedszkolach	3
Rozwinięty wolontariat	3	Rosnące zadłużenie gminy	3
Współpraca samorządu z Akcją Katolicką	3	Niska profilaktyka chorób nowotworowych	3
Realizacja zadań publicznych na rzecz osób niepełnosprawnych	3	Likwidacja połączenia kolejowego	3
Bogata oferta sportowa	3	Niewystarczająca ilość lokomocji z miasta do sołectw	3
Droga ekspresowa wraz z dojazdami	2	Brak wspólnej przestrzeni kulturalnej	2
Dbłość o zalesienie terenów, parki, miejsca pamięci	2	Niewystarczająca ilość środków pieniężnych na realizację działań pomocowych	2
Estetyka budynku gminy	2	Brak miejsc do odbycia praktyk zawodowych i staży	2
Oferta zajęć dodatkowych dla dzieci, młodzieży i osób starszych	2	Niewystarczająca kontrola ze strony służby policyjnej	2
Dobra baza szkół i placówek kulturalnych	2	Mała ilość szkół ponadgimnazjalnych	2
Zapewniony transport dla osób niepełnosprawnych – bus finansowany przez gminę	2	Duża ilość osób korzystających z dożywiania	2
Promocja zjawisk społecznych i historycznych	1	Brak miejsc spędzania wolnego czasu dla całych rodzin	1
		Brak zajęć profilaktycznych dla osób uzależnionych	1
		Brak grup wsparcia dla opiekunów osób starszych i niepełnosprawnych	1
		Hałas na ulicach w godzinach nocnych	1

RAZEM	97	RAZEM	103
SZANSE	ODDZIAŁYWANIE	ZAGROŻENIA	ODDZIAŁYWANIE
Wykorzystanie Wesółki, jako ośrodka rekreacji i rozrywki	4	Niż demograficzny, niski przyrost naturalny	4
Rozwinięcie bazy Wąsosza	4	Likwidacja istniejących zakładów pracy	4
Fundusze unijne	4	Pauperyzacja mieszkańców	4
Pozyskanie odpowiednich specjalistów	4	Oszczędności w inwestowaniu w oświatę, policję, szpital czy straż pożarną	4
Wprowadzenie programu aktywności lokalnej – od przedszkola do seniora	4	Rosnące wykluczenie społeczne	4
Realizacja bezpłatnych form spędzania wolnego czasu	4	Brak zakładów przemysłowych	4
Działalność organizacji pozarządowych, wykorzystanie ofert organizacji	4	Ograniczenie środków finansowych	4
Ukończenie budowy trasy szybkiego ruchu S5	4	Emigracja z gminy w poszukiwaniu pracy, przede wszystkim ludzi młodych	4
Rozwój małej przedsiębiorczości	4	Rosnące bezrobocie	3
Poprawa stanu zdrowia mieszkańców	4	Rozwój patologii	3
Spadek liczby wypadków śmiertelnych na drogach	4	Rywalizacja Torunia z Bydgoszczą	3
Zwiększony dochód rodzin	4	Niechęć mieszkańców do uczestnictwa w organizowanych programach i zajęciach	3
Zmiana polityki państwa	4	Niechęć do zwiększania wiedzy i podnoszenia kwalifikacji wśród młodych	3
Zintegrowane Inwestycje Terytorialne	3	Brak dofinansowania ze środków unijnych	3
Powroty mieszkańców z emigracji	3	Tzw. dziedziczenie ubóstwa	3
Rozbudowa infrastruktury sportowej	3	Większa liczba lokali sprzedających alkohol w godzinach nocnych	2
Nowe oddziały żłobków i przedszkoli	3	Brak bezpieczeństwa na ulicach po zmierzchu	2
Wolne tereny inwestycyjne	3	Mała aktywność społeczności lokalnej	2
Nowe kierunki kształcenia w	3	Większe inwestycje	2

szkołach ponadgimnazjalnych		województwa w gminy sąsiedzkie	
Wykorzystanie zaangażowania mieszkańców	3		
Nowe miejsca pracy	2		
Przystąpienie do różnego rodzaju projektów prospołecznych	2		
Rozbudowa bazy wypoczynkowo - noclegowej	2		
Zwiększenie udziału osób niepełnosprawnych w życiu gminy	2		
Sprawny dojazd do Bydgoszczy	2		
RAZEM	73	RAZEM	61

Źródło: opracowanie własne

Przeprowadzona analiza SWOT wskazuje na wyraźną przewagę słabych stron Miasta i Gminy Szubin nad stronami mocnymi. Dotyczy to w szczególności sfery gospodarczej. Jednocześnie w przypadku sfery gospodarczej odnotowuje się najwyższą liczbę szans o najwyższym stopniu oddziaływania, co wskazuje na duże możliwości ograniczenia barier rozwojowych Miasta i Gminy Szubin dzięki odpowiedniemu wykorzystaniu korzystnych uwarunkowań zewnętrznych. Największą ilość słabych stron o najwyższym poziomie oddziaływania zidentyfikowano w przypadku sfery społecznej.

III.3. Analiza podstawowych problemów rozwojowych Miasta i Gminy Szubin

Na podstawie przeprowadzonej analizy stanu istniejącego, analizy SWOT, jak również przeprowadzonych warsztatów strategicznych z członkami grup tematycznych, dokonano analizy podstawowych problemów rozwojowych Miasta i Gminy Szubin w odniesieniu do trzech sfer:

- środowiskowej, ładu przestrzennego i infrastruktury technicznej;
- gospodarczej;
- społecznej.

Należy mieć na uwadze, że przeprowadzona analiza problemów odnosi się bezpośrednio do poszczególnych sfer funkcjonowania gminy, natomiast problemem pośrednim zidentyfikowanym dla gminy, utrudniającym minimalizowanie występujących problemów, są nieadekwatne do potrzeb zasoby finansowe. Możliwości finansowania zadań infrastrukturalnych z budżetu gminy są ograniczone, a zadania inwestycyjne, które stoją przed samorządem są bardzo duże. Przekłada się to na konieczność odkładania w czasie inwestycji gminnych, jak również z ograniczonymi możliwościami w zakresie finansowania zadań nieinfrastrukturalnych.

Sfera środowiskowa, ładu przestrzennego i infrastruktury technicznej

Zidentyfikowanym problemem kluczowym występującym w sferze środowiskowej, ładu przestrzennego i infrastruktury technicznej jest niedostateczna jakość infrastruktury technicznej i niewystarczający stopień ochrony środowiska. Na powyższy problem składają się następujące problemy źródłowe:

- Słabo rozwinięta infrastruktura techniczna i mieszkaniowa.
- Nieuporządkowana gospodarka przestrzenna gminy.

- Wysoki stopień zanieczyszczenia środowiska naturalnego.
- Niska jakość systemu komunikacyjnego gminy.

Niski stopień rozwoju infrastruktury technicznej na terenie gminy Szubin wynika m.in. z niskiej dostępności systemu kanalizacji sanitarnej. Dostęp do instalacji na terenie gminy posiada jedynie 36,7% mieszkańców gminy, przy czym z sieci kanalizacyjnej korzystają głównie mieszkańcy Szubina, którzy w 2012 r. stanowili 84,1% wszystkich użytkowników sieci kanalizacyjnej. Pozostali mieszkańcy korzystają ze zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków. Powyższe wskazuje na znaczące dysproporcje w zakresie dostępu do kanalizacji sanitarnej pomiędzy obszarami miejskimi a obszarami wiejskimi gminy Szubin. Niewystarczający stopień skanalizowania gminy w połączeniu z zastosowaniem na szeroką skalę zbiorników bezodpływowych, które nieuchronnie wiążą się z niekontrolowanymi zrzutami ścieków stanowią również istotny problem środowiskowy na terenie gminy Szubin.

System zaopatrzenia w wodę gminy Szubin charakteryzuje się niedostatkami w zakresie stopnia zwodociągowania. Na obszarze miejskim dostęp do wodociągu posiada 78% mieszkańców, a na obszarze wiejskim – 74,1%. Niedostatki w zakresie dostępności sieci wodociągowej występują na obszarze miejscowościach: Chraplewo i Kołaczkowo, gdzie istniejąca sieć wodociągowa wymaga modernizacji oraz w miejscowościach: Małe Rudy, Rynarzewo, Zamość, Dąbrówka Słupska, Gąbin, częściowo w Szubinie, gdzie mieszkańcy nie mają dostępu do sieci wodociągowej. Problemem jest również jakość istniejących stacji uzdatniania wody, które ze względu na stan techniczny urządzeń wymagają modernizacji.

Kolejną kwestią problematyczną jest dostępność i jakość urządzeń melioracyjnych. Według danych statystycznych systemem melioracji jest objęta mniej niż połowa ogólnej powierzchni użytków rolnych w gminie Szubin, ponadto istniejące urządzenia melioracyjne (jazzy, stopnie wodne, zastawki, przepompownie oraz zbiorniki retencyjne) wymagają modernizacji. Niezadowolający stan infrastruktury melioracyjnej negatywnie wpływa na jakość gleb w gminie, obniżając ich rolnicze zdolności produkcyjne. Jednocześnie, ze względu na ograniczoną dostępność oraz wysoki stopień wyeksploatowania nie wypełnia ona swojej funkcji w ochronie przeciwpowodziowej.

Wyraźne niedostatki dostrzega się w gminie Szubin w zakresie dostępności do budownictwa socjalnego i komunalnego. Pomimo wzrostu liczby mieszkań socjalnych w gminie (w 2011 roku gmina dysponowała 6 mieszkaniami socjalnymi, w roku 2012 już 21) liczba mieszkań socjalnych oraz mieszkań chronionych nadal nie zaspokaja potrzeb mieszkańców w tym zakresie. Ponadto, należy zwrócić uwagę na stan techniczny istniejących mieszkań komunalnych. Bieżące remonty nie poprawiają w istotnym stopniu jakości infrastruktury mieszkań komunalnych w gminie, ze względu na ich wysoki stopień wyeksploatowania. W chwili obecnej mieszkania komunalne będące w zasobach Gminy nie zapewniają odpowiednich warunków do życia ich mieszkańcom.

Problemy infrastrukturalne Gminy Szubin dotyczą również niskiej jakości istniejącej infrastruktury budynków użyteczności publicznej, których duża część charakteryzuje się wysokim stopniem wyeksploatowania. Bieżące remonty nie zapewniają poprawy sytuacji, a jedynie wiążą się z wysokimi kosztami. W celu poprawy sytuacji konieczne jest przeprowadzenie kompleksowych prac modernizacyjnych połączonych z zakupem nowego wyposażenia. Dotyczy to m.in. placówek kulturalnych, jak również placówek oświatowych.

Rozproszona zabudowa wiejska w dużej części gminy powoduje utrudnienia techniczne i wzrost kosztów realizacji inwestycji w zakresie infrastruktury liniowej. Rozproszenie zabudowy jest zjawiskiem postępującym, wynikającym m. in. z nieuporządkowanej gospodarki przestrzennej Miasta i gminy Szubin. Niski stopień objęcia obszaru gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego znacząco zwiększa ryzyko inwestycji, utrudnia ocenę rentowności inwestycji i pozyskanie finansowania, wydłuża czas niezbędny do uzyskania pozwolenia na budowę, uniemożliwia racjonalną rozbudowę sieci drogowej, kanalizacyjnej,

ciepłowniczej, energetycznej. Ponadto, stwarza ryzyko nierolniczego zagospodarowania najlepszych jakościowo gleb, co jest zjawiskiem niekorzystnym ze względu na rolniczy charakter gminy Szubin.

Wysoki stopień zanieczyszczenia środowiska naturalnego gminy Szubin ma swoje źródła m.in. w niewystarczającej edukacji ekologicznej mieszkańców gminy. Największe braki dostrzega się w zakresie składowania, segregacji i usuwania odpadów, w tym odpadów zawierających azbest. Znajduje to swoje odzwierciedlenie m.in. w powstających nagminnie dzikich wysypiskach śmieci (w szczególności na obszarach leśnych gminy), jak również w nielegalnych zrzutach surowych ścieków bytowo-gospodarczych do cieków wodnych, w szczególności na nieskanalizowanych obszarach. Wyniki „Badań świadomości i zachowań ekologicznych mieszkańców Polski” realizowanych przez Ministerstwo Środowiska wskazują, że większość (56%) mieszkańców Polski w codziennym życiu nie zastanawia się nad tym, czy ich działalność ma wpływ na środowisko, a 88% badanych nie bierze udziału w kampaniach proekologicznych.

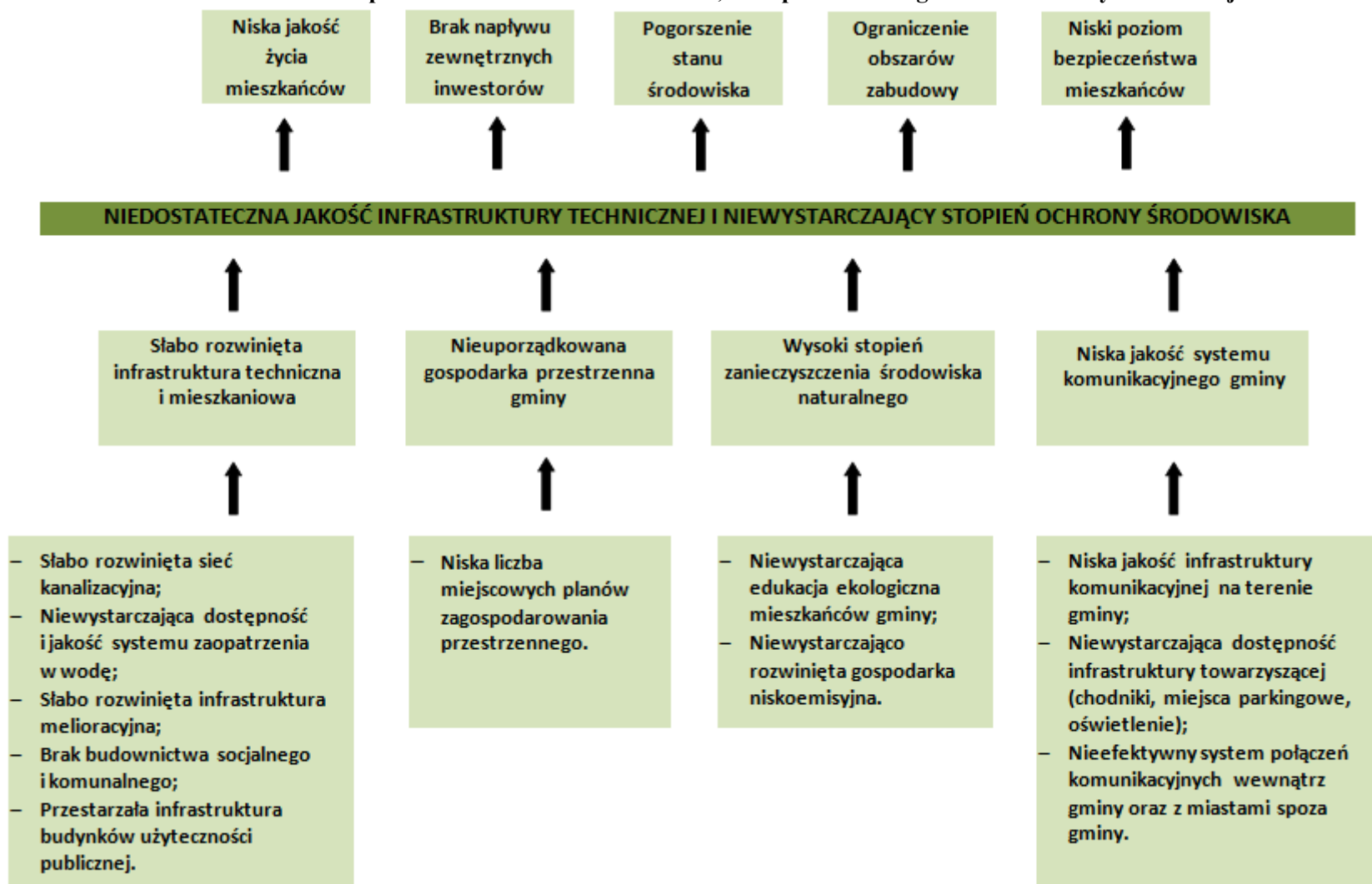
Zanieczyszczenie środowiska naturalnego w gminie Szubin jest również w dużym stopniu uwarunkowane niewystarczająco rozwiniętą gospodarką niskoemisyjną. Na terenie gminy wykorzystywane są na szeroką skalę przestarzałe rozwiązania technologiczne w zakresie efektywności energetycznej budynków. W zaopatrzeniu w ciepło budynków, zarówno budynków użyteczności publicznej, jak i budynków mieszkalnych, dominuje ciągle energia uzyskiwana ze spalania paliw stałych w paleniskach kotłowych. Ekologiczne paliwa ciekłe, gazowe lub biopaliwa są wykorzystywane w bardzo ograniczonym zakresie. Odnotowuje się również niski stopień wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Jednocześnie duża część budynków nie spełnia wymogów w zakresie izolacyjności termicznej przegród budowlanych, co wiąże się ze zwiększonym zużyciem paliwa opałowego, i w efekcie natężoną emisją zanieczyszczeń, w tym przede wszystkim dwutlenku węgla, do powietrza atmosferycznego.

Jednym z najbardziej newralgicznych problemów gminy Szubin jest dostępność i jakość systemu komunikacyjnego gminy. Podstawowym niedostatkiem w tym zakresie jest niska jakość dróg na terenie gminy, w szczególności na obszarach wiejskich, gdzie zauważalna jest wyraźna dysproporcja w ich jakości w porównaniu do obszaru miejskiego gminy. Na obszarach wiejskich gminy większość dróg jest nieutwardzona, ma charakter gruntowy, w efekcie czego na skutek opadów atmosferycznych stają się nieprzejezdne. Ponadto, problemem jest również stan dróg powiatowych przebiegających przez teren gminy, zwłaszcza w Chomętowie, Retkowie, czy Ciężkowie.

Ze złym stanem technicznym dróg w gminie ściśle powiązana jest niska jakość i dostępność infrastruktury towarzyszącej dróg w zakresie chodników, miejsc parkingowych oraz oświetlenia. W tym zakresie również największe deficyty dostrzega się na terenach wiejskich. Zauważa się niewystarczające oświetlenie dróg publicznych i ulic, przystanków, miejsc zamieszkania i budynków użyteczności publicznej. Powyższe w znaczącym stopniu osłabia poziom bezpieczeństwa na terenie gminy. Poziom bezpieczeństwa dodatkowo obniża niewystarczająco rozwinięta infrastruktura towarzysząca w zakresie ciągów pieszych. Niski stopień rozwoju infrastruktury komunikacyjnej zauważa się również w zakresie dostępności miejsc parkingowych, głównie na terenie Szubina, stanowiącego główny ośrodek administracyjny, gospodarczy i kulturalny gminy Szubin.

Na efektywność systemu komunikacji wpływa w negatywny sposób słabo rozwinięta komunikacja publiczna. System komunikacji zbiorowej funkcjonujący na terenie gminy nie zapewnia dogodnych połączeń obszaru gminy z miastami zlokalizowanymi poza gminą. Stanowi to istotny problem w kontekście dostępności do usług publicznych, w szczególności zdrowotnych. Problemy komunikacyjne występują również na obszarze samej gminy. Sprawna obsługa transportowa jest zapewniona jedynie mieszkańcom wsi leżących przy drodze krajowej nr 5. Gorzej przedstawia się sytuacja w przypadku wsi zlokalizowanych z dala od głównych traktów. Problemy komunikacyjne przekładają się na lokalny rynek pracy, w szczególności w kontekście utrudnionego dostępu komunikacyjnego do Nakła nad Notecią i Bydgoszczy, stanowiących ważne ośrodki gospodarcze i miejsca pracy dla wielu mieszkańców gminy.

Schemat 1. Drzewo problemów – sfera środowiskowa, ładu przestrzennego i infrastruktury technicznej

Źródło: opracowanie własne

Sfera gospodarcza

Kluczowym problemem zidentyfikowanym w sferze gospodarczej są niedostateczne warunki do rozwoju przedsiębiorczości na terenie gminy Szubin. U źródeł powyższego problemu leżą następujące kwestie:

- Niezadowalająca jakość kadry roboczej;
- Niska atrakcyjność inwestycyjna gminy;
- Nieznaczný udział turystyki w gospodarce gminy;
- Niska efektywność sektorów: rolnego i rolno-spożywczego.

Jakość sektora gospodarczego, w tym warunki do rozwoju przedsiębiorczości, są warunkowane m.in. jakością kadry roboczej. Kwestię problematyczną stanowi przede wszystkim niedostosowanie systemu kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy. Wykształcenie mieszkańców gminy jest niedostosowane do potrzeb pracodawców, o czym świadczy przeprowadzany monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Na terenie gminy brakuje odpowiednich szkół zawodowych oraz technicznych, które zapewniałyby odpowiednio wykwalifikowaną kadrę pracowniczą. W tym zakresie odnotowuje się również niewystarczającą współpracę Miasta i Gminy Szubin z Powiatem Nakielskim, jako organem prowadzącym dla szkół zawodowych i technicznych, w zakresie dostosowania kierunków kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy.

Problemem często zauważanym i sygnalizowanym przez przedsiębiorców z terenu gminy są niskie kwalifikacje osób bezrobotnych, w tym przede wszystkim ich wykształcenie. Potwierdzeniem powyższego są statystyki wskazujące na fakt, że największą liczbę osób bezrobotnych na terenie gminy stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i poniżej. Na terenie gminy obserwuje się niski poziom umiejętności pracowniczych, który często jest połączony z biernością mieszkańców, objawiającą się niechęcią do podejmowania pracy.

Niekorzystne warunki do rozwoju przedsiębiorczości w gminie Szubin są uwarunkowane niską atrakcyjnością inwestycyjną gminy. Wyraźne niedostatki dostrzega się w przypadku dostępności odpowiednio uzbrojonych terenów inwestycyjnych. Problemem jest przede wszystkim ograniczona oferta sprzedaży i dzierżawy nieruchomości dla inwestorów. Kolejną kwestią jest jakość uzbrojenia terenów inwestycyjnych. Jak pokazują analizy jedną z podstawowych barier inwestycyjnych jest dostępność infrastruktury technicznej na terenach przeznaczonych pod inwestycje, w tym infrastruktury wodociągowej, kanalizacyjnej, energetycznej. Istotnym problemem jest również jakość skomunikowania potencjalnych terenów inwestycyjnych z układem dróg gminnych i powiatowych. W tym zakresie należy również zwrócić uwagę na przeciągające się procedury związane z utworzeniem strefy inwestycyjnej w Kowalewie. Decyzja o utworzeniu strefy została podjęta już w roku 2007, kiedy zaplanowano kompleksowe uzbrojenie terenu inwestycyjnego o powierzchni 70 ha, tj. zaprojektowanie i wybudowanie drogi dojazdowej długości ok. 3,2 km oraz doprowadzenia mediów do granicy terenu inwestycyjnego. Dla obszaru został uchwalony miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. W chwili obecnej trwają rozmowy z Pomorską Specjalną Strefą Ekonomiczną dotyczące możliwości włączenia projektowanej strefy inwestycyjnej do PSSE.

Napływ inwestorów do gminy zależy również od klimatu inwestycyjnego w gminie w zakresie jakości działań podejmowanych na rzecz inwestorów w ramach systemu wspierania przedsiębiorczości. W przypadku gminy Szubin problemem często eksponowanym przez przedsiębiorców jest brak systemu wsparcia przedsiębiorczości, rozumianego jako system zachęt dla przedsiębiorców, jako stworzenie efektywnych mechanizmów wsparcia proceduralnego dla potencjalnych inwestorów, jak również jako aktywne włączanie przedsiębiorców w procesy decyzyjne dot. rozwoju gospodarczego gminy.

Pomimo braku rozbudowanej oferty turystycznej, gmina Szubin dysponuje korzystnymi warunkami do rozwoju turystyki ze względu na bogactwo zasobów przyrodniczych oraz liczne zlokalizowane na terenie gminy obiekty zabytkowe. Niemniej jednak potencjał ten nie jest w pełni wykorzystywany, co przekłada się na niski udział turystyki w gospodarce lokalnej.

Zidentyfikowane problemy hamujące rozwój sektora turystycznego w gminie w szerokim zakresie dotyczą jakości i dostępności infrastruktury turystycznej, sportowej i rekreacyjnej. Na terenie gminy brakuje zorganizowanych terenów rekreacyjnych, a te które występują na terenie gminy nie stanowią atrakcyjnego miejsca do spędzania wolnego czasu i rekreacji. Dotyczy to zarówno zlokalizowanych na terenie obszarów wiejskich gminy zabytkowych parków dworskich, pałacowych, okolic ruin zamku Sędziwoja, jak i parków zlokalizowanych w Szubinie (w tym m.in. Wesółki). Niewykorzystany pozostaje potencjał zasobów przyrodniczych gminy, w tym obszarów chronionych. Gmina Szubin dysponuje akwenami wodnymi, które z powodzeniem mogłyby zostać wykorzystane na potrzeby rozwoju turystyki, jednak na chwilę obecną jest to utrudnione ze względu na ich nieodpowiednie lub niewystarczające zagospodarowanie. Dotyczy to przede wszystkim Obszaru Chronionego Krajobrazu Jezior Żędowskich, na terenie którego zagospodarowane na chwilę obecną jest jedynie Jezioro Wąsowskie (jednak w tym zakresie również zwraca się uwagę na niewystarczająco rozwiniętą bazę rekreacyjną, w tym bazę noclegową), natomiast całkowicie niezagospodarowane pozostają jeziora: Żędowskie i Gąbin. Niewykorzystany pod kątem rozwoju turystyki kajakowej pozostaje potencjał rzeki Noteci i Gąsawki, a pod względem turystyki aktywnej i przyrodniczej – potencjał obszarów leśnych zlokalizowanych na terenie gminy.

Niewykorzystany potencjał turystyczny ma również swoje źródło w niezadowalającym stanie obiektów dziedzictwa kulturowego. Obiekty zabytkowe zlokalizowane na terenie gminy są w dużej mierze zdewastowane, ich walory historyczne i kulturowe są w znaczącym stopniu osłabione. W efekcie nie stanowią one atrakcyjnych elementów oferty turystycznej w gminie, jak również nie mogą zostać wykorzystane na potrzeby rozwoju sektora turystycznego.

Ograniczona dostępność infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i sportowej na terenie gminy jest również powodowana słabo rozbudowanym układem ścieżek rowerowych, które nie zapewniają sprawnej komunikacji pomiędzy obszarami cennymi przyrodniczo a obiektami zabytkowymi. Powyższe stanowi znaczącą barierę w rozwoju turystyki aktywnej w gminie.

Na terenie gminy obserwowany jest dosyć wyraźny niedorozwój sektora usług turystycznych i okołoturystycznych. Ma to swoje odzwierciedlenie w niskiej dostępności bazy noclegowej i gastronomicznej. Baza noclegowa w gminie ogranicza się do czterech gospodarstw agroturystycznych, jednego hotelu i jednego motelu. Na terenie gminy usługi gastronomiczne oferuje 6 restauracji oraz 13 barów i pizzerii, ponadto funkcjonuje jedna dyskoteka (Terminal). Zdecydowana większość lokali gastronomicznych znajduje się w mieście Szubin.

Zauważa się również istotne niedostatki w zakresie upowszechniania oferty turystycznej gminy Szubin, która w opinii mieszkańców, jak również funkcjonujących na jej terenie przedsiębiorców nie jest wystarczająco promowana. Znajduje to swoje odzwierciedlenie w nieefektywnym wykorzystaniu technologii informacyjno-komunikacyjnych na potrzeby promocji gminy. Promocję oferty turystycznej gminy w dużym stopniu utrudnia niewystarczająca inwentaryzacja zasobów turystycznych, tj. zasobów środowiska przyrodniczego, kulturowego, bazy usług turystycznych, dostępności komunikacyjnej. Żadne dotychczas opracowane źródło nie prezentuje wyczerpującej systematyki walorów turystycznych obszaru gminy, co z jednej strony utrudnia ocenę potencjału obszaru gminy w kontekście programowania produktów turystycznych, a z drugiej strony stanowi istotną przeszkodę w promocji oferty turystycznej.

Gospodarka gminy jest oparta w głównej mierze o rolnictwo, stąd też jakość rolnictwa w dużej mierze warunkuje stan gospodarki w gminie. Zidentyfikowanym problemem jest w tym przypadku niska efektywność sektora: rolniczego i rolno-spożywczego. Ma to swoje źródła m.in. w słabej organizacji sektora rolnego, która

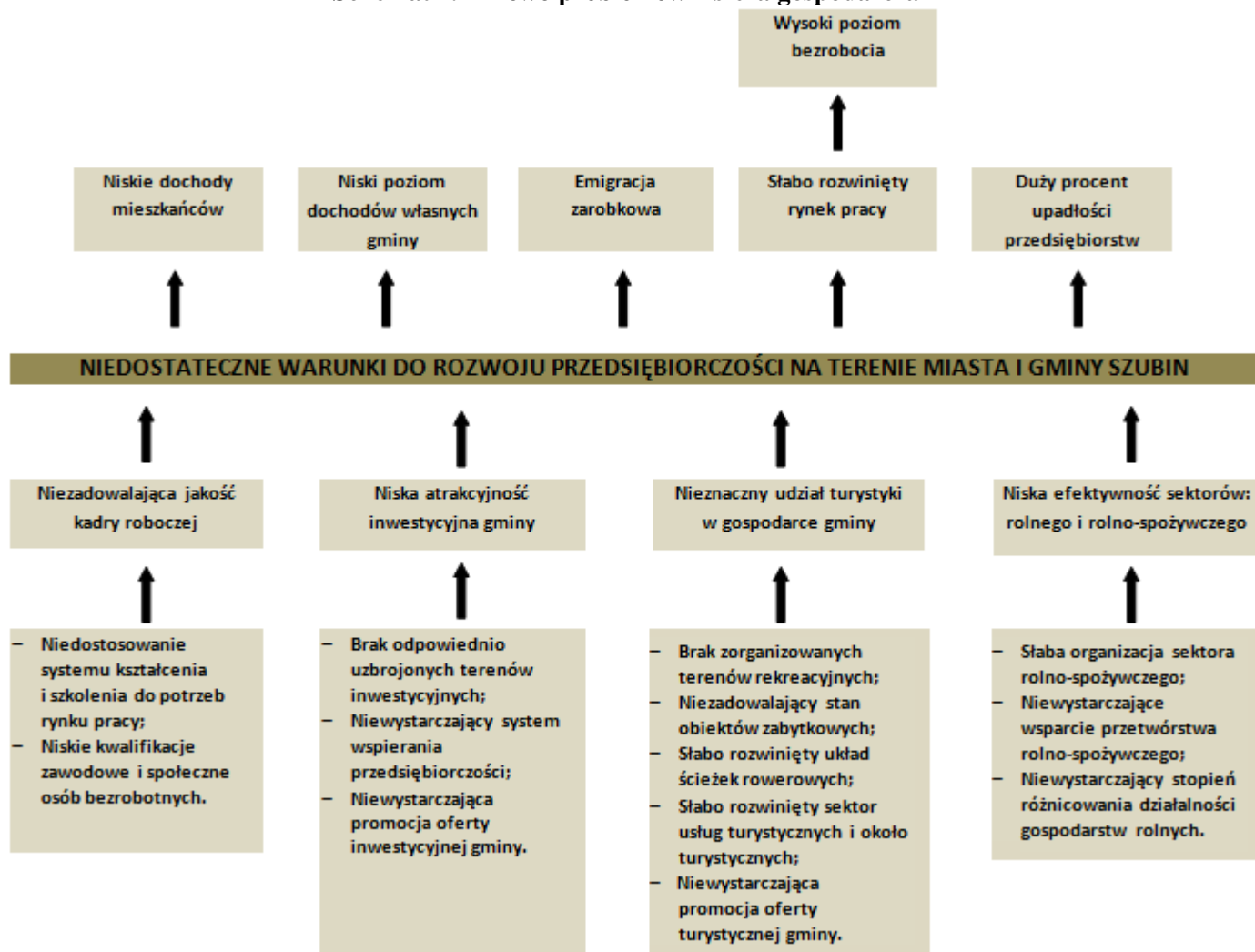
wyraża się m.in. w niskim poziomie rozwoju struktur grup producenckich oraz małej aktywności rolników w zakresie konsolidacji środowiska rolniczego.

Kwestią problematyczną pozostaje sytuacja lokalnego przetwórstwa rolno-spożywczego. Należy podkreślić, że gmina Szubin dysponuje stosunkowo dobrze rozwiniętym sektorem przetwórstwa płodów rolnych. Kwestią problematyczną pozostaje niewystarczająco rozwinięty rynek zbytu. Mając na uwadze wpływ, że władze gminy mają ograniczony wpływ na kształtowanie rynków zbytu, niemniej jednak dysponują możliwościami w zakresie inicjowania współpracy pomiędzy lokalnymi przetwórcami w celu poprawy ich pozycji na rynku zbytu oraz pomiędzy przetwórcami a organizacjami skupu, przechowalnictwa, rynkami hurtowymi (również z giełdami rolno – towarowymi). W tym zakresie dostrzega się niewystarczające wsparcie sektora przetwórczego.

Niskiej efektywności gospodarki rolnej nie towarzyszy różnicowanie działalności rolniczej. Dostrzega się niewystarczający stopień inicjowania działalności pozarolniczej, co jest problemem najbardziej dotkliwym na terenach o niskim poziomie bonitacji gleb oraz w przypadku gospodarstw małych charakteryzujących się niskim poziomem dochodowości. Jednocześnie zauważa się istotne braki w systemie wsparcia rolników w zakresie przebranżowienia, czego potwierdzeniem jest niewystarczająca oferta szkoleniowa dla rolników oraz brak zachęt finansowych na inicjowanie działań pozarolniczych.

Drzewo problemów dla sfery gospodarczej zostało przedstawione na poniższym schemacie.

Schemat 2. Drzewo problemów – sfera gospodarcza

Źródło: opracowanie własne

Sfera społeczna

Zidentyfikowanym problemem kluczowym sfery społecznej funkcjonowania gminy Szubin są niezadawalające warunki życia mieszkańców, na które składają się:

- Niska aktywność społeczno-gospodarcza mieszkańców gminy.
- Niedostatecznie rozwinięty system polityk społecznych.
- Ograniczona oferta kulturalna, rekreacyjna i sportowa.

Niska aktywność społeczno-gospodarcza mieszkańców gminy przejawia się przede wszystkim wysokim poziomem bezrobocia, którego stopa osiąga jeden z najwyższych poziomów wśród wszystkich gmin zlokalizowanych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego. Powyższe stanowi m. in. następstwo restrukturyzacji związanej z likwidacją PGR-ów, której skutkiem było ograniczenie miejsc pracy i wynikająca z tego cała gama problemów na obszarach typowo rolniczych, w tym w gminie Szubin. Typowo rolniczy charakter gminy przekłada się również na ograniczony udział sektora usługowego i przemysłowego, które mogłyby zapewnić miejsca pracy. Sytuacji na lokalnym rynku pracy nie poprawia lokalizacja gminy w pobliżu największego ośrodka gospodarczego regionu, tj. Bydgoszczy. Niepokojąca jest coraz częściej obserwowana i zwiększająca swój zasięg bierność mieszkańców gminy w podejmowaniu pracy. W przypadku części osób bezrobotnych zauważa się tendencję do świadomego utrzymywania statusu osoby bezrobotnej, w celu utrzymywania świadczeń z pomocy społecznej. Duża grupa osób bezrobotnych podejmuje się dorywczych zajęć. Znaczący udział w grupie bezrobotnych mają również ludzie młodzi, których znaczna część jest na utrzymaniu rodziny.

Gmina Szubin charakteryzuje się stosunkowo niskim poziomem przedsiębiorczości mieszkańców. Związane jest to m.in. z rolniczym charakterem gminy, większość mieszkańców trudni się rolnictwem. Duże znaczenie ma w tym przypadku poziom wykształcenia mieszkańców obszarów wiejskich, który jest relatywnie niższy niż w przypadku ludności zamieszkującej Szubin. Przekłada się on na niższą aktywność ludności w zakładaniu własnej działalności gospodarczej. Jednocześnie zidentyfikowanym problemem jest niewystarczający stopień wsparcia, w szczególności słabo rozbudowany system szkoleń dla osób chcących założyć działalność gospodarczą.

Negatywnym zjawiskiem występującym na terenie gminy Szubin jest marginalizacja osób starszych oraz osób niepełnosprawnych. Pomimo podejmowania aktywnych działań na rzecz włączania osób starszych i niepełnosprawnych w życie społeczne, cały czas obserwuje się niewystarczający poziom integracji tych osób ze społecznością lokalną. Zarówno w przypadku osób starszych, jak i niepełnosprawnych odnotowuje się niewystarczające wsparcie instytucjonalne. W przypadku osób starszych występują potrzeby szkoleniowe dot. osvajania z nowymi technologiami, edukacji gerontologicznej, poradnictwa dla osób w wieku przedemerytalnym. Dostrzega się również wyraźne potrzeby w zakresie funkcjonowania wolontariatu na rzecz osób starszych, działań integrujących pokolenia w przedsięwzięciach sportowo-rekreacyjnych oraz podejmowania działań wspierających więzi sąsiedzkie. Z kolei w przypadku osób niepełnosprawnych cały czas obserwuje się ich niską aktywność na rynku pracy ze względu na brak wystarczającego wsparcia instytucjonalnego (np. w postaci zakładów aktywności zawodowej), gorsze postrzeganie osób niepełnosprawnych przez pracodawców, jak również cały czas występujące bariery architektoniczne.

Niezadawalające warunki życia mieszkańców gminy Szubin są uwarunkowane również niedostatecznie rozwiniętym systemem polityk społecznych, w tym opieki zdrowotnej i pomocy społecznej, który w kontekście postępującego starzenia się społeczeństwa oraz wysokiego odsetka osób objętych pomocą społeczną w gminie staje się kwestią wymagającą szczególnej uwagi. Niewystarczająco rozwinięty system polityk społecznych w gminie dotyczy również kwestii bezpieczeństwa publicznego.

Gmina boryka się z problemami w zakresie zapewnienia dostępu do odpowiedniej liczby lekarzy specjalistów. Zdecydowanie najczęściej brakuje kardiologów, okulistów, ortopedów i dermatologów, a także

lekarzy takich specjalizacji jak: urolog, ginekolog, endokrynolog i alergolog. Jednocześnie zauważa się zdecydowanie gorszą sytuację na terenach wiejskich, gdzie problem pogłębia niewystarczająca dostępność komunikacyjna do ośrodków, w których zlokalizowane są placówki ochrony zdrowia.

Problemem występującym na terenie gminy jest niewystarczające wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Braki w tym zakresie dostrzega się w przypadku dostępności pomocy społecznej w formie poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego skierowanego do dzieci, młodzieży i osób dorosłych w zakresie rozwiązywania problemów rodzinnych, wychowawczych i zawodowych. W chwili obecnej na terenie gminy usługi w zakresie poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego świadczy jedna placówka – filia Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Szubinie. Funkcjonująca placówka nie zaspokaja w pełni potrzeb w tym zakresie. Istotnym problemem w zakresie funkcjonowania pomocy społecznej jest niewystarczające wsparcie osób uzależnionych. Profilaktyka uzależnień jest prowadzona w zakresie nieadekwatnym do występujących potrzeb. Dostrzega się również braki w przypadku wsparcia osób uzależnionych poprzez funkcjonowanie placówki dla osób uzależnionych oferującej codzienne wsparcie, trening rehabilitacyjny, warsztaty i szkolenia dla osób uzależnionych. Niedostatki w funkcjonowaniu pomocy społecznej w gminie są wyjątkowo odczuwalne przez osoby starsze, ze względu na brak zorganizowanych form opieki, np. domu dziennej opieki. W kontekście zjawiska starzenia się społeczeństwa kwestia ta będzie stawała się coraz bardziej newralgiczna i będzie wymagać szybkiej interwencji.

Na terenie gminy dostrzega się wyraźny deficyt w zakresie dostępu do opieki żłobkowej. Na terenie gminy jest zlokalizowany tylko jeden żłobek, który nie zapewnia liczby miejsc adekwatnej do zapotrzebowania na opiekę żłobkową w gminie. Niska dostępność opieki dla dzieci do lat 3 wpływa również na sytuację osób bezrobotnych na rynku pracy. Brak możliwości posłania dzieci do żłobków oznacza ograniczenie możliwości podjęcia pracy zawodowej przez kobiety.

Niewystarczająco rozwinięty jest system polityk społecznych w zakresie bezpieczeństwa publicznego, w tym zapobiegania przestępczości i ochrony przeciwpożarowej. Braki dostrzega się w szczególności w przypadku dostępności systemu monitoringu wizyjnego w gminie, jak również nieadekwatnej do potrzeb liczby patroli policyjnych. Powyższe kwestie w znaczącym stopniu utrudniają zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa mieszkańcom gminy. Ponadto, znaczącym problemem występującym na terenie gminy i wpływającym na obniżenie poziomu bezpieczeństwa, jest wysokie zagrożenie pożarowe, związane z dużą lesistością gminy.

Gmina nie zapewnia swoim mieszkańcom wystarczającej oferty kulturalnej i rekreacyjnej. Najwięcej imprez w gminie realizują trzy instytucje kultury: Szubiński Dom Kultury, Rejonowa Biblioteka Publiczna oraz Muzeum Ziemi Szubińskiej. Znakomita większość wydarzeń ma miejsce na terenie miasta Szubina, najczęściej w budynkach placówek kultury. Do nielicznych należą wydarzenia plenerowe lub w przestrzeni miasta, jedynie kilka odbywa się w innych miejscowościach należących do gminy. Niewiele jest imprez organizowanych przez podmioty niezwiązane z Szubinem i jego instytucjami. Prawie wszystkie wydarzenia są adresowane do mieszkańców Szubina, nieliczne mają zasięg regionalny. Dużo jest działań mających charakter rutynowy, związany z codzienną działalnością organizujących je placówek. Dominują typowe przedsięwzięcia – pod tym względem wyraźnie wyróżniają się jedynie „Noc w bibliotece” oraz wystawy plenerowe organizowane na Rynku przez muzeum. Dla młodzieży najwięcej jest imprez edukacyjno-kulturalnych, znacznie mniej – wydarzeń sportowych, a bardzo skromnie prezentuje się oferta rozrywkowa.

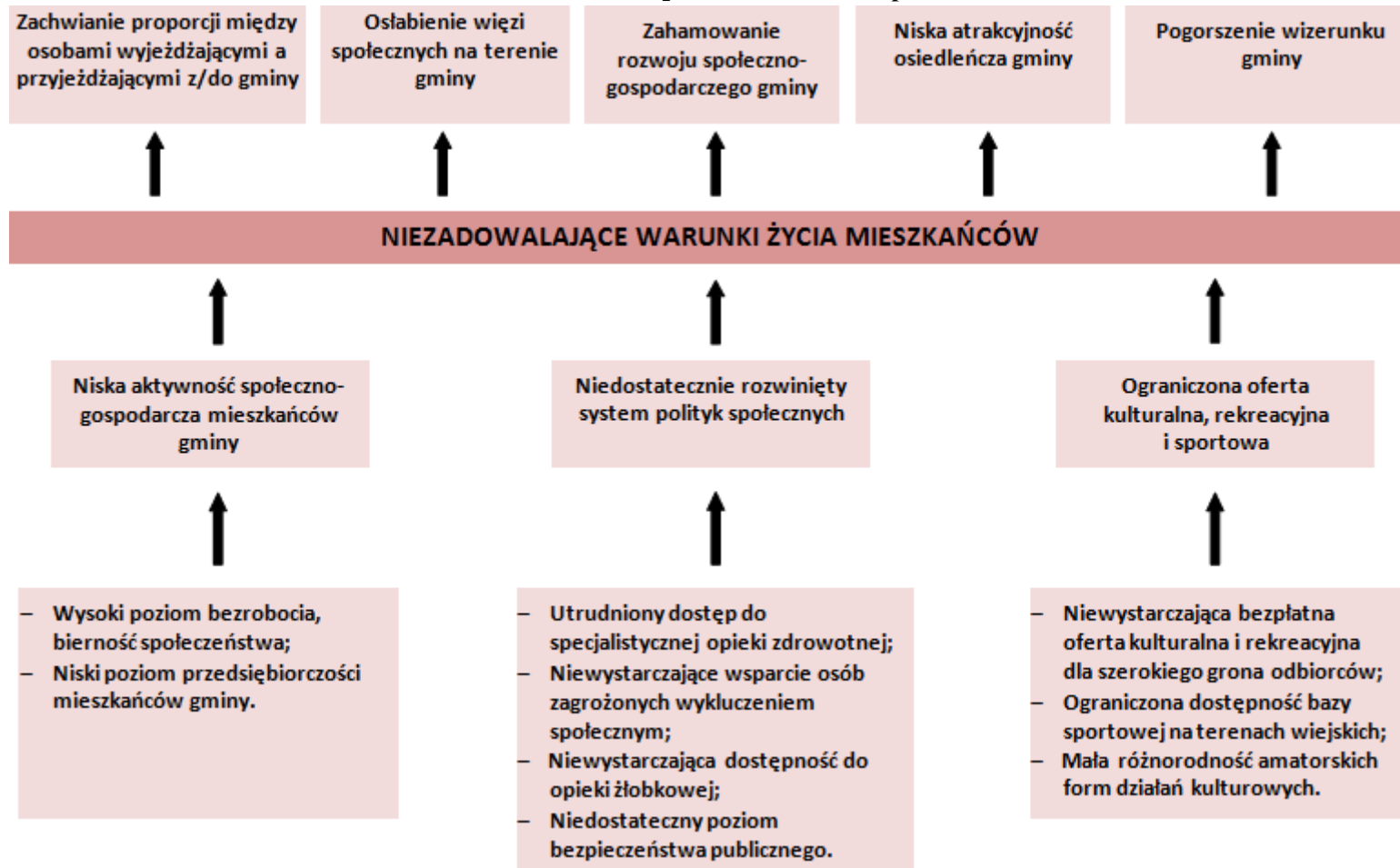
Stosunkowo słabo rozwinięta jest baza ogólnodostępnych obiektów sportowych. W szczególności dotyczy to obszarów wiejskich, gdzie występują wyraźne deficyty w zakresie wyposażenia w boiska wielofunkcyjne szkół wiejskich oraz wsi, w których nie są zlokalizowane szkoły. Brak ogólnodostępnych obiektów sportowych na obszarach wiejskich gminy nie zapewnia dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do spędzania wolnego czasu.

Niska jakość oferty kulturalnej w gminie ma swoje źródło również w niskiej ilości amatorskich form działań kulturalnych oraz ich niewielkiej różnorodności. Szubin jest ważnym ośrodkiem Pałuk, regionu o

oryginalnej historii, tradycji i kulturze ludowej wyrażających się w architekturze, strojach ludowych, gwarze i legendach. Pomimo tego wysokiego potencjału nie znajduje on odzwierciedlenia w działalności związanej z propagowaniem, kultywowaniem i upowszechnianiem dziedzictwa kulturowego Pałuk.

Drzewo problemów dla sfery społecznej zostało przedstawione na poniższym schemacie.

Schemat 3. Drzewo problemów – sfera społeczna

Źródło: opracowanie własne

IV. Wizja rozwoju gminy

Rozwój Miasta i Gminy Szubin będzie realizowany w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju, które zakładają równowagę pomiędzy rozwojem gospodarczym, poszanowaniem praw przyrody i rozwojem społecznym.

Misja zawiera ogólny kierunek dalszego rozwoju gminy w planowanym horyzoncie czasowym strategii. Stanowi **deklarowany sposób osiągnięcia stanu docelowego** – wyrażonego w wizji rozwoju. Misja umożliwi skoncentrowanie wysiłków planistycznych i realizacyjnych na określonej grupie celów i zadań realizacyjnych.

Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym do zakresu działań gminy należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym. Podstawowym zadaniem gminy jest zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty. Powyższe zapisy w dużym stopniu determinują kształt misji rozwoju gminy, którą można sformułować następująco:

**MIASTO I GMINA SZUBIN EFEKTYWNIIE ZASPOKAJA POTRZEBY
MIESZKAŃCÓW W OPARCIU O ZASADĘ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU**

Wizja stanowi jeden z podstawowych elementów wpływających na kierunek rozwoju lokalnego na danym terenie. **Wyznacza pożądany stan docelowy** w określonym momencie czasu – od roku opracowania strategii do roku 2020, do którego należy dążyć podporządkowując mu wszelkie działania podejmowane na obszarze gminy.

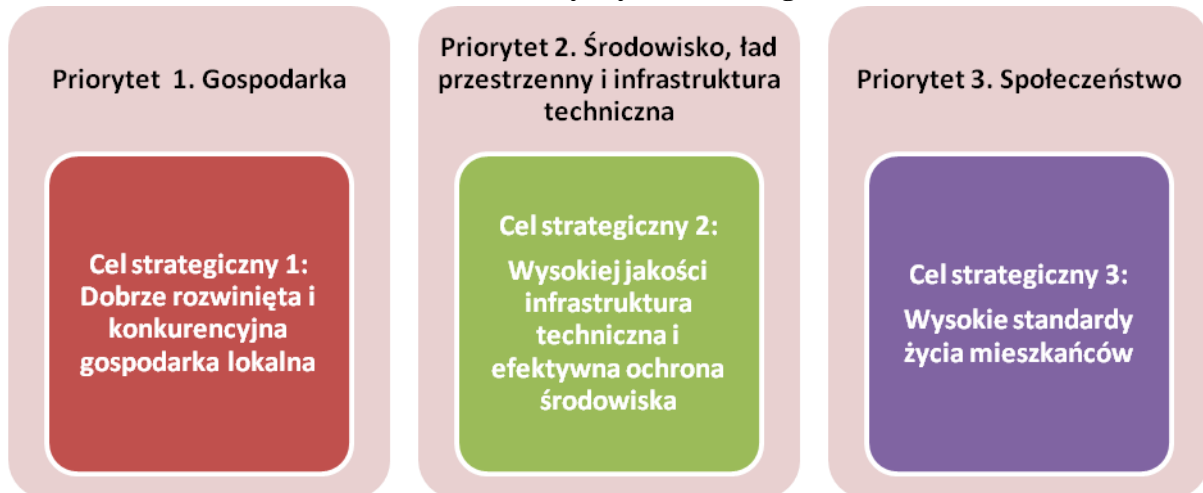
Określenie wizji Miasta i Gminy Szubin w roku 2020 było jednym z elementów przeprowadzonych warsztatów strategicznych, w efekcie których na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu strategicznego przyjęto wizję w następującym kształcie:

**MIASTO I GMINA SZUBIN MIEJSCEM ZAPEWNIJĄCYM WYSOKĄ JAKOŚĆ ŻYCIA
MIESZKAŃCÓW I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ**

V. Plan operacyjny strategii rozwoju

Diagnoza społeczno-gospodarcza i przeprowadzona na jej podstawie analiza SWOT, jak również wyniki sondażu społecznego i przeprowadzone warsztaty strategiczne pozwoliły na określenie trzech strategicznych celów rozwoju Miasta i Gminy Szubin wyznaczonych w ramach trzech priorytetów. Wyznaczone priorytety i cele strategiczne zostały przedstawione na schemacie 4.

Schemat 4. Priorytety i cele strategiczne

Źródło: opracowanie własne

Wyznaczonym celom strategicznym przyporządkowano odpowiednio następujące cele operacyjne.

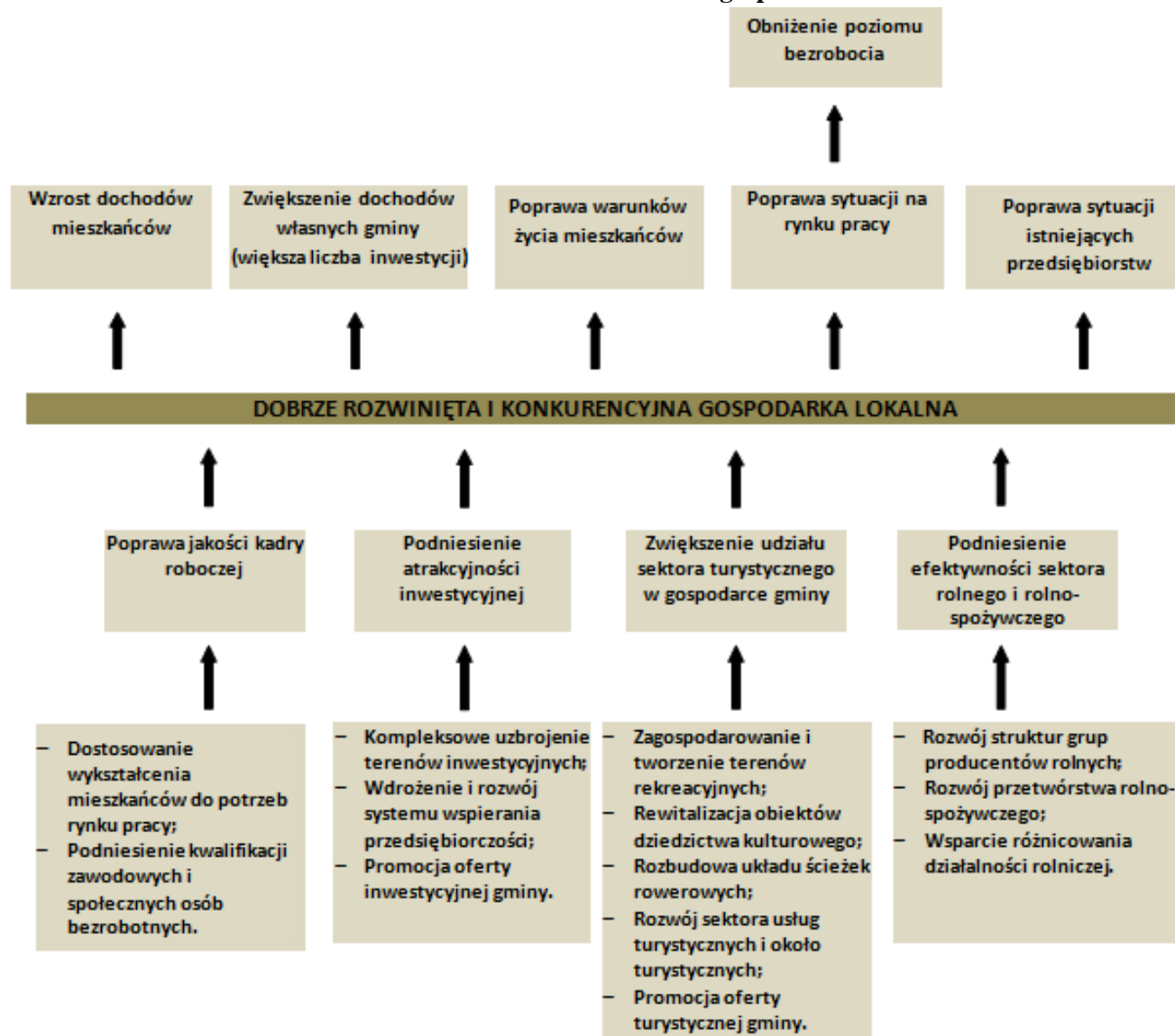
Schemat 5. Cele operacyjne

Źródło: opracowanie własne

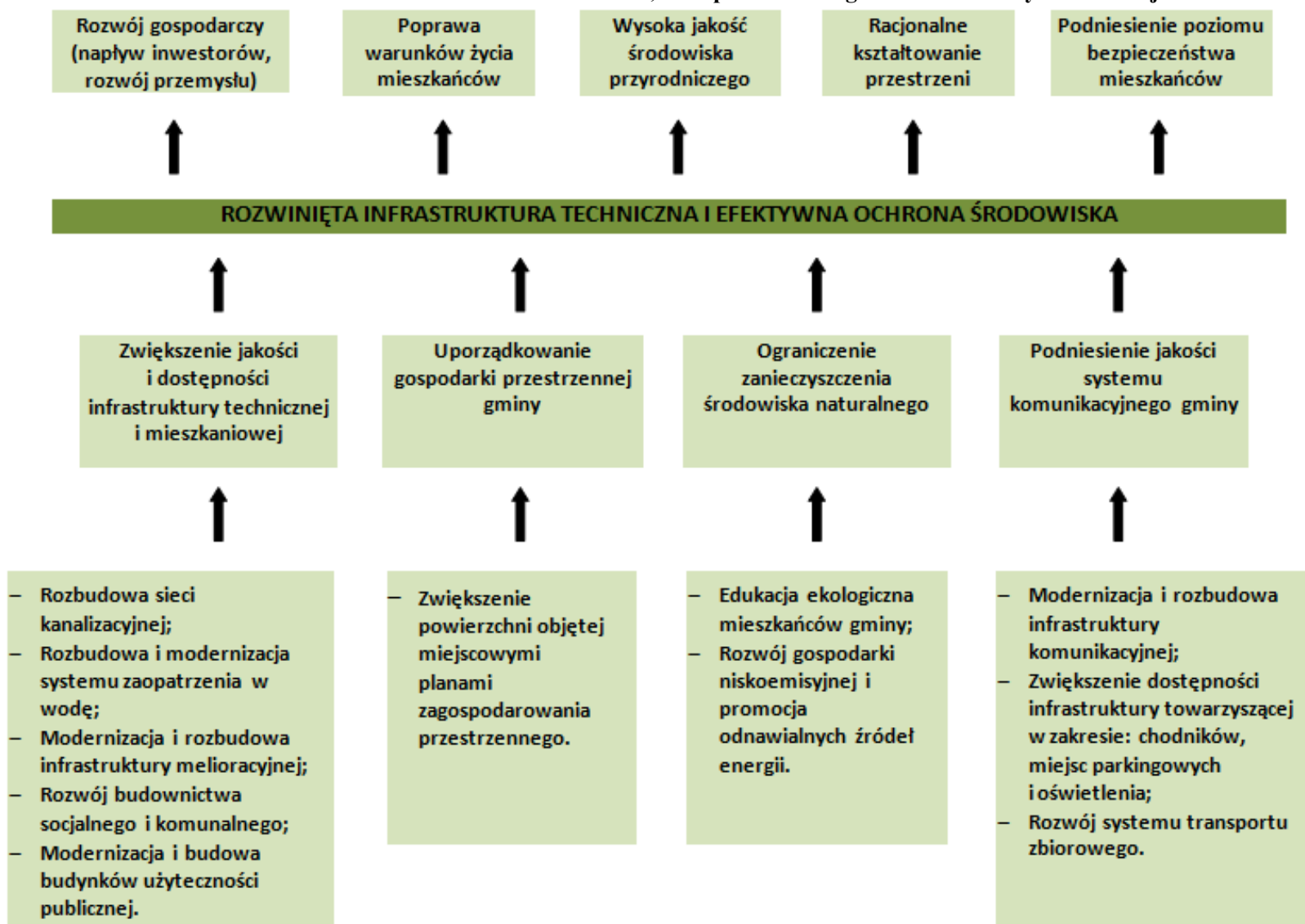
Priorytety, cele strategiczne, kierunki działania, jak również planowane rezultaty długofalowe zostały przedstawione na poniższych schematach.

Schemat 6. Drzewo celów – sfera gospodarcza

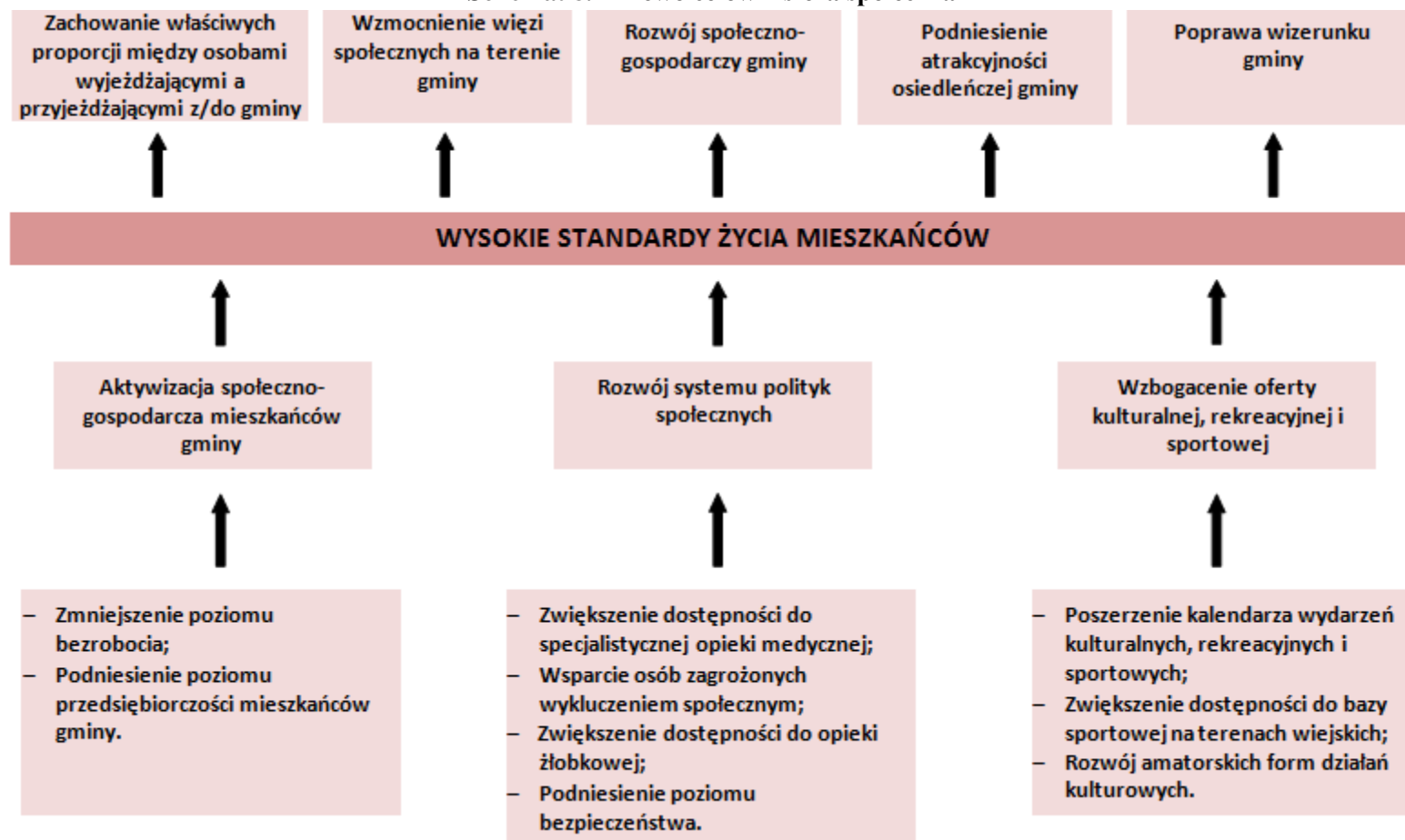
Źródło: opracowanie własne

Schemat 7. Drzewo celów – sfera środowiskowa, ładu przestrzennego i infrastruktury technicznej

Źródło: opracowanie własne

Schemat 8. Drzewo celów – sfera społeczna

Źródło: opracowanie własne

W poniższej tabeli przedstawiono szczegółową analizę kierunków działania i wyznaczonych w ich ramach zadań.

Tabela 23. Analiza kierunków działania i wyznaczonych w ich ramach zadań

Cel strategiczny 1. Dobrze rozwinięta i konkurencyjna gospodarka lokalna	
Cel operacyjny 1.1. Poprawa jakości kadry roboczej	<p>Kierunek działania: Dostosowanie wykształcenia mieszkańców do potrzeb rynku pracy</p> <p>Kierunek działania zakłada bardziej aktywną współpracę z Powiatem Nakielskim jako organem prowadzącym dla szkół zawodowych zlokalizowanych na terenie powiatu, w tym włączenie pracodawców w system identyfikacji i prognozowania potrzeb kwalifikacyjno-zawodowych na rynku pracy w celu stworzenia efektywnego systemu szkoleń zawodowych, rozwój doradztwa zawodowego dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Zakłada się aktywne działania na rzecz poszerzenia bazy placówek edukacyjnych zawodowych i technicznych.</p> <p>Kierunek działania: Podniesienie kwalifikacji zawodowych i społecznych mieszkańców gminy</p> <p>Kierunek działania obejmuje aktywne działania na rzecz podnoszenia poziomu wykształcenia mieszkańców gminy - osób bezrobotnych oraz pracowników przedsiębiorstw zlokalizowanych na terenie gminy. W tym celu zakłada się organizację szkoleń i kursów zawodowych, realizację projektów przekwalifikowania zawodowego.</p>
Cel operacyjny 1.2. Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej	<p>Kierunek działania: Kompleksowe uzbrojenie terenów inwestycyjnych</p> <p>Kierunek działania zakłada uzbrojenie w infrastrukturę techniczną, tj. kanalizacyjną, wodociągową, elektryczną, gazową i drogową działek inwestycyjnych zlokalizowanych na terenie gminy w celu zwiększenia ich atrakcyjności lokalizacyjnej i przyciągnięcia inwestorów. W ramach działania zakłada się finalizację działań związanych z utworzeniem strefy inwestycyjnej w miejscowości Kowalewo z przeznaczeniem terenu pod składy, magazyny i przemysł. Przewiduje się ponadto aktywne działania na rzecz włączenia strefy do Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.</p> <p>Kierunek działania: Wdrożenie systemu wspierania przedsiębiorczości</p> <p>Kierunek działania zakłada: opracowanie spójnego, przejrzystego oraz jednoznacznego systemu preferencji podatkowych i jego upowszechnienie, podniesienie jakości obsługi inwestora w Urzędzie Miejskim w Szubinie poprzez opracowanie i wdrożenie ścieżki obsługi inwestora (wskazane jest wyznaczenie konkretnej komórki organizacyjnej w Urzędzie odpowiedzialnej za kompleksową obsługę inwestorów), prowadzenie szkoleń dla mieszkańców w zakresie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej.</p> <p>Kierunek działania: Promocja oferty inwestycyjnej gminy</p> <p>Kierunek działania zakłada prowadzenie zakrojonych na szeroką skalę działań promujących ofertę inwestycyjną za pośrednictwem</p>

	<p>strony internetowej, kampanii informacyjnej w mediach branżowych i portalach branżowych, folderów dla inwestorów, wkładek w prasie regionalnej i ogólnopolskiej oraz artykułów w prasie. Planuje się udział w targach inwestycyjnych, organizację spotkań dla inwestorów, współpracę z Polską Agencją Informacji i Inwestycji Zagranicznych, Centrum Obsługi Inwestora w Toruniu. Planuje się opracowanie katalogu ofert inwestycyjnych zawierającego kompleksowe informacje na temat dostępnych terenów inwestycyjnych i stanu ich uzbrojenia oraz ścieżki obsługi inwestora w Urzędzie Miejskim w Szubinie.</p>
<p>Cel operacyjny 1.3. Zwiększenie udziału sektora turystycznego w gospodarce gminy</p>	<p>Kierunek działania: Zagospodarowanie i tworzenie terenów rekreacyjnych na terenie gminy</p> <p>Kierunek działania zakłada zagospodarowanie terenów rekreacyjnych na terenie gminy. W szczególności planuje się rewitalizację okolic ruin zamku Sędziwoja oraz terenów zielonych, w tym w szczególności Parku Wesółka zlokalizowanego w Szubinie. Zakłada się rozbudowę infrastruktury rekreacyjnej nad Jeziorem Wąsoskim oraz zagospodarowanie terenów zlokalizowanych nad innymi jeziorami wchodzącymi w skład Obszaru Chronionego Krajobrazu Jezior Żędowskich. Oprócz zagospodarowania terenów już istniejących przewiduje się również tworzenie nowych terenów o funkcji rekreacyjnej. Planuje się również budowę infrastruktury umożliwiającej rozwój turystyki kajakowej na terenie gminy w oparciu o rzeki Noteć i Gąsawkę.</p> <p>Kierunek działania: Rewitalizacja obiektów dziedzictwa kulturowego</p> <p>Kierunek działania zakłada renowację obiektów zabytkowych zlokalizowanych na terenie gminy, w tym m.in. ruin zamku Sędziwoja.</p> <p>Kierunek działania: Rozbudowa układu ścieżek rowerowych</p> <p>Kierunek działania zakłada rozbudowę układu ścieżek rowerowych na terenie gminy w układzie zapewniającym skomunikowanie Obszaru Chronionego Krajobrazu z najcenniejszymi zabytkami zlokalizowanymi na terenie gminy (ruiny zamku, zespoły pałacowe) oraz innymi atrakcjami turystycznymi (huta szkła w miejscowości Tur, muzeum, Obserwatorium Astronomiczne w Niedźwiadach), rozbudowę ścieżki rowerowej Szubin-Bydgoszcz.</p> <p>Kierunek działania: Rozwój sektora usług turystycznych i okolo turystycznych</p> <p>Kierunek działania zakłada rozwój sektora rozbudowę i zróżnicowanie obiektów turystycznych na terenie gminy z uwzględnieniem bazy noclegowej, miejsc rozrywki oraz punktów gastronomii. Zakłada się aktywizację przedsiębiorczości w turystyce ze szczególnym uwzględnieniem agroturystyki, zachęcanie sektora prywatnego do inwestowania w rozwój turystyki na terenie gminy.</p> <p>Kierunek działania: Promocja oferty turystycznej gminy</p> <p>Kierunek działania zakłada aktywną promocję oferty turystycznej gminy poprzez przeprowadzenie inwentaryzacji zasobów turystycznych (przyrodniczych, kulturalnych), skuteczniejsze wykorzystanie Internetu (strony internetowej gminy) do</p>

	<p>promowania oferty turystycznej, promocję imprez kulturalnych odbywających się w Szubinie (Dni Szubina) oraz promocję terenów rekreacyjnych zlokalizowanych na terenie gminy (Wąsosz), udział w targach turystycznych, współpracę z Kujawsko-Pomorską Organizacją Turystyczną.</p>
<p>Cel operacyjny 2.4. Podniesienie efektywności sektora rolnego i rolno-spożywczego</p>	<p>Kierunek działania: Rozwój struktur grup producentów</p> <p>Kierunek działania zakłada inicjowanie współpracy grup producentów rolnych i spożywczych, zwiększania bezpośrednich powiązań pomiędzy rolnictwem a przetwórstwem, promocję spółdzielczości i tworzenia grup producenckich.</p> <p>Kierunek działania: Rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego</p> <p>Kierunek działania zakłada wdrożenie gminnego systemu preferencji podatkowych dla osób rozpoczynających i rozwijających przetwórstwo rolno-spożywcze, udzielanie pomocy merytorycznej oraz organizację szkoleń z zakresu prowadzenia przetwórnictwa rolno-spożywczego i wprowadzania innowacji, udzielanie informacji o dostępnych kredytach i pożyczkach dla osób rozpoczynających lub rozwijających przetwórstwo rolno-spożywcze, a także o dostępnych programach pomocowych, udzielanie firmom przetwórczym i usługowym informacji o możliwościach pozyskania środków finansowych na rozwój innowacji i tworzenie pozarolniczych miejsc pracy, inicjowanie i wspieranie działań mających na celu współpracę pomiędzy firmami przetwórczymi działającymi w podobnej branży, inicjowanie i wspieranie współpracy firm przetwarzających żywność z ich producentami, współpraca samorządu z przetwórcami rolnymi w celu wspólnej promocji oraz marketingu.</p> <p>Kierunek działania: Wsparcie różnicowania działalności rolniczej</p> <p>Kierunek działania zakłada zintensyfikowanie szkoleń i doradztwa w zakresie możliwości podejmowania działalności pozarolniczej, w tym możliwości dotowania zakładania i prowadzenia działalności pozarolniczej, lub podejmowania pracy poza gospodarstwem, wykorzystanie w szerszym niż dotychczas zakresie lokalnych zasobów naturalnych do powstawania i rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw.</p>
<p>Cel strategiczny 2. Rozwinięta infrastruktura techniczna i efektywna ochrona środowiska</p>	
<p>Cel operacyjny 2.1. Zwiększenie jakości i dostępności infrastruktury technicznej i mieszkaniowej</p>	<p>Kierunek działania: Rozbudowa sieci kanalizacyjnej</p> <p>Kierunek działania zakłada: rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej (w szczególności na obszarach wiejskich gminy) i deszczowej (w szczególności w Szubinie), budowę przepompowni ścieków, budowę składowiska osadów ściekowych, budowę przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach nie objętych systemem kanalizacji sanitarnej.</p> <p>Kierunek działania: Rozbudowa i modernizacja systemu zaopatrzenia w wodę</p> <p>Kierunek działania zakłada modernizację ujęć wody na terenie gminy i stacji uzdatniania, przebudowę i rozbudowę sieci wodociągowej wraz z przyłączami, w tym wymianę rur</p>

	<p>azbestowych.</p> <p>Kierunek działania: Modernizacja i rozbudowa infrastruktury melioracyjnej</p> <p>Kierunek działania zakłada: oczyszczenie i remont urządzeń istniejących zbiorników, budowę nowych zbiorników małej i średniej retencji, konserwację istniejących rowów melioracyjnych.</p> <p>Kierunek działania: Rozwój budownictwa socjalnego i komunalnego</p> <p>Kierunek działania zakłada zwiększenie dostępności mieszkań dla najuboższych – lokale socjalne, zwiększenie dostępności mieszkań dla osób niezamożnych i średniozamożnych oraz dla grup specjalnych - mieszkania czynszowe, spółdzielcze lokatorskie, mieszkania chronione.</p> <p>Kierunek działania: Modernizacja i budowa budynków użyteczności publicznej</p> <p>Kierunek działania zakłada modernizację istniejącej infrastruktury obiektów użyteczności publicznej oraz budowę nowych obiektów użyteczności publicznej. Rozwój i modernizacja infrastruktury użyteczności publicznej będzie dotyczyć m.in. instytucji kulturalnych, instytucji pomocy społecznej, szkół, przedszkoli.</p>
<p>Cel operacyjny 2.2. Uporządkowanie gospodarki przestrzennej gminy</p>	<p>Kierunek działania: Zwiększenie powierzchni objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego</p> <p>Kierunek działania zakłada uporządkowanie przestrzeni gminy poprzez: ujednoczenie zasady gospodarowania przestrzenią w gminie, opracowywanie planów z uwzględnieniem konieczności ochrony wysokiej jakości gleb przed nierolniczym zagospodarowaniem, opracowanie planów zagospodarowania przestrzennego na potrzeby zabudowy mieszkaniowej i przemysłowej.</p>
<p>Cel operacyjny 2.3. Ograniczenie zanieczyszczenia środowiska naturalnego</p>	<p>Kierunek działania: Edukacja ekologiczna mieszkańców gminy</p> <p>Kierunek działania zakłada edukację formalną w szkołach podstawowych i gimnazjalnych oraz realizację zadań związanych z edukacją ekologiczną przez Urząd Miejski w Szubinie we współpracy z organizacjami pozarządowymi. Zakłada się organizację warsztatów, imprez plenerowych, konkursów dot. kwestii ochrony środowiska. Edukacja ekologiczna powinna przede wszystkim skupiać się na kwestiach składowania, segregacji i usuwania odpadów, w tym odpadów zawierających azbest. Ponadto, będą podejmowane działania w zakresie tworzenia ścieżek edukacyjnych oraz innych instytucji realizujących zadania w zakresie edukacji ekologicznej, w tym np.: ośrodków edukacji ekologicznej czy ekomuzeów.</p> <p>Kierunek działania: Rozwój gospodarki niskoemisyjnej i promocja odnawialnych źródeł energii</p> <p>Kierunek działania zakłada kompleksową modernizację energetyczną budynków użyteczności publicznej oraz promocję</p>

	<p>termomodernizacji budynków mieszkaniowych wraz z wymianą wyposażenia tych obiektów na energooszczędne. Ponadto, zakłada się promocję wykorzystania odnawialnych źródeł energii w zakresie energii słonecznej, wodnej i energii wiatru poprzez organizację kampanii promujących odnawialne źródła energii, realizację projektów mających na celu wdrożenie systemów odnawialnych źródeł energii w budynkach mieszkalnych.</p>
<p>Cel operacyjny 2.4. Poprawa jakości systemu komunikacyjnego gminy</p>	<p>Kierunek działania: Modernizacja i rozbudowa infrastruktury komunikacyjnej</p> <p>Kierunek działania zakłada modernizację nawierzchni dróg zlokalizowanych na terenie gminy oraz utwardzanie dróg gruntowych. W szczególności zakłada się realizację przedsięwzięć drogowych na terenach wiejskich gminy. Planuje się również współpracę z Powiatem Nakielskim w zakresie modernizacji dróg powiatowych przebiegających przez teren gminy. Ponadto, zakłada się rozwój komunikacji lotniczej poprzez rozbudowę infrastruktury lotnictwa, w tym m.in. budowę lądowisk.</p> <p>Kierunek działania: Zwiększenie dostępności infrastruktury towarzyszącej w zakresie: chodników, miejsc parkingowych i oświetlenia</p> <p>Kierunek działania zakłada budowę infrastruktury towarzyszącej dróg w zakresie ciągów pieszych, budowę miejsc parkingowych na terenie Szubina (w szczególności przy miejscach użyteczności publicznej oraz przy kluczowych punktach handlowych miasta). Ponadto, zakłada się budowę oświetlenia wzdłuż dróg, oświetlenie miejsc zamieszkania oraz budynków użyteczności publicznej.</p> <p>Kierunek działania: Rozwój systemu transportu zbiorowego</p> <p>Kierunek działania zakłada współpracę z organizatorami transportu publicznego i prywatnego świadczącymi usługi przewozowe na terenie gminy w zakresie stworzenia efektywnego systemu połączeń transportowych pomiędzy obszarami wiejskimi gminy a Szubinem, jak również pomiędzy obszarem gminy a miejscowościami zlokalizowanymi poza gminą, w szczególności Nakłem nad Notecią i Bydgoszczą.</p>
<p>Cel strategiczny 3. Wysokie standardy życia mieszkańców</p>	
<p>Cel operacyjny 3.1. Aktywizacja społeczno-gospodarcza mieszkańców gminy</p>	<p>Kierunek działania: Zmniejszenie poziomu bezrobocia</p> <p>Kierunek działania zakłada: tworzenie nowych miejsc pracy, a także aktywizację zawodową osób bezrobotnych poprzez organizację: staży, prac interwencyjnych, robót publicznych, prac społecznie użytecznych, przekazywanie środków na podjęcie działalności gospodarczej, przyznawanie bonów zatrudnieniowych, realizację programów aktywności lokalnej, programów aktywizacji zawodowej mieszkańców.</p> <p>Kierunek działania: Podniesienie poziomu przedsiębiorczości mieszkańców gminy</p> <p>Kierunek działania zakłada promocję samo zatrudnienia, rozwój szkoleń w zakresie zakładania i prowadzenia własnej działalności</p>

	<p>gospodarczej, tworzenie systemu zachęt dla potencjalnych przedsiębiorców, podniesienie jakości obsługi osób planujących założenie działalności gospodarczej poprzez wdrożenie ścieżki obsługi przedsiębiorcy w Urzędzie Miejskim w Szubinie.</p>
<p>Cel operacyjny 3.2. Rozwój systemu polityk społecznych</p>	<p>Kierunek działania: Zwiększenie dostępności do specjalistycznej opieki medycznej</p> <p>Kierunek działania zakłada: pozyskiwanie wykształconej kadry medycznej oraz nowoczesnego sprzętu medycznego, realizację programów profilaktycznych skierowanych do dzieci, młodzieży i dorosłych, zmianę z poszerzeniem ilości oddziałów Nowego Szpitala w Szubinie i specjalistycznej opieki medycznej z uwzględnieniem zmieniającej się demografii i zdrowotności mieszkańców gminy, współpracę z innymi podmiotami w celu organizacji różnych form promocji zdrowia.</p> <p>Kierunek działania: Wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym</p> <p>Kierunek działania zakłada zwiększenie dostępności poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego skierowanego do dzieci, młodzieży i osób dorosłych w zakresie rozwiązywania problemów rodzinnych, wychowawczych i zawodowych, aktywizację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych poprzez edukację osób starszych w zakresie osvajania z nowymi technologiami, edukacji gerontologicznej, poradnictwa dla osób w wieku przedemerytalnym, rozwój wolontariatu oraz podejmowanie działań wspierających więzi sąsiedzkie oraz zapewnienie opieki dziennej poprzez utworzenie domu dziennego pobytu. W przypadku osób niepełnosprawnych zakłada się zwiększenie ich aktywności na rynku pracy poprzez wsparcie instytucjonalne (np. w postaci zakładów aktywności zawodowej), kształtowanie pozytywnego wizerunku niepełnosprawnych na rynku pracy, likwidację barier architektonicznych.</p> <p>Kierunek działania: Zwiększenie dostępności do opieki żłobkowej</p> <p>Kierunek działania zakłada: budowę żłobków na terenie gminy, upowszechnienie opieki żłobkowej, wspieranie i promowanie powstawania żłobków.</p> <p>Kierunek działania: Podniesienie poziomu bezpieczeństwa</p> <p>Kierunek działania zakłada podnoszenie poziomu bezpieczeństwa w gminie m.in. poprzez szersze zastosowania na terenie gminy systemu monitoringu wizyjnego, edukację mieszkańców gminy w kwestiach dotyczących bezpieczeństwa publicznego oraz zwiększenie liczby patroli policyjnych. Zakłada się również rozwój ochrony przeciwpożarowej m.in. poprzez podnoszenie poziomu wyszkolenia oraz jakości wyposażenia jednostek ochotniczych straży pożarnych.</p>
<p>Cel operacyjny 3.3. Wzbogacenie oferty kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej</p>	<p>Kierunek działania: Poszerzenie kalendarza wydarzeń kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych</p> <p>Kierunek zakłada wzbogacenie kalendarza imprez kulturalnych i rekreacyjnych poprzez lepsze wyeksponowanie i uatrakcyjnienie dorocznych Dni Szubina, wprowadzenie większej liczby wydarzeń</p>

o zasięgu regionalnym podkreślających pozycję Szubina jako centralnego ośrodka Pałuk, organizację większej liczby wydarzeń w przestrzeni miasta (Rynek, Park „Wesółka”), obiektach sportowych (stadion, hala widowiskowo-sportowa), czy w plenerze (ruiny zamku), organizację większej liczby wydarzeń na terenach wiejskich (np. w Wąsoszu, Niedźwiadach, Turze), organizację imprez i wydarzeń popularyzujących kulturę i dziedzictwo Pałuk, organizację imprez w oparciu o zasoby przyrodnicze (np. wydarzeń w zakresie turystyki kajakowej w oparciu o rzeki Noteć i Gąsawkę).

Kierunek działania: Zwiększenie dostępności do bazy sportowej na obszarach wiejskich

Kierunek działania zakłada rozbudowę infrastruktury sportowej gminy w zakresie wielofunkcyjnych boisk sportowych. Zakłada się koncentrację zadań inwestycyjnych na obszarach wiejskich, gdzie będą realizowane zadania w zakresie rozbudowy, przebudowy i modernizacji boisk istniejących przy szkołach oraz budowę boisk wielofunkcyjnych w miejscowościach, w których nie są zlokalizowane placówki oświatowe.

Kierunek działania: Rozwój amatorskich form działań kulturowych

Kierunek działania zakłada stworzenie warunków do rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego oraz zainteresowania dziedzictwem Pałuk, współfinansowanie uczestniczenia dzieci i młodzieży w różnych zespołach amatorskiego ruchu artystycznego, wspieranie amatorskich zespołów artystycznych.

Źródło: opracowanie własne

VI. Zgodność z dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Szubin nawiązuje do dokumentów strategicznych na poziomie europejskim, krajowym i regionalnym. Priorytety, cele strategiczne i działania zidentyfikowane w dokumencie są komplementarne w stosunku m. in. do następujących dokumentów strategicznych:

- *EUROPA 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu,*
- *Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa strategia rozwoju kraju,*
- *Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju (KPZK) do roku 2030,*
- *Strategia Rozwoju Kraju 2020,*
- *Strategia Zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa,*
- *Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+,*
- *Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020.*

Dokument strategiczny *Europa 2020...* uznaje za priorytety: (1) *rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach;* (2) *rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej* oraz (3) *rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki charakteryzującej się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniającej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną.* Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Szubin poprzez wizję, cele strategiczne, cele horyzontalne, cele operacyjne i kierunki interwencji zorientowana jest na wdrażanie w województwie trzech priorytetów strategii *Europa 2020*. Założenia Strategii realizują cele wyznaczone do osiągnięcia na poziomie całej Unii Europejskiej. Poniżej przedstawiono analizę spójności celów wyznaczonych w dokumentach.

Tabela 24. Zakres komplementarności

<i>Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu</i>	<i>Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Szubin</i>
Cele:	Cele strategiczne:
<i>Stopa zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat powinna wzrosnąć z obecnych 69% do co najmniej 75%, między innymi wskutek zwiększenia liczby pracujących kobiet i osób starszych oraz lepszej integracji migrantów na rynku pracy</i>	<i>Wysokie standardy życia mieszkańców</i>
<i>Emisję dwutlenku węgla należy ograniczyć co najmniej o 20% w porównaniu z poziomem z 1990 r. lub, jeśli pozwolą na to warunki, nawet o 30%; należy zwiększyć udział odnawialnych źródeł energii w naszym całkowitym zużyciu energii do 20% oraz zwiększyć efektywność wykorzystania energii o 20%</i>	<i>Wysokiej jakości infrastruktura techniczna i efektywna ochrona środowiska</i>
<i>Ograniczyć liczbę osób przedwcześnie kończących naukę szkolną, obejmuje ograniczenie wskaźnika przerywania nauki do 10% w porównaniu z obecnym poziomem 15% oraz zwiększenie do 2020 r. odsetka osób w wieku 30-34 lat posiadających wyższe wykształcenie z 31% do co najmniej 40%</i>	<i>Wysokie standardy życia mieszkańców</i>

Źródło: opracowanie własne

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności (DSRK) jest dokumentem określającym główne trendy, wyzwania oraz koncepcję rozwoju kraju w perspektywie długookresowej. Dokument został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 5 lutego 2013 r. Celem głównym przedstawionym w niniejszym dokumencie jest *poprawa jakości życia Polaków*. Poniżej przedstawiono zakres komplementarności dokumentów na poziomie celów strategicznych.

Tabela 25. Zakres komplementarności

<i>Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności</i>	<i>Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Szubin</i>
Cele strategiczne:	Cele strategiczne:
<i>Cel 3 - Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki</i>	<i>Wysokie standardy życia mieszkańców</i>
<i>Cel 4 - Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki</i>	<i>Dobrze rozwinięta i konkurencyjna gospodarka lokalna</i>
<i>Cel 6 - Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”</i>	<i>Wysokie standardy życia mieszkańców</i>
<i>Cel 7 - Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska</i>	<i>Wysokiej jakości infrastruktura techniczna i efektywna ochrona środowiska</i>
<i>Cel 8 - Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych</i>	<i>Wysokiej jakości infrastruktura techniczna i efektywna ochrona środowiska</i>
<i>Cel 9 - Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego</i>	<i>Wysokiej jakości infrastruktura techniczna i efektywna ochrona środowiska</i>

Źródło: opracowanie własne

Obowiązującym dokumentem krajowym, o długookresowym horyzoncie czasowym, sięgającym roku 2030, jest *Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do roku 2030*, przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 13 grudnia 2011 roku. Jednym z celów zagospodarowania przestrzennego kraju jest, zgodnie z dokumentem, *Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów*. Powyższy cel obejmuje wszystkie wyznaczone w *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Szubin* priorytety, cele strategiczne i działania, gdyż te mają prowadzić do poprawy spójności i wielofunkcyjnego rozwoju gminy.

Tabela 26. Zakres komplementarności

<i>Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do roku 2030</i>	<i>Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Szubin</i>
Cele:	Cele strategiczne:
<i>3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej</i>	<i>Wysokiej jakości infrastruktura techniczna i efektywna ochrona środowiska</i>

Źródło: opracowanie własne

Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo (SRK 2020) to dokument stanowiący aktualizację Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015, przyjęty 25 września 2012 r. przez Radę Ministrów. *Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Szubin* stanowi dobre odwzorowanie obszarów strategicznych interwencji, celów oraz kierunków interwencji proponowanych w średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Uwzględniając krajową i regionalną specyfikę programowania rozwoju społeczno-gospodarczego w szczególności pokrywają się zapisy dotyczące obszaru strategicznego II. Konkurencyjna gospodarka oraz obszaru strategicznego III. Spójność społeczna i terytorialna.

Tabela 27. Zakres komplementarności

<i>Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo</i>	<i>Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Szubin</i>
Cele:	Cele strategiczne:
<i>Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki</i>	<i>Dobrze rozwinięta i konkurencyjna gospodarka lokalna</i>
<i>Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego</i>	<i>Wysokie standardy życia mieszkańców</i>
<i>Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko</i>	<i>Wysokiej jakości infrastruktura techniczna i efektywna ochrona środowiska</i>
<i>Cel II.7. Zwiększenie efektywności transportu</i>	<i>Wysokiej jakości infrastruktura techniczna i efektywna ochrona środowiska</i>
<i>Cel III.1. Integracja społeczna</i>	<i>Wysokie standardy życia mieszkańców</i>

Źródło: opracowanie własne

Strategia Zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa jest jedną z dziewięciu strategii zintegrowanych służącej realizacji celów rozwojowych SRK 2020, przyjętą przez Radę Ministrów w dniu 25 kwietnia 2012 r. Głównym celem opracowania SZRWRiR jest określenie kluczowych kierunków rozwoju obszarów wiejskich, rolnictwa i rybactwa w perspektywie do 2020 r., a tym samym właściwe adresowanie zakresu interwencji publicznych finansowanych ze środków krajowych i wspólnotowych.

Tabela 28. Zakres komplementarności

<i>Strategia Zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa</i>	<i>Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Szubin</i>
Cele:	Cele strategiczne:
<i>Cel 1. Wzrost jakości kapitału ludzkiego, społecznego, zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich</i>	<i>Wysokie standardy życia mieszkańców</i>
<i>Cel 2. Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej</i>	<i>Wysokie standardy życia mieszkańców</i>
<i>Cel 4. Wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego</i>	<i>Dobrze rozwinięta i konkurencyjna gospodarka lokalna</i>
<i>Cel 5. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich</i>	<i>Wysokiej jakości infrastruktura techniczna i efektywna ochrona środowiska</i>

Źródło: opracowanie własne

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Szubin wykazuje komplementarność ze *Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020 – Plan Modernizacji 2020+*. Analizowane dokumenty są komplementarne pod względem struktury, opierającej się na priorytetach, celach strategicznych, kierunkach działaniach oraz kluczowych przedsięwzięciach. Spójność założeń analizowanych dokumentów na poziomie

merytorycznym występuje w ramach wyznaczonych w strategii rozwoju województwa priorytetów, w tym: *Konkurencyjna gospodarka, Modernizacja przestrzeni wsi i miast, Nowoczesne społeczeństwo.*

Tabela 29. Zakres komplementarności

<i>Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020 – Plan Modernizacji 2020+</i>	<i>Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Szubin</i>
Cele strategiczne:	Cele strategiczne:
<i>Gospodarka i miejsca pracy</i>	<i>Wysokie standardy życia mieszkańców</i> <i>Dobrze rozwinięta i konkurencyjna gospodarka lokalna</i>
<i>Dostępność i spójność</i>	<i>Wysokiej jakości infrastruktura techniczna i efektywna ochrona środowiska</i>
<i>Aktywne społeczeństwo i sprawne usługi</i>	<i>Wysokie standardy życia mieszkańców</i>
<i>Nowoczesny sektor rolno-spożywczy</i>	<i>Dobrze rozwinięta i konkurencyjna gospodarka lokalna</i>
<i>Sprawne zarządzanie</i>	<i>Wysokiej jakości infrastruktura techniczna i efektywna ochrona środowiska</i>

Źródło: opracowanie własne

W Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020, stanowiącego Załącznik do Uchwały Nr 15/470/14 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 8 kwietnia 2014 r. (projekt 4.0) określono 12 osi priorytetowych. W tabeli wskazano zakres komplementarności Strategii z zapisami RPO WK-P na lata 2014-2020.

Tabela 30. Zakres komplementarności

<i>RPO WK-P na lata 2014-2020 (projekt 4.0)</i>	<i>Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Szubin</i>
Oś priorytetowa:	Cele strategiczne:
<i>1 – Wzmocnienie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu</i>	<i>Dobrze rozwinięta i konkurencyjna gospodarka lokalna</i>
<i>3 – Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna w regionie</i>	<i>Wysokiej jakości infrastruktura techniczna i efektywna ochrona środowiska</i>
<i>4 – Region przyjazny środowisku</i>	<i>Wysokiej jakości infrastruktura techniczna i efektywna ochrona środowiska</i>
<i>5 – Spójność wewnętrzna i dostępność zewnętrzna regionu</i>	<i>Wysokiej jakości infrastruktura techniczna i efektywna ochrona środowiska</i>
<i>6 – Solidarne społeczeństwo i konkurencyjne kadry</i>	<i>Wysokie standardy życia mieszkańców</i>
<i>7 – Rozwój lokalny kierowany przez społeczność</i>	<i>Wysokie standardy życia mieszkańców</i>
<i>8 – Aktywni na rynku pracy</i>	<i>Wysokie standardy życia mieszkańców</i>
<i>9 – Solidarne społeczeństwo</i>	<i>Wysokie standardy życia mieszkańców</i>
<i>10 – Innowacyjna edukacja</i>	<i>Wysokie standardy życia mieszkańców</i>
<i>11 – Rozwój lokalny kierowany przez społeczność</i>	<i>Wysokie standardy życia mieszkańców</i>

Źródło: opracowanie własne

VII. Wdrażanie, monitorowanie i ewaluacja założeń strategii

VII.1. Źródła finansowania

Cele strategiczne i operacyjne, w tym przede wszystkim wyznaczone w ich ramach kierunki działania opracowane w ramach niniejszej strategii, które stanowią podstawę do podejmowania i realizacji konkretnych projektów, mogą być finansowane ze środków własnych Gminy oraz ze źródeł zewnętrznych. Wśród środków zewnętrznych wyróżnić możemy m. in.: fundusze unijne, środki z programów krajowych, pożyczki i kredyty bankowe, instrumenty zwrotne, w tym kredyty i pożyczki, środki inwestorów prywatnych, środki międzynarodowe.

Należy podkreślić, że w momencie przygotowywania niniejszego dokumentu, w związku z rozpoczętym nowym okresem programowania 2014-2020, określenie szczegółowego katalogu możliwych źródeł finansowania ze środków UE nie jest możliwe z uwagi na wstępną fazę prac nad określeniem zakresu i wymiaru wsparcia. Jednocześnie zbliżający się nowy okres programowania stwarza możliwość pozyskania przez Miasto i Gminę Szubin środków na działania służące *stricto* realizacji celów zawartych w niniejszym dokumencie strategicznym. Wykorzystanie tej możliwości w istotnym stopniu uzależnione jest od aktywności władz gminy i ich udziału w procesie konsultacji założeń do okresu nowej perspektywy finansowej, definiowanej przez dokumenty programowe.

VII.2. Wdrażanie strategii

Główną instytucją odpowiedzialną za wdrożenie strategii jest Miasto i Gmina Szubin za pośrednictwem podległego jej Urzędu Miejskiego w Szubinie. Pracownicy urzędu odpowiadają za ogólną koordynację procesu wdrażania i monitorowania strategii. W szczególności odpowiedzialny jest za przygotowanie i wdrożenie projektów wynikających z planu działań operacyjnych.

Dla optymalnej realizacji zadań strategicznych istotne jest również zaangażowanie jednostek organizacyjnych gminy. Dodatkowo, system wdrażania i zarządzania Strategią powinien obejmować nie tylko organy statutowe, ale także jednostki społeczne funkcjonujące na terenie gminy. Zaangażowanie w realizację niniejszego dokumentu wszystkich kluczowych interesariuszy decydować będzie o jego sukcesie i przyszłym stopniu osiągnięcia przyjętych celów strategicznych.

Mając na uwadze powyższe, należy stwierdzić, że we wdrażanie strategii będą zaangażowane również:

- Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szubinie;
- Szubiński Dom Kultury w Szubinie;
- Rejonowa Biblioteka Publiczna w Szubinie;
- Muzeum Ziemi Szubińskiej w Szubinie;
- Miejski Zespół Oświaty Sportu i Rekreacji w Szubinie;
- Placówki edukacyjne zlokalizowane na terenie gminy;
- Komunalne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Szubinie Sp. z o.o.
- Organizacje pozarządowe działające na terenie gminy;
- Lokalni przedsiębiorcy itp.

Instytucjami partnerskimi, zarządzającymi określonymi instrumentami i programami, w ramach których będą finansowane niektóre działania wynikające ze strategii, będą m.in.:

- Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego wraz z instytucjami zaangażowanymi w zarządzanie i wdrażanie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 oraz wybranych działań w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020;
- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa jako instytucja zaangażowana we wdrażanie Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020;

- Instytucje otoczenia biznesu (np. Toruńska Agencja Rozwoju Regionalnego, inkubatory przedsiębiorczości itp.);
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (jako instytucja pośrednicząca w wydatkowaniu środków w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020);
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;
- Inne.

VII.3. Monitoring i ewaluacja

Monitoring i ewaluacja są nieodłącznymi elementami procesu planowania strategicznego. Gromadzenie danych, ich analiza i interpretacja pozwalają ocenić stopień realizacji strategii oraz wprowadzić ewentualne zmiany i korekty. Na potrzeby oceny stopnia wdrażania strategii opracowano zestaw wskaźników przyporządkowanych do poszczególnych celów operacyjnych. Poniżej przedstawiono ich wykaz.

Tabela 31. Wskaźniki monitorowania

Cel strategiczny 1. Dobrze rozwinięta i konkurencyjna gospodarka lokalna	
Cel operacyjny 1.1. Poprawa jakości kadry roboczej	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zorganizowanych szkoleń/warsztatów/kursów zawodowych; • Liczba osób objętych doradztwem zawodowym; • Liczba osób, które wzięły udział w szkoleniach; • Liczba zrealizowanych programów aktywizacji zawodowej; • Liczba osób objętych programami aktywizacji zawodowej
Cel operacyjny 1.2. Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej	<ul style="list-style-type: none"> • Powierzchnia terenów przygotowanych pod inwestycje; • Liczba ofert inwestycyjnych; • Liczba udzielonych ulg inwestycyjnych; • Liczba nowo utworzonych przedsiębiorstw; • Wartość sprzedana przemysłu na 1 mieszkańca
Cel operacyjny 1.3. Zwiększenie udziału sektora turystycznego w gospodarce gminy	<ul style="list-style-type: none"> • Powierzchnia gminy zagospodarowana na cele turystyczne; • Liczba turystów odwiedzających gminę; • Liczba zrewitalizowanych obiektów dziedzictwa kulturowego; • Liczba utworzonych gospodarstw agroturystycznych; • Liczba miejsc noclegowych; • Liczba udzielonych noclegów; • Długość wybudowanych ścieżek rowerowych
Cel operacyjny 1.4. Podniesienie efektywności sektora rolnego i rolno-spożywczego	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba grup i organizacji producentów rolnych i spożywczych; • Liczba grup i organizacji przetwórców rolnych i spożywczych; • Liczba funkcjonujących zakładów przetwórstwa rolnego i spożywczego; • Liczba przebranżowionych gospodarstw rolnych; • Liczba szkoleń dla rolników; • Liczba osób uczestniczących w szkoleniach
Cel strategiczny 2. Rozwinięta infrastruktura techniczna i efektywna ochrona środowiska	
Cel operacyjny 2.1. Zwiększenie jakości i dostępności infrastruktury technicznej i mieszkaniowej	<ul style="list-style-type: none"> • Długość wybudowanych/zmodernizowanych sieci wodociągowych; • Liczba gospodarstw domowych podłączonych do sieci

	<ul style="list-style-type: none"> wodociągowej; Liczba wybudowanych/zmodernizowanych stacji uzdatniania wody; Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej; Liczba gospodarstw domowych podłączonych do sieci kanalizacyjnej; Liczba wybudowanych oczyszczalni ścieków; Liczba wybudowanych przepompowni; Liczba wybudowanych zbiorników małej i średniej retencji; Powierzchnia zmeliorowana; Liczba mieszkań socjalnych na 10 tys. mieszkańców; Liczba wybudowanych/przebudowanych/zmodernizowanych budynków użyteczności publicznej
Cel operacyjny 2.2. Uporządkowanie gospodarki przestrzennej gminy	<ul style="list-style-type: none"> Liczba uchwalonych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego; Powierzchnia gminy objęta planami zagospodarowania przestrzennego.
Cel operacyjny 2.3. Ograniczenie zanieczyszczenia środowiska naturalnego	<ul style="list-style-type: none"> Liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjnych/zorganizowanych imprez; Liczba broszur, ulotek dot. tematyki edukacji ekologicznej; Liczba/długość wybudowanych ścieżek edukacyjnych; Liczba budynków użyteczności publicznych poddanych termomodernizacji; Liczba niskoemisyjnych środków komunikacji publicznej; Liczba zorganizowanych kampanii promujących wykorzystanie odnawialnych źródeł energii; Moc zainstalowana energii ze źródeł odnawialnych; Liczba budynków mieszkalnych, na których zostały zamontowane kolektory słoneczne
Cel operacyjny 2.4. Poprawa jakości systemu komunikacyjnego gminy	<ul style="list-style-type: none"> Długość przebudowanych/zmodernizowanych dróg gminnych; Liczba wybudowanych/przebudowanych/zmodernizowanych ładowisk; Długość wybudowanych/przebudowanych chodników; Liczba wybudowanych zatok autobusowych; Liczba wybudowanych urządzeń bezpieczeństwa ruchu; Liczba utworzonych połączeń transportu zbiorowego
Cel strategiczny 3. Wysokie standardy życia mieszkańców	
Cel operacyjny 3.1. Aktywizacja społeczno-gospodarcza mieszkańców gminy	<ul style="list-style-type: none"> Liczba nowo utworzonych miejsc pracy; Stopa bezrobocia; Liczba osób objętych stażami/pracami interwencyjnymi/robotami publicznymi/pracami społecznie pożytecznymi; Liczba dotacji udzielonych na rozpoczęcie działalności gospodarczej; Liczba zrealizowanych programów aktywności lokalnej; Liczba osób objętych programami aktywności lokalnej; Liczba szkoleń w zakresie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej;

	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba przedsiębiorstw na 10 tys. mieszkańców
<p>Cel operacyjny 3.2. Rozwój systemu polityk społecznych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba lekarzy na 10 tys. mieszkańców; • Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych; • Liczba zakładów opieki zdrowotnej/przychodni/gabinetów lekarskich; • Liczba osób objętych poradnictwem psychologiczno-pedagogicznym; • Liczba szkoleń dla osób starszych; • Liczba szkoleń dla osób niepełnosprawnych; • Liczba utworzonych zakładów aktywności zawodowej; • Liczba budynków przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych; • Liczba utworzonych domów dziennego pobytu dla osób starszych; • Liczba utworzonych żłobków; • Liczba dzieci objętych opieką żłobkową; • Liczba patroli policyjnych; • Liczba spotkań edukacyjnych w zakresie bezpieczeństwa publicznego; • Liczba wyposażonych jednostek ochotniczych straży pożarnych
<p>Cel operacyjny 3.3. Wzbogacenie oferty kulturalnej, rekreacyjnej i sportowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zorganizowanych bezpłatnych imprez kulturalnych i rekreacyjnych; • Liczba wybudowanych/przebudowanych obiektów sportowych; • Liczba zorganizowanych form amatorskiego ruchu artystycznego

Źródło: opracowanie własne

SPIS TABEL, RYSUNKÓW, WYKRESÓW I SCHEMATÓW

Tabela 1. Lista członków – grupa dot. sfery środowiskowej, ładu przestrzennego i infrastruktury technicznej	
Tabela 2. Lista członków – grupa dot. sfery gospodarczej	7
Tabela 3. Lista członków – grupa dot. sfery społecznej	7
Tabela 4. Liczba ludności Miasta i Gminy Szubin z podziałem na miejscowości – stan na 30.06.2014 r.	12
Tabela 5. Ludność gminy Szubin z podziałem na ekonomiczne grupy wiekowe w latach 2009-2013	13
Tabela 6. Wskaźnik obciążenia demograficznego na terenie gminy Szubin w latach 2009-2013.....	14
Tabela 7. Ruch migracyjny w gminie Szubin w latach 2009-2013	15
Tabela 8. Prognoza liczby ludności na terenie gminy Szubin z podziałem na ekonomiczne grupy wiekowe do 2020 r.	16
Tabela 9. Organizacje pozarządowe działające na terenie gminy Szubin.....	20
Tabela 10. Zabytki na terenie gminy Szubin wpisane do rejestru zabytków - stan na 31.03.2014 r.	28
Tabela 11. Komunalne ujęcia wody na terenie gminy Szubin.....	31
Tabela 12. Eksploatowane ujęcia wód podziemnych do celów rolniczych i przemysłowych.....	31
Tabela 13. Sieć wodociągowa na terenie gminy Szubin w latach 2008-2012	32
Tabela 14. Sieć kanalizacyjna na terenie gminy Szubin w latach 2008-2012	32
Tabela 15. Odpady na terenie gminy Szubin w latach 2008-2012.....	33
Tabela 16. Sieć gazowa na terenie gminy Szubin w latach 2008-2012	33
Tabela 17. Ilość pobranej energii elektrycznej w miastach na terenie gminy Szubin na przestrzeni lat 2008-2012.....	34
Tabela 18. Wychowanie przedszkolne na terenie gminy Szubin w latach 2008-2012	36
Tabela 19. Dochody i wydatki budżetu gminy Szubin na przestrzeni lat 2009-2013 w PLN	41
Tabela 20. Analiza SWOT – sfera środowiskowa, ładu przestrzennego i infrastruktury technicznej	50
Tabela 21. Analiza SWOT – sfera gospodarcza	52
Tabela 22. Analiza SWOT – sfera społeczna.....	55
Tabela 23. Analiza kierunków działania i wyznaczonych w ich ramach zadań	75
Tabela 24. Zakres komplementarności	82
Tabela 25. Zakres komplementarności	83
Tabela 26. Zakres komplementarności	83
Tabela 27. Zakres komplementarności	84
Tabela 28. Zakres komplementarności	84
Tabela 29. Zakres komplementarności	85
Tabela 30. Zakres komplementarności	85
Tabela 31. Wskaźniki monitorowania	87
Rysunek 1. Lokalizacja Miasta i Gminy Szubin na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego.....	9
Rysunek 2. Podział gminy na sołectwa.....	10
Wykres 1. Ludność Miasta i Gminy Szubin z podziałem na miejsce zamieszkania w latach 2009-2013	11
Wykres 2. Ludność gminy Szubin z podziałem na ekonomiczne grupy wiekowe w latach 2009-2013	13
Wykres 3. Ruch naturalny w gminie Szubin w latach 2009-2013 (na 1000 ludności)	14
Wykres 4. Ruch naturalny w powiecie nakielskim w latach 2009-2013 (na 1000 ludności)	15
Wykres 5. Prognoza liczby ludności na terenie gminy Szubin z podziałem na ekonomiczne grupy wiekowe do 2020 r.	16
Wykres 6. Poziom wykształcenia mieszkańców powiatu nakielskiego według miejsca zamieszkania w 2011 r.	17

Wykres 7. Poziom wykształcenia mieszkańców powiatu nakielskiego według płci w 2011 r.....	17
Wykres 8. Liczba osób bezrobotnych w gminie Szubin w latach 2009-2013	18
Wykres 9. Struktura wykształcenia osób bezrobotnych w powiecie nakielskim (stan na 09.2013 r.).....	19
Wykres 10. Struktura wieku osób bezrobotnych w powiecie nakielskim (stan na 09.2013 r.)	19
Wykres 11. Czas pozostawiania bez pracy osób bezrobotnych w powiecie nakielskim (stan na 09.2013 r.) ..	20
Wykres 12. Procentowy rozkład ilości zarejestrowanych przedsiębiorstw z podziałem na gminy w powiecie nakielskim (stan na 31.12.2013 r.).....	26
Wykres 13. Liczba przedsiębiorstw na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2013 r.	26
Wykres 14. Podmioty gospodarcze gminy Szubin wpisane do rejestru REGON wg sekcji PKD 2007 w 2013 r.	27
Wykres 15. Turystyka w gminie Szubin w latach 2009-2013	29
Wykres 16. Struktura wiekowa respondentów.....	42
Wykres 17. Wykształcenie respondentów	43
Wykres 18. Zatrudnienie respondentów	43
Wykres 19. Walory Gminy Szubin	44
Wykres 20. Problemy Gminy Szubin w sferze społecznej	44
Wykres 21. Problemy Gminy Szubin w sferze gospodarczej	45
Wykres 22. Problemy Gminy Szubin w sferze przestrzennej i środowiskowej.....	46
Wykres 23. Problemy Gminy Szubin w sferze infrastrukturalnej	46
Wykres 24. Kierunki rozwoju Gminy Szubin.....	47
Schemat 1. Drzewo problemów – sfera środowiskowa, ładu przestrzennego i infrastruktury technicznej	61
Schemat 2. Drzewo problemów – sfera gospodarcza	65
Schemat 3. Drzewo problemów – sfera społeczna.....	69
Schemat 4. Priorytety i cele strategiczne	71
Schemat 5. Cele operacyjne	71
Schemat 6. Drzewo celów – sfera gospodarcza	72
Schemat 7. Drzewo celów – sfera środowiskowa, ładu przestrzennego i infrastruktury technicznej.....	73
Schemat 8. Drzewo celów – sfera społeczna	74

Załącznik 1. Wzór ankiety

WZÓR

Ankieta konsultacyjna

Szanowni Państwo, Urząd Miejski w Szubinie przystąpił do opracowania *Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Szubin*. Strategia sprecyzuje i zweryfikuje najważniejsze problemy w gminie, a także określi sposoby ich rozwiązywania. Aby trafnie określić cele i zadania do realizacji potrzebna jest współpraca całej społeczności gminy. Prosimy o poważne potraktowanie ankiety i przemyślane odpowiedzi na zawarte w niej pytania. Dziękujemy.

▪ **Jakie są Państwa zdaniem 3 największe walory Gminy Szubin?**

Wybrane odpowiedzi proszę zaznaczyć przy użyciu X.

1.	Bogate środowisko przyrodnicze	
2.	Spokój i poczucie bezpieczeństwa	
3.	Dobre warunki produkcji rolnej i ogrodniczej	
4.	Wolne tereny pod inwestycje	
5.	Szeroka oferta edukacyjna	
6.	Atrakcje turystyczne	
7.	Szeroka oferta kulturalna	
8.	Dobrze rozwinięta baza produkcyjna	
9.	Dziedzictwo kulturowe, lokalny folklor, tradycje pałuckie	
10.	Dobre warunki do rozwoju różnych dziedzin sportu	
11.	Inne:	

▪ **Proszę wybrać 3 najistotniejsze problemy Gminy Szubin.**

Wybrane odpowiedzi proszę zaznaczyć przy użyciu X.

Sfera społeczna:

1.	Dyskryminacja osób niepełnosprawnych	
2.	Alkoholizm, przemoc w rodzinie i inne patologie społeczne	
3.	Niska jakość kształcenia	
4.	Niezadawalający poziom opieki społecznej	
5.	Niedostateczna ilość mieszkań socjalnych	
6.	Niedostateczny poziom opieki zdrowotnej, ograniczony dostęp do opieki specjalistycznej	
7.	Wąska oferta kulturalna	
8.	Emigracja ludzi z Gminy	
9.	Wysokie bezrobocie	
10.	Inne:	

Sfera gospodarcza:

1.	Niedochodowe rolnictwo	
2.	Brak przemysłu i nowoczesnych technologii	
3.	Słaby system wspierania przedsiębiorczości	
4.	Niewystarczające wykorzystanie potencjału turystycznego	
5.	Niski poziom usług oraz ich wąski zakres	
6.	Słaby system transportowy i komunikacyjny	
7.	Niski poziom dochodów	
8.	Brak dopływu inwestorów	
9.	Brak nowych zakładów pracy	
10.	Brak pracowników z kwalifikacjami i umiejętnościami dostosowanymi do potrzeb lokalnego rynku pracy	
11.	Inne:	

Sfera przestrzenna i środowiskowa:

1.	Zanieczyszczenia powietrza	
2.	Nadmierny poziom hałasu	
3.	Trudności z utrzymaniem czystości lasów	
4.	Niska energooszczędność budynków publicznych na terenie gminy	
5.	Niedostateczny stan rozwoju infrastruktury przeciwpowodziowej	
6.	Zbyt mała ilość/niewystarczająca estetyka zieleni publicznej: parków, skwerów	
7.	Niezadawalający system segregacji odpadów	
8.	Niezadawalająca czystość wód w gminie	
9.	Zbyt słaba promocja ochrony środowiska i edukacji ekologicznej	
10.	Niedostateczny stopień wykorzystania energii odnawialnej	
11.	Słaba świadomość ekologiczna mieszkańców Gminy	
12.	Nieuporządkowana gospodarka wodno-ściekowa	
13.	Inne:	

Sfera infrastrukturalna:

1.	Zły stan techniczny dróg w gminie	
2.	Niska estetyka przestrzeni publicznej	
3.	Niewystarczająco rozwinięta infrastruktura techniczna (kanalizacja, wodociągi, sieć gazowa)	
4.	Słabo rozwinięta sieć komunikacji publicznej	
5.	Bariery architektoniczne, utrudniające poruszanie się osób niepełnosprawnych	
6.	Zbyt mała ilość ścieżek i tras rowerowych	
7.	Niedostateczna ilość obiektów rekreacyjno - sportowych	
8.	Niezadawalający stan i wyposażenie obiektów kultury: zabytków, muzeów, bibliotek	
9.	Zły stan techniczny (w tym niewystarczające docieplenie) i wyposażenia budynków publicznych: urzędów, szkół, domów pomocy społecznej	
10.	Niedostateczna ilość miejsc parkingowych	
11.	Stale rosnący ruch komunikacyjny, w tym tranzytowy	
12.	Inne:	

- **Które kierunki rozwoju Gmina Szubin powinna realizować w pierwszej kolejności?**

Proszę wskazać 3.

1.	Rozwój gospodarczy i wspieranie przedsiębiorczości	
2.	Rolnictwo i obszary wiejskie	
3.	Pomoc społeczna, zwalczanie dyskryminacji, działania na rzecz osób niepełnosprawnych	
4.	Edukacja i wychowanie	
5.	Sport i rekreacja	
6.	Turystyka, w oparciu o walory przyrodnicze, krajoznawcze i kulturowe	
7.	Rozwijanie infrastruktury drogowej, technicznej i komunikacyjnej	
8.	Promocja gminy i współpraca z innymi regionami w zakresie szeroko pojętego rozwoju społeczno-gospodarczego	
9.	Zagospodarowanie przestrzenne	
10.	Porządek publiczny, bezpieczeństwo obywateli	
11.	Ochrona środowiska, ekologia	
12.	Współpraca międzynarodowa	
13.	Infrastruktura społeczna i ochrona zdrowia	
14.	Kultura	
15.	Wspieranie lokalnych inicjatyw poprzez współpracę samorządu z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami	
16.	Inne:	

- **Jakie inwestycje proponują Państwo do realizacji w Gminie Szubin (proszę wpisać maksymalnie 5 dla każdej sfery)?**

1.	Dotyczące sfery społecznej (edukacja, bezrobocie, pomoc społeczna, i problemy społeczne):
2.	Dotyczące sfery gospodarczej (rolnictwo, przedsiębiorczość, turystyka, przemysł itp.):
3.	Dotyczące ochrony środowiska i zasobów przyrodniczych:
4.	Dotyczące infrastruktury (drogi, parkingi, kanalizacja, wodociągi, obiekty użyteczności publicznej itp.):

METRYCZKA

Prosimy o uzupełnienie poniższych informacji. Będą one wykorzystane w celach statystycznych z zachowaniem zasady anonimowości.

8. Płeć:

a	Kobieta	
b	Mężczyzna	

9. Wiek:

a	poniżej 18 lat	
b	18-24 lat	
c	25-44 lat	
d	45-64 lat	
e	powyżej 65 lat	

10. Wykształcenie

a	Podstawowe	
b	Gimnazjalne	
c	Średnie zawodowe	
d	Średnie ogólne	
e	Wyższe	

Jeżeli nie chcą Państwo pozostać anonimowi, prosimy o czytelny podpis poniżej.

.....
Imię i nazwisko

Uzasadnienie

W celu tworzenia możliwie jak najlepszego środowiska życia szubińskiej wspólnoty samorządowej, skutecznego i efektywnego zarządzania zasobami miasta, osiągnięcia trwałej poprawy jakości życia jego mieszkańców oraz wzmocnienia sprawnego zarządzania rozwojem miasta przyjmuje się Strategię Rozwoju Miasta i Gminy Szubin na lata 2014 – 2020. Zgodnie z regulacją zawartą w art. 18 ust 2 pkt 6 ustawy o samorządzie gminnym rada miejska uchwała programy gospodarcze, do których bez wątpienia należy zaliczyć także przedmiotową strategię. Dotychczas obowiązująca „Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy i Miasta Szubin” opracowana w roku 2000 straciła swoją aktualność z uwagi na istotne zmiany w otoczeniu gminy - sytuacji społecznej i gospodarczej, wywołane przede wszystkim wejściem Polski do Unii Europejskiej.

Tworzenie diagnozy i identyfikacja obszarów problemowych dla wytyczenia celów strategicznych do opracowania „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Szubin” następowały podczas warsztatów strategicznych, które odbywały się w podziale na trzy grupy tematyczne:

1. środowiskową, ładu przestrzennego i infrastruktury technicznej,
2. gospodarczą;
3. społeczną.

Prace nad projektem strategii przebiegały w następujących etapach:

1. Prace przygotowawcze: uchwała nr XXXI/243/13 Rady Miejskiej w Szubinie z dnia 14 marca 2013 w sprawie przystąpienia do opracowania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Szubin; wyłonienie podmiotu zewnętrznego do opracowania projektu strategii; powołanie zespołu ds. opracowania strategii; przygotowanie założeń opracowania strategii; pierwsze spotkanie robocze otwierające prace nad projektem strategii i wyłonienie członków grup tematycznych (17.03.2014 r.);

2. Opracowanie diagnozy: przeprowadzenie badań ankietowych; prace nad projektem strategii – część diagnostyczna, w tym spotkanie grup tematycznych (07.05.2014 r.);

3. Opracowanie części programowej: prace nad projektem strategii – część programowa, w tym spotkanie grup tematycznych (17.06.2014 r.); opracowanie projektu strategii; prezentacja projektu strategii wraz z konsultacjami społecznymi (05.09.2014 r.).

W trakcie trwania konsultacji społecznych, zarówno mieszkańcy gminy, jak i przedstawiciele poszczególnych grup tematycznych wyrazili się pozytywnie na temat prezentowanego projektu strategii rozwoju.

Dla każdej strategii rozwoju gminy jako dokumentu strategicznego i perspektywicznego, zgodnie z zapisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 ze zm.), należy przeprowadzić postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko realizacji strategii rozwoju gminy. Istnieje jednak możliwość odstąpienia od tej procedury, za zgodą Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy (RDOŚ) oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy (WPIS). Zarówno RDOŚ jak i WPIS pozwoliły na odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Szubin. Następnie prace nad projektem strategii skierowano do komisji Rady Miejskiej w Szubinie w celu zapoznania radnych z jego treścią i zgłoszenia ewentualnych uwag.

„Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Szubin” zawiera priorytety, cele strategiczne, cele operacyjne i kierunki działań prowadzące do realizacji zidentyfikowanych celów strategicznych. Wszystkie plany i zamierzenia realizowane przez władze samorządowe będą nawiązywać do uchwalonej przez Radę Miejską w Szubinie „Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Szubin”. Szczegółowe cele rozwoju i kierunki działań umożliwiające osiągnięcie strategicznych celów rozwoju miasta i gminy, wyznaczają kluczowe obszary koncentracji działań władz samorządowych w perspektywie roku 2020. Przyjmuje się, że strategia stanie się podstawowym i nadrzędnym dokumentem formułującym politykę długofalowego rozwoju gminy w kolejnych latach finansowania.

Biorąc powyższe pod uwagę, podjęcie przedmiotowej uchwały jest celowe i w pełni uzasadnione.

Przewodniczący Rady

Marek Domżała